HEELKUNDIGE

ARTZENY-WINKEL,

OF

CHIRURGYNS-APOTHEEK.

Vervattende alle beproefde en Hedendaagsch gebruikelyke Bereide en Samengestelde Heelmiddelen, ter geneezing van uitwendige Ziekten.

DOOR

J. J. PLENCK,

Doctor der Heelkunde, en Keizerlyke Koninglyke Hoogleeraar der Heel-, Ontleed-, en Vroedkunden, in de hooge Schoole te Tyrnau.

Uit het Latyn vertaald, en behalven eenige vermeerderingen, ten nutte der Leerlingen, verrykt met een algemeene Tafel, in welken op de voorkomende uiterlyke Ziekten, de gepaste Heelmiddelen vermeid staan.

DOOR

A. SCHRÁGE.

TE ANTWERPEN,
Uit de Drukkerye van C. H. DE VOS, in de Zirik-ſtraat 1798.

De SCHRYVER AAN DE LEEZEREN.

Ziet hier het ander Deel van de Beschryving der Heelkundige Bereide en Samengestelde Middelen, waar mede wy de uiterlyke gebreken van het menschelyk Lighaam plegen te heelen. Gy waart voor lang in de verwachting van het zelve in't licht te zien: nu zult ge die niet alleen beantwoord vinden, door een aantal Voorschriften, welke de beste Apotheeken ons opleveren; maar teffens in eene menigte derzulken, welke de beruchtste en in de konſt ervaren Mannen, ons voorgéschreven, en door een lang gebruik beproefd, en aangeprezen hebben.

Krachtelooze, overtollige, afgebezigde, en ten onrecht geloofde Heelmiddelen heb ik grootendeels naagelaaten.

Ik zoude nog meerdere hebben overgeslaagen; zo niet de gewoonte, en het blinde vertrouwen, die sommigen in eenige Samengeſtelde Heelmiddelen by voorördeel ſtellen, my daarïn wederhouden hadden: dit behoorde U niet onbewuſt te zyn.

In

In de wyze van bereiding, en in den regel van Samenstelling, heb ik de beste, en voornaamelyk de Engelsche, Zwitzersche, Deensche en Oostenrykscke Apotheeken gevolgd. In de aanpryzing, en in het gebruik der Heelmiddelen heb ik spaarzaam geweest; aangemerkt ik 'er in myne MATERIA CHIRURGICA genoegdoenend van gefproken heb.

Denkt voor het overig, myne LEEZERS! dat al het gene ik ten uwen dienste heb mogen bydraagen, ik voor U niet heb kunnen spaaren. Aanvaart dierhalven ook dit werkje alleen ten uwen gebruike; schoon zonder opfmuk, echter met goedhartigheid vervaardigd, en gebruikt het gelukkig met my, ten heil van den noodlydenden evenmensch.

BRIEF,

BRIEF,

Aan den Uitgeever.

GY vraagt myne gedagten wegens eene Nederduitsche Vertaaling van PLENKS Pharmacia Chirurgica. *Deeze kan niet ongunstig zyn aan uw oogmerk. De naam, en de werken van den verdienstvollen Hoogleeraar der Heelkunde van* HONGARYENS *Hooge School te* TYRNAU, *zyn niet alleen in* DUYTSLAND, *maar ook in gansch* EUROPA *genoegzaam bekend: Het zoude dus ten hoogsten te verwonderen zyn, dat de weetgierige* NEDERLANDER *dit byzonder werk van dien Proffessor, met de allergrootste graagte niet zoude ontvangen. 's Hoogeleeraars naam is immers reeds zedert* 1768. *by ons beroemd; dewyl men toen reeds in de Nederduitsche taal deszelfs* Nieuwe manier om het kwikzilver te bereiden tegens de Venusziekte *te voorschyn zag. De vlytige en zeer bekwaame* Amsterdamsche *Heelmeester, de Heer* D. VAN GESSCHER *kende de waardy der werken van deezen Schryver zo wel, dat hy onder zyne drukke bezigheden, in't Hollandsch vertaalde en uitgaf:* de korte Leerstellingen der algemeene oeffenende Heelkunde; *en vervolgens in twee Deeltjes den* Schets der Ontleedkunde.

Geen een Werk heeft echter meer betrekking op de Chirurgicale Apotheek *van den Heer* J. J. PLENCK, *dan deszelfs* MATERIA CHIRURGICA, *of* Verhandeling over de werkingen der middelen, die in de Heelkunde

Heelkunde gebruikelyk zyn, *uit het Hoogduitsch vertaald door den geleerden Heer* B. TERSIER, Med. Doctor te HAARLEM *en te* UTRECHT *in twee Deelen* 1772. *uitgekomen.* *

In dit werk beloofde reeds de Heer PLENCK *een* Heelkundig Dispensatorium, *'twelk hy onlangs onder den Titul van* Pharmacia Chirurgica, *in* WENEN *heeft doen drukken. Dit werk ziet de Schryver zelfs aan als een Tweede deel zyner bovengenoemde* Materia Chirurgica, *in de Voorrede, voor 't Latynsche werk geplaatst. De zeer bekwaame Heelmeester* J P PFLUG, *vertaalde dit Werk in 't Hoogduitsch, te* Koppenhagen, 1776. *De beroemde* J. C. TODE, † *een man, van wien niemand zeggen zal dat hy te veel Lofs geeft aan de werken, welke hy beoordeelt, zegt, dat die Vertaalder eenen zeer grooten dienst gedaan heeft aan die kunstgenooten, die geene andere dan hunne moedertaal verstaan: Hy pryst den Vertaalder ook, dewyl hy de Latynsche naamen der* Ingredienten *niet vertaald maar in 't Latyn gelaaten heeft. Dus is 't goed dat uw Vertaaler de Latynsche* Recepten *zo als ze in't oorspronkelyk zyn, behouden, en de Nederduitsche naamen naast dezelve geplaatst heeft.*

Durft dus een TODE *de Hoogduitsche Vertaaling den jongen Heelmeesteren aanpryzen, met zoo veél meer regt durf ik zeggen, dat dit Werk by den* Nederlander, *gretig zal ontfangen worden: niet alleen, dewyl*

* Zie hier over de *Hedendaagsche Vaderlandsche Letteroeffeningen*, I. Deels I. Stuk, Pag. 289. II. Deels, I. Stuk, Pag. 150.

† Medicinisch Chirurgische Bibliothek, IV. Banden, I. Stuk Pag. 78.

de Latynsche taal onder de Nederlandsche Heelmeesters heden minder gemeen is, dan in Duytsland *; maar ook, om dat (ten minsten zoo verre my bewust is) wy geen een werk in onze taal hebben, 't welk, (ik wil niet zeggen) dit boek evenaart, maar geen een, dat over deze stof opzettelyk handelt. Hoe groot is ondertusschen het getal der zo Genees- als Heelkundigen, ten platten Lande zo wel als in de kleinere Steden, die dit werkje volstrekt niet kunnen ontbeeren? Bekwaame en ervarene Heelmeesters zullen het, zelf in grootere Steden, hunnen Leerlingen moeten aanpryzen: want dewyl een zeer groot getal der jonge Chirurgyns de eerste oeffening der pratyke ter Zee hebben; begrypt men zeer ligt, dat zy dit werk raadplegende, zorg zullen draagen, om goede, meerendeels eenvoudige uiterlyke heelmiddelen, of zelfs te bereiden, of door braave, en kundige Apothecars te laaten vervaardigen, dan hunne Zieken (aan wier welvaard zo veel gelegen is, zomtyds aan verouderde, veeltyds slegte egter kostbaare Medicynen der* Scheeps-Zalfdoozen-bereiders *te vertrouwen.*

Ik ben met achting.

M. D.

ALGEMEENE TAFEL DER BEREIDSELEN.

I.	Aquæ	Waters.	
II.	Aceta	Azynen.	
III.	Spiritus vinosi . .	Wyn	Geesten.
IV.	——— acididi .	Zuure	
V.	——— alcalini .	Loogzoute	
VI.	——— salsi . .	Middelzoute	
VII.	——— dulcificati	Verzoete	
VIII.	Tincturæ	Tinctuuren, Afverfsels	
IX.	Essentiæ. . . .	Essentzen.	
X.	Elixiria	Elixers.	
XI.	Extracta	Uittreksels.	
XII.	Olea expressa . .	Uitgeperste	Oliën.
XIII.	—— Stillatitia . .	Overgehaalde	
XIV.	—— Cocta . . .	Gekookte	
XV.	—— infusa . . .	Opgegoten	
XVI.	—— Empyreumatica . . .	Gebrande	
XVII.	—— Per deliquium	Gevloeide	
XVIII.	Decocta	Afkooksels.	
XIX.	Infusa.	Aftreksels.	
XX.	Mella	Honigen.	
XXI.	Liquores. . . .	Vochten.	
XXII.	Mucilagines. . .	Slymen.	
XXIII	Sapones	Zeepen.	
XXIV.	Pulpæ.	Mergen.	
XXV.	Resinæ	Harsten.	
XXVI.	Succi expressi. .	Uitgeperste sappen.	

XXVII	Salia alcalina fixa .	Vaste Loog	Zouten.
XXVIII	—— acida fixa .	Vaste Zuur	
XXIX.	—— neutra . . .	Middel	
XXX.	—— volatilia . .	Vluchtige	
XXXI.	Axungiæ. . . .	Reuzels.	
XXXII	Seba	Talken, smeeren.	
XXXIII	Spongiæ præparatæ	Bereide Zwammen.	
XXXIV	Præparata pro Pulverisatione . .	Bereidingen tot Poeyers.	
XXXV.	——— per calcinationem . .	Gecalcineerde bereidingen.	
XXXVI	——— metalica	Metaal bereidingen.	

BYZONDERE TAFEL

DER

BEREIDSELEN.

Aquæ.	Waters.	
Aqua Rosarum	Roozen	Water.
—— Florum sambuci .	Vlierbloemen	
—— Rutæ	Wynruit	
—— Salviæ	Saly	
—— Fœniculi	Venkel	
—— Hysopi.	Hysoop	
—— Cicutæ.	Scheerling	
—— Calcis vivæ . . .	Kalk	
—— Fortis	Sterk	

Acc-

Aceta. Azynen.

Acetum rosarum	Roozen	Azyn.
—— rutæ	Wynruit	
—— sambuci	Vlier	
—— vini concentratum.	geconcentreerde Wyn	
———— destillatum	Overgehaelde Wyn	
—— Lithargyrii concentratum, seu Extractum Saturni.	Geconcentreerde Goudglid	

Spiritus Vinosi. Wyn-geesten.

Spiritus vini rectificatus .	Gerectificeerde Wyn	Geest.
———— rectificatissimus . .	Gerectificeerde Wyn	
—— Camphoratus . .	Gecampherde	
—— Roris marini, seu Anthos . . .	Rozemaryn	
—— Serpilli	Wilde Thym	
—— Cochelariæ . . .	Lepelblad	
—— Lavendulæ . . .	Lavendel	
—— Formicarum. . .	Mieren	
—— Lumbricorum terrestrium . . .	Aardwormen	

Spiritus acidi. Zuure Geesten.

Spiritus Vitrioli	Vitriool	Geest.
—— Nitri fumans . .	Rookende Salpeter	
—— Salis concentratus	Geconcentreérde Zout	

Spi-

Spiritus alcalini. Loogzoute Geesten.

Spiritus salis amoniaci simplex	Salamoniac Geest.
——— cum calce paratus. .	Dito met Kalk bereid.
——— succinatus .	Dito met Barnsteen.
——— vinosus . .	Dito met Wyngeest.

Spiritus neutri. Geenzydige Geesten.

Spiritus Minderi . . .	Geest van Mindererus.

Spiritus dulcificati. Verzoete Geesten.

Spiritus Vitrioli dulcis. .	Zoete Vitriool Geest.
——— Nitri dulcis . .	Zoete Salpeter Geest.
——— salis dulcis. . .	Zoete Zout Geest.
Naphtha, seu, aeter vitrioli	Vitrioolæther.

Tincturæ. Tinctuuren.

Tinctura Aloës	Aloë Tinctuur.
——— Benzoës. . . .	Benzoin Tinctuur.
——— Catechu. . . .	Casjou Tinctuur.
——— Succini. . . .	Barnsteen Tinctuur.
——— Serpentariæ . .	Virginie Slangewortel Tinctuur.
——— Tartari	Wynsteen Tinctuur.
——— Cantharidum . .	Spaansche Vlieg Tinctuur.
——— Opii, seu Laudanum Liquidum.	Heulsap Tinctuur.

Essentiæ. Essentzen.

Essentia Aristolochiæ rotundæ	Osterlucy Essentz.
——— Balsami Peruviani.	Peruviaansche balsem Essentz.
——— Pini	Pyn Essentz.

Essen-

Essentia Mastichina. . .	Mastik	Essentz.
——— Corticis Peruviani.	Kina	
——— Euphorbii.	Euphorbium	
——— Myrrhæ . . .	Myrre	

Extracta. Uyttreksels.

Extractum Cicutæ . . .	Uittreksel van Scheerling
——— Myrrhæ . . .	——— van Myrrhe
——— Opii	——— van Heulsap
——— Saturni . . .	——— van Lood
Fel Tauri inspissatum . .	Verdikte Ossegal.

Olea expressa. Uitgeperste Oliën.

Oleum Amigdalarum dulcium	Zoete Amandel	Oli.
——— amarum .	Bittere Amandel	
——— Lini.	Lyn	
——— Seminum Hyosciami	Bilzenzaad	
——— Olivarum	Olyf	
——— Juglandum . . .	Okkernoot	
——— Sesami	Sesams	
——— Ovorum	Eier	
——— Nucis Moschatæ .	Noot Moscaat	

Olea stillatitia Overgehaalde Oliën.

Oleum Anisi	Anys	Oli.
——— Spiciæ	Spyk	
——— Camomillæ . . .	Kamille	
——— Juniperi	Jenever	
——— Cinnamomi . . .	Kaneel	
——— Cariophillorum .	Nagel	
——— Corticum Aurantiorum	Oranje	
——— de Cedro . . .	Ceder	
——— Ligni Rhodii . .	Roozenhout	
——— Terrebinthinæ . .	Terpentyn	
——— Vitrioli	Vitriool	

Olea

Olea cocta — Gekokte Oliën.

Oleum Absynthii coctum.	Alsem	Oli.
—— Hyperici. . . .	St. Janskruit	
—— Laurinum . . .	Laurier	
—— Rosatum. . . .	Roozen	
—— Lumbricorum terrestrium . . .	Aardwormen	

Olea infusa. — Opgegooten Oliën.

Oleum Liliorum alborum.	Witte Lely	Oli.
—— Scorpionum . . .	Schorpioen	

Olea Empyreumatica. Gebrande Oliën.

Oleum Cornu Cervi. . .	Hertshoorn	Oli.
—— Succini	Barnsteen	
—— Tartari fedidum .	Stinkende Wynsteen	
—— Philosophorum. .	Tichgel	
—— Ceræ	Wasch	

Olea per deliquium. Gevloeide Oliën.

Oleum Tartari per deliquium	Gevloeide Wynsteen	Oli.
—— Causticum Camphoræ	Bytende Campher	
—— Myrrhæ	Myrre	

Mella. — Honigen.

Mel Despumatum . . .	Gezuiverde Honig.
—— Rosarum	Roozen Honig.
—— Chelidonii	Honig van stinkende Gouwe.
—— Mercuriale	Honig van Bingelkruid.
—— Anthosatum . . .	Roozemaryn Honig.
Oxymel.	Azyn-Honig.

Liquores.

Liquores. — Vochten.

Liquor Nitri Fixi . . . Vast Salpeter Vocht.
—— Anodynus Mineralis . . . . Pyn stillend Vocht. Hoffmanns Druppen.

Mucilagines. — Slymen.

Mucilago Seminum Cydoniorum . . . . . Queepitten Slym.
———— Psyllii . Vlooizaat Slym.
——— Gummi Arabici. Arabische Gom Slym.
——— Rad. Altheæ. . Heemstwortel Slym.

Sapones. — Zeepen.

Sapo Venetus. . . . . Spaansche Zeep.
—— Starkeyanus . . . Zeep van Starkey.

Axungiæ. — Reuzels

Axungia Porcina. . . . Varkens Reusel.
——— Viperina . . . Slangen Vet.
Medulla Ossium. . . . Been Merg.

Seba. — Talken, Smeeren.

Sebum Ovillum . . . . Schaape Talk.
——— Cervinum . . . Herte Talk.
Butyrum Cacao . . . . Cacao Boter.

Pulpæ. — Mergen, Geleiën.

Pulpa Pomorum . . . . Appelvleesch.
Rob Sambuci. . . . . Gelei van Vlierbeziën.
—— Nucum . . . . . —— van Walnooten.
—— Mororum . . . . —— van Moerbeziën.
—— Ribesiorum . . . —— van Aalbeziën.

Resinæ. — Harsten.

Resina Pini . . . . . Rinsche Harst.
Colophonium . . . . . Spiegel Harst.

Succi

Succi Expressi. Uytgeperste Sappen.

Succus Acetosæ	Zap van Zuuring.
—— Nasturtii.	—— van Tuinkers.
—— Cochleariæ . . .	—— van Lepelbladen.

Salia alcalina Fixa. Vaste Loogzouten.

Sal Sodæ	Soda Zout.
— Tartari.	Wynsteen Zout.
Nitrum Fixum	Vaste Salpeter.

Salia acida Fixa. Vaste Zuurzouten.

Tartarus.	Wynsteen.
Cremor Tartari	Room van Wynsteen.

Salia Neutra. Middelzouten.

Nitrum Depuratum . . .	Gezuiverde Salpeter.

Salia volatilia Sicca. Drooge vluchtige Zouten.

Sal volatilis Ammoniaci Siccus	Engelsch Reukzout.
— Cornu cervi Volatile.	Vluchtig Zout van Hertshoorn.
— Viperarum Volatile.	———— van Slangen.

Spongiæ Præparatæ. Bereide Zwammen.

Spongia Præparata . . .	Bereide Spons of Zwam.
Agaricus Præparatus . .	Bereide Lorkenzwam.
Bovisti præparata . . .	Bereide Bovist, of Wolfsveest.

Præ-

Præparata pro Pulverisatione. | Bereidingen tot Poeyer.

Corallia alba & Rubra præparata	Bereide witte en roode Coraalen.
Lapides Cancrorum Præparati	Bereide Kreftsoogen.
Lapis Calaminaris Præparatus	Bereide Kalmeisteen.
Succinum Præparatum . .	Bereide Barnsteen.
Galbanum Depuratum . .	Gezuiverde Galbanum.
Gummi Ammoniacum Depuratum	Gezuiverde Ammoniac Gom.
Scilla præparata	Bereide Zee Ajuin.
Tutia præparata	Bereid Oogniet.

Præparata per Ustionem. | Bereidingen door Branden.

Alumen Ustum	Gebrand Aluin.
Vitriolum Calcinatum . .	Gecalcineerde Vitriool.
Colcothar Vitrioli . . .	Colcothar van Vitriool.
Terra Vitrioli dulcis . .	Zoete Vitriool-aarde.
Cornu Cervi Ustum. . .	Gebrand Hertshoorn.
Calx viva	Ongebluschte Kalk.

Præparata Metallica. | Metaal Bereidingen.

Præparata Plumbi. | Lood Bereidingen:

Lithargyrium	Goud- of Zilver-glid.
Minium	Meny.
Cerussa	Ceruis, Loodwit.
Saccharum Saturni . . .	Loodzuiker.

Præparata Cupri. | Koper Bereidingen:

Aerugo, seu Viride Aeris.	Spaansgroen.

Præparata Ferri. Yzer Bereidingen.

Mars Solubilis . . . . . Oplosbaar Yzer.
Globuli Martialis. . . . Staal'en Kogels.

Præparata Argenti. Zilver Bereidingen.

Lapis Infernalis . . . . Helsche Steen.

Præp. Mercurii. Kwikzilver Bereiding.

Mercurius Gummosus. . Gom Kwik.
Mercurius Sublimatus Corrosivus . . . . Bytende Sublimaat.
Mercurius Præcipitatus Ruber . . . . Roode gecalcineerde Kwik.
——————— Albus. . Witte Neergeploste Kwik.
——————— Dulcis . . . Zoete opgeheven Kwik.
Æthiops Mineralis . . . Mineraale Moor, zwart Kwikpoeder.
Cinnabaris Factitia . . . Gemaekt Vermiljoen.

Præparata Zinci. Spiouter Bereidingen.

Flores Zinci . . . . . Zink- of Sprouterbloemen.
Nihilum album, seu Pompholyx . . . . . . Niet, Niet-wit.
Tutia, seu Nihilum Gryseum . . . . Tutia, of Niet-graauw.

Præp. Antimonii. Spiesglas Bereidingen.

Hepar Antimonii . . . Lever van Spiesglas.
Crocus Metallorum . . Saffraan der Metaalen.
Butyrum Antimonii. . . Antimony-Boter.

Præparata Bismuthi. Bismuth Bereidinge.

Magisterium Bismuthi . . Meesterpoeder van Bismuth of Marcasite.

VAN

VAN DE
BEREIDINGEN
IN 'T ALGEMEEN.

De Heelmiddelen, die tot het geneezen der uitwendige Ziekten plegen gebezigd te worden, verdeelt men in drie algemeene *Classen*.

1. In *Enkelen* of Raauwen.
2. — *Bereiden* of Enkelen, die door Konstbereiding veranderd, of daar uit getrokken zyn.
3. — *Samengestelden*, die uit vermenginge der enkele, of bereide Middelen geboren worden.

Van de enkele Heelmiddelen handelt de *Materia Chirurgica*; en van de bereide en Samengestelde handelt de *Pharmacia*, of de *Artzeny Mengkunde*, die eene Weetenschap is, de Heelmiddelen te bereiden en te samen te voegen.

Leerlingen der Heelkunde, die de Artzeny Mengkonst doorgrondig begeeren te verstaan, behooren alvoorens de enkele Heelmiddelen te kennen, en *Schei-* en *Meng-kunde* te verstaan.

Dit werk zal een volledig Denkbeeld der Heelkundige Artzeny-bereidingen geeven.

De Heelmiddelen, welke door de Mengkunde of verandert of bereid worden; zyn de volgende:

I. Overgehaalde Waters. De geurige Planten worden met Regenwater gedestilleerd.

II. Azynen. De planten worden in kouden sterken Azyn getrokken en geduurende eenigen tyd in de Zonnestraalen gesteld.

III. Wyngeesten. De planten worden met Wyn of Wyngeest overgehaald.

IV. ZUURE GEESTEN worden met Vitriool, Salpeter of Zeezout, by destilleering overgehaald.

V. LOOGZOUTE GEESTEN worden voor het grootste gedeelte by destilleering uit Ammoniac zout gehaald.

VI. ZOUTE GEESTEN worden by vermenging van Zuure- met Loogzoute Geesten, gemaakt.

VII. VERZOETE GEESTEN worden gemaakt wanneer één gedeelte Minneraalzuur met zes of meer gedeelten Alcohol vini word overgehaald.

VIII. TINCTUUREN. De enkelen worden op laauwwater of Wyngeest getrokken, en in een beslooten Vat op eene warme plaats gesteld. *Water Tinctuuren* haalen kleur en smaak, en *Geest Tinctuuren* teffens den geur uit de planten.

IX. ESSENTZEN zyn Geest Tinctuuren, die meer dan enkele Tinctuuren verzadigd zyn.

X. ELIXIRS zyn Geest Tinctuuren, derwyze verzadigd, dat zy ondoorschynend worden.

XI. UITTREKSELS, EXTRACTEN zyn Water Tinctuuren, op een zacht vuur tot de dikte van een Extract uitgedampt.

XII. UITGEPERSTE OLIËN. De Zaden gekneusd, in een pan gewarmd en geroerd, op dat zy niet branden, worden daar na in een Linnen Zak, onder een warme pers uitgeperst.

XIII. OVERGEHAALDE OLIËN. De halfdrooge planten laet men drie dagen in water staan weeken, daar na destilleert men het water met een weinig Zouts, en men scheidt 'er de Oli af, die boven dryft.

XIV. GEKOOKTE OLIËN. De Kruiden weekt men in Olyf-oli, daar naa langzaam gekookt tot dat alle vocht vervloogen zy, word het uitgeperst en doorgezeigd.

XV. GETROKKE OLIEN. De Kruiden worden op uitgeperste Oli, zonder kooking getrokken.

XVI

XVI. GEBRANDE OLIËN. De Harstächtige planten worden door den Kolf, of per *Descensum* overgehaald.

XVII. GEVLOEIDE OLIËN, dus onëigentlyk genoemt, zyn vloeyende Zouten, ter dikte van Oli.

XVIII AFKOOKSELS. De Enkelen kookt men in water, of in eenig ander vocht, om door de kooking derzelver eigenschappen 'er uit te haalen.

XIX. AFTREKSELS. Men laet de enkelen op warm Water of Wyn trekken, ten einde om door het vocht, derzelver kracht 'er zonder kooking uittehaalen.

XX. HONIGEN. Men kookt den Honig met kruidelappen af.

XXI. VOCHTEN, *Liquores*. Onder deezen naam worden eenige bereidingen in de Artzeny-Winkels te koop gehouden.

XXII. SLYMEN zyn Gommen door middel van water ontbonden, of worden uit slymige zaaden getrokken.

XXIII. ZEEPEN worden uit Oli en Loogzouten bereid.

XXIV. UITGEPERSTE ZAPPEN zyn versch gekneusde Planten waar uit men het Zap geperst heeft.

XXV. MERGEN. Het vleesch der Vruchten door koking met water vermurwd, en door een hairzift gereinigd.

XXVI. HARSTEN worden met hartsächtige Planten, door middel van Wyngeest getrokken, en daar naa door opgegooten water gescheiden.

XXVII. VASTE LOOGZOUTEN. De versche planten worden in een Pan, met een yzer dekzel besloten, langzaam tot assche verbrand. De asch wordt door Zoetwater uitgetrokken, het water afgegooten, doorgezeigd, tot droogte uitgewaazemd, het overschot tot asch gewreeven, in water ontbonden, en uitgekookt, tot dat een vlies verschynt, om het te laaten tot Kristallen schieten.

XXVIII. VASTE ZUURZOUTEN. Het zap van versche Kruiden wordt gefiltreerd, langzaam tot een derde overschot uitgewasemd, in een aarden pot gegooten, met uitgeperste oli bedekt, om dus acht maanden lang te blyven ſtaan: daarnaa wordt het gekristaliseerde zout gescheiden, straks met koud water afgewassen, en zachtelyk uitgedroogd.

XXIX. MIDDELZOUTEN, worden gemaakt wanneer men ontbondene Zuurzouten met Loogzouten tot eene volkome verzadiging vermengt.

XXX. VLUCHTIGE LOOGZOUTEN, worden door middel der Deſtillatie of Sublimatie uit de deelen der Dieren getrokken.

XXXI. REUZEL en TALK, is het gezuiverd vet of smeer der Dieren.

XXXII. KALKEN, zyn harde Lichaamen, door middel van het vuur wryfbaar gemaakt.

XXXIII. METAAL BEREIDINGEN. De Metaalen worden door verkalking, door ontbindende mineraale zuuren, of door eenige andere bewerking, tot een heelkundig gebruik bereid.

GEWIGTEN

In de Genees- en Heelkunden gebruikelyk.

℔ - Libra - - een Pond.
℥ - Uncia - - een once.
℥ ß - Unica semis een half once, een lood.
ʒ - Drachma - een vierendeel-loods.
℈ - Scrupulus - een schrupel.
gr. - Granum - een grein.

Een medicynaal pond heeft xij oncen.
Een once - viij drachmen.
Een drachma - iij schrupels.
Een schrupel xx greinen.

ß Semissa, is de helft van eenig gewigt.
āā, ā, ān, of ana, betekent van elks evenveel.
Sesqui, is anderhalf of een en een half: als
Sesqui libra - ℔ j ß, anderhalf pond.

Maaten der Kruiden.

M. Manipulus . een handvol, of vier vingergreepen.
P. Pugillus . . een vingergreep, zo veel men met den duim en de twee voorste vingeren kan vatten.
Fasc. Fasciculus . een armvol, of twaalf handen vol.
N°. Numero. . getal, namelyk even of oneven.

Maat der Vochten.

Cyath. Cyathus . een kelkvol, of twee oncen.
Cochl. Cochleare. een lepelvol . of een half once.
Gtt. Gutta . . een drup.
Pt. Pinta . . een pint, of twintig oncen.

VERKORTINGEN

IN DE VOORSCHRIFTEN GEBRUIKELYK.

℞.	Recipe.	Neem
fl.	flores	Bloemen.
Hb.	Herba	Kruid.
Rad.	Radix	Wortel.
q s.	quantum satis . .	zo veel genoeg is.
q. v.	quantum vis . . .	zo veel gy wilt.
q. pl.	quantum placet . .	zo veel behaagt.
q. l.	quantum libet . .	zo veel u lust.
m. f.	misce, fiat . . .	meng en maak het tot . .
L. a.	Lege artis. . . .	naar de kunst-wet.
S. a.	Secundum artem .	volgens de kunst.
S.	Signetur	men schryve daar op.
B. A.	Balneum arenæ . .	Zand-bad.
B. M.	Balneum mariæ . .	Waterbad.
Coq.	Coque	kook het.
Inf.	Infundatur . . .	trek het.
Collat.	Colatura	het doorgezegene
add.	adde.	voeg 'er by.
d. d.	detur ad	het worde gegeven tot . .
XX	Vitrum.	Glas.
Sc.	Scatula.	Doosje.
Fict.	Fictila	Aardwerk.
p. æq.	partes æquales . .	gelyke deelen.
MP.	Massa Pillularis .	Pille-deeg.
d. f.	detur signetur . .	het worde gegeven, en getekent.
ol. p.d.	oleum per deliquium	afgedrope oli, of gesmolten zout.
pptt.	præparatum . . .	bereid.

T E-

T E K E N S

In de Voorschriften by sommige nog gebruikelyk.

🜊	Acetum	Azyn.
🜋	Acetum destilatum	Gedestileerde Azyn.
🜀	Spiritus	Geest.
O	Alumen	Aluin.
⊖	Sal	Zout.
⦶	Nitrum	Salpeter, Steenzout.
🜖	Vitriolum	Vitriool, Koperrood.
lap.♋	Lapides Cancrorum	Krefts oogen.
C. c.	Cornu cervi	Hertshoorn.
🝆	Oleum	Oli.
⊖✱	Sal ammoniacum	Ammoniac Zout.
G ✱	Gummi Ammoniacum	Ammoniac Gom.
🜍	Sulphur	Zwavel.
🜿	Tartarus	Wynsteen.
⊡	Urina	Pis.
🜄	Aqua	Water.
🜃	Terra	Aarde.
🜂	Ignis	Vuur.
🜁	Aër	Lucht.
S. V.	Spiritus Vini	Wyngeest.
A	Volatile	Vluchtig.
V	Fixum	Vast.
☉	Aurum	Goud.
☽	Argentum	Zilver.
🝁	Calx viva	Leevendige, of ongebluschten Kalk.
♂	Mars, seu Ferrum	Yzer, Staal.
☿	Mercurius	Kwik.
☿🝞	Mercurius Sublimatus	Opgeheven Kwik.
☿🝟	Mercurius præcipitatus	Neergeplofte Kwik.
♄	Saturnus seu Plumbum	Lood.

♃	Stannum	Tin.
🜨	Aerugo seu Viride æris	Spaanschgroen.
♁	Antimonium . . .	Spiesglas.
♀	Cuprum.	Koper.
▽F	Aqua Fortis . . .	Sterk Water.
▽R	Aqua Regia . . .	Konings Water.

NB. Wy hebben in navolging des Schryvers, ten dienste der Leerlingen, deze verouderde tekens hier by gevoegd en verklaard, ten einde men uitheemsche en verborgene voorschriften kan leeren verstaan: doch in het verloop van dit werk hebben wy 'er geen gebruik van gemaakt, om te duidelyker te zyn, om alle misslaagen te vermyden, en om niet te pronken met Barbaarsche Characters, die ten schande der kunst, noch de rede, noch onze eeuw, noch onze Landäart bemint.

Aquæ. Waters.

Aqua Rosarum. Roozenwater.

℞. Florum rosarum, *Libras sex.* — *Neem* van Roozebladen, *zes ponden.*

Aqua puræ, *Libras viginti quatuor.* — Regenwater, *vier-en-twintig ponden.*

Waar van door eene zachte destilleering, zes ponden worden overgehaald.

Gebruik. *Dit overgehaalde water wordt voor een Oogwater* (collyrium) *gebruikt* (*).

Aqua

(*) Het Roozenwater is van ouds her, om zyn zacht verkoelend vermogen in de Oog-ontsteekingen gepreezen; schoon de Oogentroost- Vinkel- Korenbloemen- Weegbree en Baldriaan-Waters, tot het zelve einde gebezigd, niet te verachten zyn.

Aqua flor. Sambuci. Vlierbloemenwater.

Wordt als het Roozenwater bereid, en tot het zelfde gebruik toegediend.

Aqua rutæ Wynruitwater.

℞. Herbæ Rutæ, *Libras duas.*	*Neem* van Wynruit *twee ponden.*
Aquæ pura, *Libras viginti.*	Regenwater, *twintig ponden,*

Destilleer het met een zacht vuur tot twaalf pond.

Gebruik. *Wordt in waters en mondspoelingen, tegen het bederf, gebruikt.*

Op eene zelve wyze worden bereid

Aqua Salviæ	Salywater.
—— Fœniculi. . . .	Venkelwater..
—— Hysopi	Hyssoopwater.
—— Cicutæ	Scheerlingwater (*)

Aqua Calcis vivæ. Kalk Water.

℞. Calcis vivæ. *Libram unam.*	*Neem.* Ongebluschten Kalk. *een pond.*
Aquæ puræ. *Libras octo.*	Regenwater, *acht ponden.*

Wel

(*) Saly-Water komt in Gorgeldranken tegen de Mond- en Keel-ontsteekingen, Scheurbuik enz. te pas.

Hyssoop-Water word in kneuzingen en builen der oogen gepreezen.

Scheerling- of Wilde Kervel-Water, is ontbindend, verdryvend, zuiverend, afvaagend, en pynstillend van aart.

De Schryver heeft hier met reden weinige enkel gedestilleerde Waters geplaatst: de meeste zyn te krachteloos, om'er iets goeds van te wachten; al zynze zelf, naa de gisting der kruiden overgehaald.

Van de dertig byzondere Waters, die in onze Apotheek worden gevonden, kunnen wy veilig twintig soorten ontbeeren, zonder in de pratyk te kort te komen.

Wel omgeroerd, en daarna het zuiver Water van den neergezonken Kalk afgegooten.

Gebruik. *Is nuttig om byzonder Scheurbuikige Zweeren te geneezen, en uit te droogen.*

Aqua Fortis. Sterkwater.

℞. Vitrioli ad Flavedinem calcinati & Siccati.	*Neem.* Vitriool, tot geelwordens toe gecalcineerd en gedroogd.
Nitri depurati.	Gezuiverde Salpeter.
ana Libras quatuor.	*van elks vier ponden.*

Alles wel gemengd, destilleer het in een wyden Kromhals, door een reverbereer vuur, trapswyze aangestookt, in een grooten ontvanger met twee pond water voorzien.

Gebruik. *Word tot verscheide Winkelbereidingen vereïscht, en zomwylen gebezigd, om het beenbederf te ontwortelen.*

Aceta. Azynen.

Acetum Rosarum Roozen Azyn.

℞. Rosarum rubrarum Siccarum.	*Neem.* Drooge roode Roozen.
Unciam unam.	*een once.*
Aceti vini optimi.	Besten wyn Azyn.
Uncias octo.	*acht oncen.*

Laat dit samen in een welgesloten Vles, twee of drie weeken in de warmte der Zon staan trekken, daar naa doorzeigen en sterk uitperssen.

Gebruik. *Komt in gorgeldranken en terugdryvende stoovingen te pas.*

Acetum Rutæ. Wynruit Azyn.

Wordt uit het zap der bladeren, even als de Roozen Azyn, bereid.

Gebruik. *Is een heerlyk Antisepticum of tegenbederf middel.*

Acetum Sambuci. Vlier Azyn.

Wordt uit de versch gedroogde bloemen, op de wyze als ROOZEN AZYN bereid.

Gebruik. *Komt in de ontbindende Monspoelingen te pas.*

Acetum vini concentratum. Geconcentreerde Wyn Azyn.

Men neeme Wyn-Azyn in een aarden of houten Vat, en stelle dien 's winters in de hevigste vorst, zo lang tot dat het derde of vierde deel bevrozen zy. De onbevroozen Azyn die in't midden overblyft, giete men in een wyden Kromhals ter destilleering bestemd.

Gebruik. *Dient om het bloed te stelpen, dat naa het tandtrekken uit de groeven, in scheurbuikigen, dikwyls uit den mond vloeit.*

Acetum vini destillatum. Overgehaalde Wyn Azyn.

℞. Aceti vini fortis. *Libras quindecim.* — *Neem.* Sterken Wyn-azyn. *vyftien ponden.*

Destilleer dit met een langzaam vuur, uit een grooten glaazen Kromhals. Het vocht dat eerst overkomt werpe men weg, het gene volgt, is Azyn. Men houde met de destilleering aan, tot dat van vyftien ponden anderhalf ponden overblyve; ten einde de Azyn tot droogwordens toe overgehaald, geen brandlucht bekoome.

'tGebruik *der overgehaalde Wyn Azyn is gelyk met den geconcentreerden. De Zieken plegen onder de heelkundige bewerkingen door deeze Azynen vekwikt te worden.*

Acetum

Acetum Lithargyrii Concentratum. seu Extractum Saturni.

Geconcentreerde Glit-Azyn. of Lood-Extract.

℞. Lithargyrii subtiliter triti.
Libram unam.
Aceti vini optimi.
Libras tres.

Neem fyn gewreven Goud-glit.
een pond.
besten Wyn-azyn.
drie pond.

Kook dit saamen in een wel verglaasden Kroes, met een maatig vuur, tot dat de helft verteerd zy het zelve gestadig met een houten spatel omroerende: daar naa zeige men den verzadigden Azyn door filtreer papier, en bewaare het tot het gebruik.

Gebruik. *Dient om fungeuze Zweeren uit te droogen*(*)

Spiritus vinosi. Wyngeesten.

Spiritus vini rectificatus.

Gerectificeerde Wyngeest.

℞. Spiritus vini.
quantum vis.

Neem Wyngeest.
zoo veel gy wilt.

Des-

(*) Bykans alle Azynen zyn nuttig om gezwellen en ontsteekingen te ontbinden.

Roozenazyn met Campher en Perzikzaat, op den Navel gebonden, is een beproefd middel in ylende koortsen en Razernye (Pherenitis).

Geconcentreerde Wyn Azyn, in een koelen kelder bewaard, is het beste middel in versche verbranding; als de betting dikwerf herhaald wordt.

Geconcentreerde Wyn Azyn met vast Salpeter Zout verzadigd, is een byzonder middel tegen den Kanker der Vrouwe Borsten, zoo open als beslooten, en te meer te achten; om dat het omzichtig gebruikt, de gezonde deelen geen schade toebrengt, en tevens pynstillend wordt bevonden.

Destileer denzelven uit eenen koperen Destilleerketel, door een tinnen Helm, tot dat een melkächtig vocht overgaat. De destilleering kan met een derde deel water herhaald worden.

Gebruik. *Dient om de zwakke deelen te versterken: wederstaat de verrotting en beenbederf.*

Spiritus vini Rectificatissimus. seu Alchol vini. — Gerectificeerste Wyngeest. of Allergezuiverste Wyngeest.

Men haale den GERECTIFICEERDEN WYNGEEST tot op de helft over.

Gebruik. *Trekt de Vaten sterk te samen en stremt het bloed, om welke reden hy ook tot het bloedstelpen gebruikt wordt.*

Spititus vini Camphoratus. — Campher Wyngeest.

℞. Spiritus vini rectificati. *Libras duas.*	*Neem* Gerectificeerden Wyngeest. *twee ponden.*
Camphoræ. *Uncias duas.*	Campher. *twee oncen.*

Ontbint dit samen tot 't gebruik.

Gebruik. *Dient om de verslapte deelen te versterken, komt te stade in de verslappinge der gewrichten, hangenden huig, en weeke gangræneuze verzweeringen.*

Spiritus Roris marini seu Anthos. — Roozemaryngeest.

℞. Florum recentium roris marini. *uncias sex.*	*Neem* versche Roozemarynbladen. *zes oncen.*

Laat dit zachtjes weeken, en destilleer het vervolgens met *twee ponden* ovegehaalden Wyngeest.

Ge-

Gebruik. *Is dienstig om slappe deelen te versterken, en Slymgezwellen te verdryven.*

Spiritus Serpilli. Wilde Tymgeest.

℞. Herbæ Serpilli recentis. *Libram unam.*	*Neem* versche wilde Tym. *een pond.*
Vini generosi. *Libras quinque.*	Goeden Wyn. *vyf ponden.*
Spiritus vini rectificati. *Libram unam.*	Gerectificeerden Wyngeest. *een pond.*

Destilleer het uyt een Kolf op de helft. Op het overgehaalde Geestwater giete men weder versche bloemen, en mag tot een derde afgetrokken worden.

Gebruik. *Men pleegt deezen Tymgeest in een verlamde Tong en Keel ontsteekinge te gebruiken.*

Spiritus Cochleariæ. Geest van Lepelbl.

℞. Cochleariæ Recentis contusæ. *Libras decem.*	*Neem* gekneusde versche Lepelbladen. *tien ponden.*
Spiritus vini rectificati. *Libras quinque.*	Gerectificeerde Wyngeest. *vyf ponden.*

Laat dit twaalf uuren staan weeken, en destilleer het uit het waterbad (*ex Balneo Mariæ*) tot vyf ponden.

Gebruik. *Is nuttig in scheurbuikige Ziekten van den mond en andere deelen.*

Spiritus Lavendulæ. Lavendel Geest.

℞. Florum recentium Lavendulæ. *Libram unam.*	*Neem* Versche Lavendelbloemen. *een pond.*
Spiritus vini tenuioris. *Libras quatuor.*	Wyngeest, *vier ponden.*

Destilleer het, naa drie dagen geweekt te hebben, tot op de helft.

Gebruik. *Met Water-azyn* (oxycratum) *gemengd, is het zeer voordeelig in alle kneuzingen, byzonder aan het hoofd.*

Spi-

Spiritus Formicarum. Mieren Geest.

℞. Formicarum, mensibus Junio vel Julio captarum, *libram unam.*	*Neem*, Mieren, in Juny of July gevangen, *een pond.*
Spiritus Vini rectificati. *Libras duas.*	Gerectificeerden Wyngeest, *twee ponden.*

Meng en destilleer het uit het waterbad.

Gebruik, *kan met water, of water-azyn verdund, in kneuzingen en ontwrichtingen gebruikt worden. Maar wordt ten onrechten in Zinkingen en Jichtsmerten aangepreezen.*

Spiritus Lumbricorum Terrestrium. Aardwormen-geest.

℞. Lumbricorum terrestrium vivorum, *Libras duas.*	*Neem*, leevendige Aardwormen, *twee ponden.*
Spiritus vini ordinarii, *Libras quinque & semi-libram.*	Gemeenen Wyngeest, *zestehalf ponden.*

Laat dit twee dagen staan weeken, en destilleer het met een zacht vuur tot op de helft.

Gebruik, *is van het zelve nut als de Mieren-geest* (*)

Spiritus acidi. Zuure Geesten.

Spiritus Vitrioli. Vitriool Geest.

℞. Olei Vitrioli, *Libram unam.*	*Neem*, Vitriool-oli, *een pond.*

(*) De Schryver maakt hier, in naavolging van anderen, alleen gewag van *Wyngeesten* (Spiritus Vinosi) zonder de *Koorngeesten* (Spiritus frumenti, farinosi) in aanmerking te neemen: het is desniettegenstaande zeker, dat in verscheidene gevallen, de laatsten voor de eerste kunnen gebezigd worden. Sommige zyn zelfs van gevoelen, dat de Koorngeeste in onze landen veiliger dan de Wyngeesten te gebruiken zyn. De ondervinding immers leert dat aanhoudende drinkers van sterke geesten, eer hunne sterke geesten door Brandewyn dan door Jenever kunnen verdrinken.

Aquæ simplicis, *Libras sex.*	Water, *zes ponden.*

Meng het voorzichtig te samen.

Gebruik, *stelpt het bloed, zoo men het zuiver oplegt. Wordt vermengd onder Gorgeldranken en Wasſchingen, die tegen de ontsteekingen en het bederf dienen.*

Spiritus nitri fumans. Rookende Salpeter-geest.

℞. Nitri siccissimi in pulverem triti, *Libras tres.*	*Neem*, zeer droogen en tot poeder gemaakten Salpeter, *drie ponden*

Doet dit in een droogen, heetgemaakten glaazen kromhals, en giet 'er drupwyn op.

Olei Vitrioli concentrati, *Libras duas.*	Geconcentreerde Vitriool-oly, *twee ponden.*

De openingen wel geslooten, destilleere men het met een zacht vuur uit het zand. De geest onder de gedaante van roode dampen in het glas voortkomende, worde met een glazen stop wel bewaard.

Gebruik. *Dit is een bytend middel, het welke om de aardächtige samengroyingen, en eeltächtige uitwassen te ontbinden, kan gebezigd worden.*

Spiritus salis concentratus. Geconcentreerde Zout-geest.

℞. Salis communis in pulverem redacti, *Libras duas.*	*Neem*, gemeen Zout, tot poeder gemaakt, *twee ponden.*

Doet dit in een langgebuisden glazen kromhals, en giet 'er allengskens by

Olei Vitrioli Anglici. *Libram unam.*	Engelsch Koperrood, *een pond.*

Men hechte den ontvanger, wanneer hy van binnen met zoutgeest bevochtigd is, en de openingen wel geluteerd, destilleere men den geest door een langzaam vuur uit het zand, welke alsdan in de gedaante van

van rook te voorschyn komt en die door een nieuwe destilleering gerectificeerd kan worden.

Gebruik. *Is goed om eeltächtige wratten wegteneemen, indien men ze 's daags tweemaalen daar mede bestrykt.* (*)

Spirit. alcalini. Loogzoute Geest.

Spiritus salis Ammoniaci.	Geest van Ammoniaczout.
℞. Salis Ammoniaci in pulverem triti, *Libram unam.*	*Neem* Ammoniaczout in poeder, *een pond.*
Cinerum Clavellatorum *Libras duas.*	Weedasche, *twee ponden.*

Samen in een glazen Kromhals gemengd, giet'er by

Aquæ puræ, *Libras tres.* Regenwater, *drie ponden.*

Destilleer het met zacht vuur tot vier ponden.

Gebruik. *Temt het vergif der venynige fransche Slangen, het verdunt, heelt het beenbederf, Winddoorn, Dubbelediging der Engelsche Ziekte, en Melkgezwellen.*

Spiritus salis Ammoniaci, cum Calce Paratus.	Geest van Ammoniaczout, met Kalk bereid.
℞. Salis Ammoniaci depurati, *Libras duas.*	*Neem*, gezuiverd Ammoniaczout, *twee ponden.*
Calcis vivæ recenter paratæ, *Libras duas & Semi Libram.*	Ongebluschten Kalk, *aerdehalf ponden.*

Yder

(*) Alle zuure geesten wederstaan het bederf, dat uit eene loogzoute gisting voordkomt, gelyk de Scheurbuik enz. uit dien hoofde kan men dezelve niet zonder gevaar gebruiken in gezwellen en zweeren, daar in het zuur zelf de overhand heeft; gelyk in het Kreeft-gezwel en Kreeft-zweer.

Yder op zich zelfs tot poeder gebragt, doe het in eenen wyden en beharnasten Kromhals, en giet'er op

Aquæ puræ, *Libras quindecim.*	Regenwater, *vyftien ponden.*

Houd de opening van den Kromhals met de hand gesloten, schud hem wel om, lym 'er een wyden ontvanger aen, en begin te gelyk de destilleering met een zacht vuur tot zes of zeven ponden Geest overgaa, welken men in een wel besloten vat bewaare.

Gebruik *Hy word ook* Spiritus Salis Ammoniaci causticus *of* bytende Sal ammoniacgeest *genoemd. Hy brengt de diergelyke deelen tot bederf, en verteertze. Lost aardächtige Knobbels op.*

Spiritus salis ammoniaci succinatus. — Geest van ammoniaczout, met Barnsteen oli.

℞. Olei succini rectificati, *guttas quadraginta.*	*Neem* gerectificeerde Barnsteen-oli, *veertig druppen.*
Spiritus vini rectificati, *unciam unam.*	Gerectificeerden Wyngeest, *een once.*
——— Salis ammoniaci vinosi, *uncias duodecim.*	Wyngeest van Ammoniac-zout. *twaalf oncen.*

Destilleer dit samen met een maatig vuur uit den kromhals.

Gebruik. *Deeze Geest wordt* Aqua Luciæ *of* Eau de Luce *genoemd. Hy wordt in den beet der vergiftige Fransche en Italiaansche Slangen, zoo innerlyk als uiterlyk gebruikt, als een byzonder soort-middel gehouden; doch in diergelyke Slangenbeeten, zyn alle vluchtige loogzouten voordeelig.*

Spi-

Spiritus salis Ammoniaci vinosus. | Wyngeest van Ammoniac-zout.

℞. Salis Ammoniaci in pulverem triti, *semi libram.*
—— Tartari, *libram. unam.*

Neem Ammoniac-zout tot poeder gewreeven, *een half pond.*
Wynsteen-zout, *een pond.*

Meng het in een glazen kolf, en giet 'er op

Spiritus vini non rectificati, *libras quatuor.*

Ongerectificeerden Wyngeest, *vier ponden.*

Destilleer by maatig zandvuur twee ponden geest.

Gebruik. *Is een kostelyk ontbindend of verdeelend middel, waarom het in Krop- en Melk-gezwellen gebezigd wordt.* (*)

Spiritus neutri seu Salsi. | Middelzoute Geesten.

Spirit. Mindereri. | Geest van Mindererus.

℞. Salis ammoniaci volatilis, *quantum vis.*

Neem vluchtig ammoniac-zout, *zoo veel gy wilt.*

Giet'er allengskens, al omroerende, op; overgehaalden Azyn zoo veel tot dat het niet meer opbruischt.

Gebruik. *Is een overheerlyk oplossend middel, en word om versscheide gezwellen te verdeelen, gepreezen.* (†)

Spi-

(*) Alle Loogzoute geesten zyn dienstig in gevallen daar het zuur de overhand heeft, anders zyn zy werkloos in den middelstand, of gevaarlyk, wanneer de Loogzouten zelve de zondigende stoffe uitmaaken. Dezelve vlugge loogzoute geesten uit een nauwgehalsd vlesje opgesnooven, worden nuttig bevonden in flauten, onmachten, bezwymingen, hartvang, geraaktheid enz. om den aanval te stillen en te verdryven.

Het bekende *Eau de Luce* ach ik het beste, dat tot heden bekend is: byzonder in moederflouten.

Spiritus acidi dulcificati. Zuurzoete Geesten.

Spiritus Vitrioli. dulcis. Zoete Vitrool-geest.

Zie, Liquor annodynus minerali.

Spiritus Nitri dulcis. Zoete Salpeter geest.

℞. Spiritus vini rectificatissimi, *Libras dnas.* *Neem* gerectificeersten Wyngeest, *twee ponden.*

Druip'er allengskens op Spiritus nitri fumantis, *uncias duas.* Rookenden Salpeter-geest, *twee oncen.*

Destilleer het, na dat het eenige dagen in digestie gestaan heeft, uit een kolf en herhaal het andermaal.

Gebruik, *neemt het beenbederf weg, en stelt hem paalen.*

Spi-

(†) De middelzoute geesten, gelyk de geest van Mindererus, zyn het veiligste te gebruiken in gezwellen, waar van men de eigenlyke geaartheid der inhoudende beschadigende stoffe niet kent.

Zie hier een middelzoute geest; die uiterlyk, in gezwellen, en innerlyk, in de scheiding der heete koortsen wonderen verricht.

℞. Succ. Citrior. destill. q. v.
admisce paulatim. subinde agitando.
Sal Cardui Benecti
donec non amplius effervescat.

Zoo men het Citroenzap door den gezegenden Distel, niet volkomen verzadigt, verkrygt men een zuuren middelgeest, die in de gezwellen der Vet- en Vleeschdeelen de bederving wederstaat, zoo men door verwarming boven de verzadiging gaat, bekomt men een loogzouten middelgeest, die in kliergezwellen het meeste vermogen betoont.

Spiritus salis dulcis. Zoete Zoutgeest.

℞. Spiritus vini rectificatissimi, *Libram unam.* *Neem* gerectificeersten Wyngeest, *een pond.*

Giet het in een wyd Phioolglas, en druip'er langzaam by

Spiritus salis concentrati, *Unciam unam.* Geconcentreerden Zoutgeest, *een once.*

Laat het samen eenige dagen, in een wel gesloten vat in digestie staan; destilleer het vervolgens uit het zand, en herhaal zulks vyf maalen.

Gebruik. *Met Roozenhonig gemengd, geneest den Waterkanker des monds; en met vloeipapier voorzichtig aangebracht, neemt het de ruigheid weg, en doet de hairen uitvallen.*

Naphtha, seu Aether Vitrioli. Vitriool Æther.

℞. Olei Vitrioli glacialis. Spiritus vini rectificatissimi, *ana Libras tres.* *Neem* Vitriool-oli. Gerectificeerste Wyngeest, *van elks drie ponden.*

De oli worde voorzichtig en allengs in den wyngeest gedruipt; naa twee dagen digestie, destilleere men eerst met een maatig vuur *zes oncen* uit de Retort; die men weg neemt.

Daar naa voege men den Ontvanger weder aan, en vaare met de destilleering voorzichtig voort, met een maatig vuur; ten einde de massa niet opvliege, tot dat in den Ontvanger streepen, en in de Retort blaasjes verscheinen. Het overgehaalde vocht menge men met tweemaal zoo veel water; en dus verscheynt de *Naphtha* op de oppervlakte. Dezelve afgescheiden, en door opgegooten water van haar zuur gescheiden, bewaare men in een vles met eenen glaazen stop voorzien.

Gebruik. *Ik heb de hevigste Tandsmerten gestild, wanneer ik een druppel met Boomwol in een holle Kies bragt. De kranken zeiden, dat sy daar van een koude als ys gevoelden.* (*)

Tincturæ. Tinctuuren.

Tinctura. Aloës. Aloë Tinctuur.

℞. Aloë Succotrinæ, *uncias duas.*
Spiritus vini rectific. *uncias decem.*

Neem Aloë succotrina, *twee oncen.*
Gerectificeerden Wyngeest, *tien oncen.*

Laat dit genoegzaamen tyd staan trekken, en zyg het door.

Gebruik. *Word geprezen om zweeren, byzonder die wormachtig zyn, te zuyveren en te heelen. Maar lang gebruikt, schoon uitwendig, verwekt sy den buikloop.*

Tinctura Benzoës. Benzoin Tinctuur.

℞. Benzoës contritæ, *uncias duas.*
Spiritus vini rectific. *Libram unam.*

Neem fyngestooten Benzoin: *twee oncen.*
Gerectificeerden Wyngeest, *een pond.*

Laat het in een glas eenige dagen op een zandvuur ſtaan trekken, schud het een en andermaal om; en filtreer daarnaa de uitgetrokke Tinctuur.

Gebruik. *Met water vermengd, is het een* Cosmeticum, *Blanket-middel.*

Tinctura Catechu. Casjou Tinctuur.

℞. Catechu, *uncias duas.*
Spiritus vini rectific. *uncias decem.*

Neem Casjoe, *twee oncen.*
Gerectificeerden Wyngeest, *tien oncen.*

Laat dit twee dagen tyd staan trekken, en zyg het door.

Ge-

(*) De Zoetzuure Geesten zyn in allen gevalle van een veiliger gebruik dan de ongezoeten: om dat zy de natuur der diergelyke vochten meer evenäaren.

De *Naphtha Vitrioli* word in Engeland en elders met een goed gevolg, in allerlei ledesmerten gebezigt: zy schynt plaatselyk zenuwdoovend van aart te zyn.

Gebruik. *Heelt den scheurbuik des monds en tandvleesch.*

Tinctura Succini — Barnsteen Tinctuur.

℞. Succini cittrini, *uncias duas.* — *Neem* Geelen Barnsteen, *twee oncen.*
Liquores anodyni Mineralis, *libram unam.* — Pynstillend Mineraälvocht, *een pond.*

Laat het drie dagen in een Zandbad staan trekken, en zyg het door.

Gebruik. *Bepaalt het beenbederf, en heelt het zelve.*

Tinctura serpentariæ. — Slangenwortel Tinctuur.

℞. Radicis Serpentariæ Virginianæ, *uncias tres.* — *Neem* Virginie Slangenwortel, *drie oncen.*
Spiritus vini non rectificati, *libras duas.* — Wyngeest., *twee ponden.*

Laat het zonder vuur staan trekken, en zyg het door.

Gebruik. *Wederstaat de verrotting krachtdaadig, en daarom in vervuilde zweeren zeer nuttig.*

Tinctura Tartari. — Wynsteen Tinctuur.

℞. Salis Tartari puri, *libram unam.* — *Neem* zuiver Wynsteenzout, *een pond.*

Laat het in een Smeltkroes by hevig vuur smelten, tot dat het rood worde, giet het heet in een verwarmden Mortier, schielyk gestoten, doe het in een Phiole, en giet 'er op

Spiritus vini rectificatissimi, *libras duas.* — Gerectificeersten Wyngeest, *twee ponden.*

Laat het eenige dagen in het Zandbad staan trekken, schud het somwylen om, en de roode uitgetrokken Tinctuur zyge men door.

Gebruik. *Het heelt de dubbele geleding der Engelsche Ziekte, en de daar uit onstaane Zweeren, Pypzweeren, Beenbederf, Winddoorn en gezwellen.*

Tinctura Cantharidum.

℞. Cantharidum in Pulverum tritorum, *uncias duas.*
Spiritus vini rectificati, *libram unam.*

Spaansche Vliegen Tinctuur.

Neem fyn gestooten Spaansche Vliegen, *twee oncen.*
Gerectificeerden Wyngeest, *een pond.*

Laat het twee dagen staan trekken, en zyg het door.

Gebruik. *Is zeer werkzaam om witte gewricht gezwellen en Zinkingsmerten te verdeelen.*

Tinct. Opei seu Laudanum Liquidum.

℞. Extracti Opii, *uncias duas.*
Croci, *Semi unciam.*
Vini Hispanici, *libram unam.*

Tinctuur van Heulsap.

Neem Gezuiverd Heulsap, *twee oncen.*
Saffraan, *een half once.*
Spaanschen Wyn, *een pond.*

Laat het samen drie dagen staan trekken, zyg het door, en pers het uit.

Gebruik. *Meng het met St. Janskruid-Oli, en leg het op eene wonde, zo door dezelve eenen doodkramp* (Tetanus) *ontstaat.*

Essentiæ.

Essentzen.

Essent. Aristolochiæ. rotundæ.

℞. Aristolochiæ rotundæ, *uncias duas.*
Spiritus vini rectificati, *uncias decem.*

Ronde Osterlucy Essentz.

Neem Ronde Osterlucy, *twee oncen.*
Gerectificeerden Wyngeest, *tien oncen.*

Laat het vier dagen staan trekken, druk het uit, en doorzyg het.

Gebruik. *Wordt in het Beenbederf gepreezen.*

Essentia Balsami Peruviani.	Peruviaansche Balsem Essentz.
℞. Balsami Peruviani, *uncias unam.*	*Neem* Peruviaansche Balsem *een once.*
Spiritus vini rectificati, *libram unam.*	Gerectificeerden Wyngeest, *een pond.*

Laat het drie dagen trekken, en zyg het door.

Gebruik. *Wordt gebezigd om Wonden en Zweeren te heelen.*

Essentia Pini.	Pyn Essentz.
℞. Extracti Summitatum pini Aquosi, *uncias duas.*	*Neem* Extract van Pynknoppen, *twee oncen.*
Spiritus Cochleariæ, *uncias decem.*	Geest van Lepelbladen, *tien oncen.*

Laat het op een matig vuur staan' trekken, tot dat het ontbonden zy, en zyg het door.

Gebruik. *Wordt voorgeschreeven om scheurbuikige Ziekten te geneezen, is zeer goed voor vuile monden.*

Essentia Mastichina.	Mastik Essentz.
℞. Gummi Mastichis, *unciam unam.*	*Neem* Mastik, *een once.*
Spiritus vini non rectif, *libram unam.*	Gemeenen Wyngeest, *een pond.*

Laat het drie dagen trekken, en zyg het door.

Gebruik. *Is een overheerlyk wondmiddel, by ontblooten en gekwetste beenen, wederstaat en geneest het Beenbederf. In de wonden der vliezen, peezen en banden, is het, wanneer de ontsteeking gestild is, zeer voordeelig.*

Essentia Corticis Peruviani.	Kina Essentz.
℞. Cortis Peruviani, *uncias duas.*	*Neem* Kina, *twee oncen.*
Spiritus vini rectific. *uncias decem.*	Gerectificeerden Wyngeest, *tien oncen.*

Laat

Laat het samen vier dagen staan trekken, pers het uit, en zyg het door.

Gebruik. *Wederstaat op eene krachtdaadige wyze het vochte koudvuur, en de verrotting; om welke reden zy in rottige wonden en zweeren van zulk een groot nut wordt bevonden.*

Essentia Myrrhæ. — Myrre Essentz.

℞. Myrrhæ electa comminutæ, *uncias duas.*	*Neem* kleingestoote uitgezochte Myrre, *twee oncen.*
Spiritus vini rectificati, *libram unam.*	Gerectificeerden Wyngeest, *een pond.*

Laat het samen drie dagen staan trekken, pers het uit, en zyg het door.

Gebruik. *Heeft eene Verrotting wederstaande, zuiverende en wondheelende kracht; waarom zy in rottige zweeren en beenbederf dienstig is.*

Essentia Euphorbii. — Euphorbiums Essentz.

℞. Gummi Euphorbii, *sesqui unciam.*	*Neem* Euphorbium, *ander-half once.*
Spiritus vini rectificati, *libram unam.*	Gerectificeerden Wyngeest, *een pond.*

Laat het drie dagen staan trekken, en zyg het door.

Gebruik. *Heeft een wegbytend vermogen, en bekwaam om het beenbederf weg te neemen.* (*)

Ex-

(*) Wy hebben hier het Duitsche gebruik des Schryvers gevolgd; met onderscheid tusschen *Tinctuuren* en *Essentzen* te maaken; het welke by den Nederlander in onbruik is geraakt: wy noemenze alle *Tinctuuren*; om dat in de daad, *Essentzen* niet dan verdikte *Tinctuuren* zyn.

Extracta. Uittreksels.

Extractum Cicutæ. Uittreksel van Scheerling.

℞. Herbæ Cicutæ recentis, *quantum vis.*

Neem versche Scheerling, *zo veel gy wilt.*

Druk het sap uit, en kook het in een verglaasden aarden Pot, op een maatig vuur, onder gestadig om roeren, tot de dikte van een Extract.

Gebruik. *Dit* Extract *met* Kalkwater *verdund, is in Kankerzweeren een krachtig middel.*

Extractum Myrrhæ. Uittreksel van Myrre.

℞. Myrrhæ rubræ in pulverem Grossiusculum tritæ, *semi libram.*

Neem roode grof gestoote Myrre, *een half pond.*

Besprengze met

Liquores nitri fixi, *unciam unam.*

Vast Salpetervocht, *een once.*

Met een houten Spatel, wel omgeroerd, laat het veertien dagen in een Kelder staan, op dat de Myrre geheelyk ontbonden worde. Giet'er dan het water op, en roer de massa om. Laat het daarnaa in rust, tot dat een dik nederzetzel verschynt. Het bovendryvende gekleurd water giete men af, dit herhaale men zoo menigmaal, tot dat het opgegooten water nalaat kleurig te zyn. Giet eindelyk al dit water te samen, en waassem het, op een maatig vuur, uit, tot de dikte van een Extract.

Gebruik. *Wederstaat de verrotting en het Beenbederf, is dierhalven in Zweeren, uit deeze oorzaak voortskomende, het beste middel.*

Ex-

Extractum Opii. Uittreksel van Heulsap.

℞. Opii Thebaici, *uncias quatuor.*	*Neem* Thebaansch Heulsap, *vier oncen.*
Aquæ pluvialis, *libras quatuor.*	Regenwater, *vier ponden.*

Los het in een glazen Kolf op. Laat de oplossing door filtreer papier loopen, en damp het uit by matige warmte, tot de diekte van een Extract.

Gebruik. *in kies- of tandpyn, laate men een Grein daar van in de holte loopen.*

Extractum Saturni. Uittreksel van Lood.

Zie, Acetum Lithargyrii Concentratum.

Fel Tauri inspissatum Verdikte Offegal.

℞. Fellis Bovini, *quantum vis.*	*Neem* Ossegal, *zoo veel gy wilt.*

Laat het by een lenig vuur tot de dikte van een Extract uitdamden.

Gebruik *Met water verdund, neemt het de vlekken en nagels van het doorschynende Hoornvlies weg.*

Olea expressa. Uitgep. Olien.

Oleum Amygdalarum dulcium. Zoete Ammandel Oli.

℞. Amygdalarum dulcium Recentium Siccatarum, *quantum vis.*	*Neem* versch gedroogde zoete Amandelen, *zo veel gy wilt.*

Stamp ze in een Mortier, doe ze in een Hennipen Zak, en druk 'er door middel van een pers allengs, zonder vuur, de Oli uit.

Ge-

Gebruik. *Komt in verzachtende zalven en smeeringen. Is voordeelig in sommige vlekken van 't hoornvlies en van de huid.*

Op de zelve wyze worden bereid

Oleum Amygdalarum amarum . .	Bittere Ammandel	Oli.
——— Lini	Lyn	
——— Seminum Hyosciami . . .	Bilzenzaad	
——— Olivarum. . .	Olyf	
——— Juglandum . .	Okkernoot	
——— Sesami . . .	Sesams	

Oleum Ovorum. Eiër Olie.

℞. Ovorum recentium ad duritiem coctorum, *quantum vis.*

Neem versche, hardgegekookte Eiëren, *zo veel gy wilt.*

Neem de doiren, klopt en braadze in eene pan, tot bruinrood wordens toe, of tot dat eenige vochtigheid uitzweet; noch heet zynde, doe ze in eenen linnen zak, en pers 'er de oli, onder eene warme Pars uit.

Gebruik. *Wordt gepreezen, om de klooven der borsttepels en lippen, verbrandingen en smertende speenaderen te geneezen.*

Oleum nucis Muschatæ. Muscaat-oli.

℞. Nucum Moscatarum contusarum, *quantum vis.*

Neem Fyngestootene Nooten-Muscaat, *zo veel gy wilt.*

Laat ze met den damp van warm water bedauwen, en pers 'er warm de oli uit.

Gebruik. *Dient om Balsems en Smeersels te vervaardigen.*

Olea

Olea Stillatitia. Overgeh. Olien.

Oleum Anisi. Anys-olie.

℞. Seminis anisi contusi, *Libras duas.* — *Neem* Fyngestooten Anys-zaat, *twee ponden.*

Laat het drie dagen staan weeken in

Aquæ pluvialis, *Libris Octo.* — Regenwater, *acht ponden.*

Salis communis, *Semi-libra.* — Keukenzout, *een half pond.*

Destilleer het door de blaas, en scheid de oli, naar de kunst van het water af.

Gebruik. *Wordt gebruikt, om het ongedierte op het hoofd te verdryven.*

Op dezelve wyze worden bereid

Oleum Spicæ	Spyk	Oli.
——— Chamomillæ . .	Kamille	
——— Juniperi . . .	Jenever	
——— Caryophillorum.	Nagel	
——— Corticum Aurantiorum . .	Oranje	
——— De Cedro. . .	Ceder	
——— Ligni Rhodii. .	Roozenhout.	

Oleum seu Spiritus Terebinthinæ. Terpentyn Oli.

℞. Terebinthinæ Claræ, *libras duodecim.* — *Neem* heldere Terpentyn, *twaalf ponden.*

Doe het in eene kopere blaaze en giet'er by

Aquæ puræ, *libras quadraginta octo.* — Regenwater, *acht- en veertig ponden.*

Begin te destileeren, en scheid de *ætherische* oli, die ook Terpentyngeest genoemd wordt, van het water af.

Ge-

Gebruik. *Deeze oli wordt in de wonden der hersenen en zenuwen gepreezen ; doch is te scherp en ontsteekend. Kan deswegens , naauwlyks als naa de ontsteeking gebezigd worden. Wederstaat de verrotting en beenbederf, bloot daar op gelegen ; dood het ongedierte, en dient daarom in wormzweeren. Het is het zekerste bloedstelpend middel, indien het warm op de gekwetste slagäder gelegd wordt. Verdeelt koude gezwellen en beschermt de deelen tegen de koude ; waarom zy voor winterhielen gepreezen wordt.*

Oleum Vitrioli. Vitriool Oli.

℞. Vitrioli , *quantum vis.*

Neem Koperrood , *zo veel gy wilt.*

Wordt met een zacht vuur , tot geelwordens toe, gecalcineerd , en uit eene aarde retorte , geduurende byna acht dagen , met een Reverbereer vuur gedestilleerd. De Phlegma en de Geest worden byzonder opgevangen. De oli , die eindelyk onder de gedaante van ys te voorschyn komt , moet zorgvuldig voor de lucht bewaard worden.

Gebruik. *Is een scherpbytend zuur en wordt gebruikt om het beenbederf en weeldrig vleesch weg te neemen. Komt in het bloedstelpend water.*

Olea cocta. Gekookte Olien.

Oleum Absynthii Coctum. Gekookte Alzem-Oli.

℞. Foliorum Absynthii juniorum recentium, *libram unam.*

Neem Versche jonge alsem-bladen , *een pond.*

Gesneeden en gekneusd , giet 'er op

Olei olivarum , *libras duas.*

Naa drie dagen , op een maatig vuur getrokken te hebben , kook het , met een houten spatel gestadig

roe-

roerende, tot dat al het vocht verteerd zy; het welk men ontwaart, wanneer men van deezen droessem (Magma) een weinig op de koolen werpt, en straks zonder eenig gesis of geknap, vlam vat. Als dan neemt men het vaardig van 't vuur, doet het in een zak, en onder eene warm gemaakte pars, drukke men 'er alle oli uit, welke, naa dat het koud geworden is, van het neerzetzel afgescheiden wordt.

Gebruik. *In den Endeldarm gespooten, doodt zy de Aars-maden.*

Op deeze wyze worden mede bereid

Oleum Hyperici . .	St. Janskruit	}	Oli.
——— Laurinum . .	Laurier		
——— Rosatum . .	Roozen		
——— Lumbricorum terrestrium.	Aardwormen		

Olea infusa. Opgegooten Oliën.

Oleum Liliorum Alborum. Witte Lely-oli.

℞. Florum Liliorum alborum absque Antheris. *Neem* Witte Lelyen.
Olei Olivarum, *ana partes æquales.* Olyf-oli, *van elks even veel.*

Laat het eenige dagen staan weeken, en in de Zonnestraalen trekken.

Gebruik. *Heeft eene weekmaakende, en pynstillende kragt, en ter dier oorzaake in verbrandingen gebruikt.*

Oleum Schorpionum. Schorpioen-oli.

℞. Scorpiones vivos No. *quadraginta.* *Neem* Levendige Schorpioenen, *veertig stuks.*
Olei Olivarum, *libram unam.* Olyf-oli, *een pond.*

Laat

Laat het in eene warme plaats veertien dagen staan weeken, kook het daar na in een heet bad, pers het uit, en zyg het door.

Gebruik. *Deeze oli smeert men op de Schaam- en Nierdeelen, om de pis en steen af te zetten. Wordt ook tegen de steek der venynige dieren gepreezen.*

Olea Empyreumatica. Gebrande Oliën.

Oleum Cornu Cervi. Hertshoorn-oli.

℞. Cornu Cervi frustulatim concisi, *quantum vis.*

Neem aan stukken gesneeden hertshoorn, *zo veel gy wilt.*

Doe het in eene geluteerde Retort, of in eenen yzeren kolf, die met eenen verglaasden aarden helm voorzien is, en haal by open vuur allengs trapswyze, tot gloeyend wordens toe, van Retort of kolf allen geest, met Phlegma, vluchtig zout en oli over: scheid ze van malkanderen af, bewaar ze elk byzonder.

Gebruik. *Is een doordringende en verdeelende oli; waarom zy by verdeelende Pleisters en zalven gemengd kan worden.*

Oleum Succini. Barnsteen-oli.

℞. Succini contusi vel rasi, *quantum vis.*

Neem, fyn gestooten Barnsteen, *zo veal gy wilt.*

Gemengd met zand, destilleer den zelven met een vuur, trapswyze versterkt: de overgehaalde oli wordt met Pekel uit een glaazen Kolf gerectificeerd.

Gebruik. *Wordt tot bereiding van het* Eau de Luce *gebruikt.*

Oleum

Oleum Tartari fœtidum. — Stinkende Wynsteen-oli.

℞. Tartari rubri depurati, *quantum sufficit ad repletionem retortæ terreæ ad duas tertias.*

Neem, gezuiverden rooden Wynsteen, *zo veel genoeg is, om twee derde deele eener retortie te vullen.*

Een wyde ontvanger aangelegd, destilleer met een zacht vuur de Phlegma; maar zodraa witte wolkjes te voorschyn komen, leg dan eenen anderen ontvanger aan, sluit de voegen wel, en dryf met het sterkste vuur, beide geest en oli over; scheid ze door middel van een Scheideglas van malkanderen, en destilleer yder byzonder, uit een kolf. De oli moet met water gerectificeerd worden. De massa, welke naa de destillatie overblyft, is, naa dat zy gecalcineerd is, het *Wynsteen zout.*

Gebruik. *Is eene zeer doordringende artzeny, welke om de* Tophi *en verharde gezwellen te verdeelen, pleegt gebruikt te worden. Men zegt, dat zy de styfheid der banden en peezen geneest.*

Oleum Philosophorum — Tichgel-oli.

℞. Olei olivarum, *quantum vis.*

Neem, Olyf-oli, *zo veel gy wilt.*

Besproei daar mede fyngestootene Tichgelsteenen, of asch, of leevendigen kalk, of dat beter is, harde koolen-stof; destilleer het uit de Retort, en Rectificeer het.

Gebruik. *Is Olyf-oli, met de bytende stof des vuurs eenigermaate bezwangerd. 't Is een verdeelend middel.*

Oleum Ceræ. — Wasch-oli.

℞. Ceræ flavæ, *quantum vis.*

Neem, geel wasch, *zo veel gy wilt.*

Gesmolten met eens zo veel zand in eene Retorte, destilleer het. Na een zuur vocht, komt eene dikke oli te voorschyn, welke zich aan den hals hecht, ten

zy

zy het door heete koolen aangestookt wordt. Het wordt in eene dunne oli gerectificeerd, wanneer het eenige maalen uit het zand gedestilleerd wordt.

Gebruik. *Is zo dik als boter, en uit dien hoofde het zachtste en verzachtenste smeersel; het welke ingewreeve, styve, geborstene, en door koude of vuur gespleetene ledemaaten, heelt.*

Olea per deliquium. — Gedroopene Oliën.

Oleum Tartari, per Deliquium. — Gedroope Wynsteen-oli.

℞. Salis Tartari, *quantum vis.* — *Neem*, Wynsteen-zout, *zo veel gy wilt.*

In een linnen zak gedaan, hang het in den kelder, en laat het afdruppende vocht in eene ondergeplaatste schotel ontvangen.

Gebruik. *Is een bytend en loogzout vocht: met water vermengd, is het een zuiverend en zuurtemperend middel; en heelt dierhalven de Engelsche Ziekte- en Klierkwaalen.*

Oleum Causticum Camphoræ. — Campher-oli.

℞. Camphoræ tritæ, *uncias tres.* — *Neem*, gestooten Campher, *drie oncen.*

Spiritus nitri, *uncias sex.* — Salpeter-geest, *zes oncen.*

Laat het in een wel beslooten vat staan digereeren. Neem'er, naa de gedaane ontbinding, de bovendryvende oli af.

Gebruik. *Deeze Oli is wegbytende; en wordt gebruikt, om fungeuze vleesch-uitwassen, en verharde kan-*

kanten van zweeren weg te neemen. N. B. *Men moet tusschen* Oleum Camphoræ *en* Oleum Camphoratum *onderscheid maaken. Van de laatste hier naa.*

Oleum Myrrhæ. Myrre-oli.

℞. Myrrhæ electæ, *quantum vis.*

Neem, uitgezochte Myrre, *zo veel gy wilt.*

Los het in Honigwater op, zo veel mogelyk zy.

Gebruik. *Is zuiverend, het bederf wederstreevend, en wondheelend; nuttig in rottige zweeren en beenbederf.*

Mella. Honigen.

Mel despumatum. Gezuiverde Honig.

Men kooke den gemeenen Honig met een vierde deel zuiver water, schuime hem wel af, en zyge hem door eene wollen Lap; om verder ter dikte van Syroop gekookt te worden.

Gebruik. *Dus wordt de Honig van alle onzuiverheden best gereinigd.*

Mel Rosarum. Roozen Honig.

℞. Mellis despumati, *quantum vis.*

Neem, gezuiverden Honig, *zoo veel gy wilt.*

Wordt met het vierde deel Roozenwater gekookt, afgeschuimd, doorgezygd, en tot de dikte van Syroop uitgekookt.

Gebruik. *Wordt geprezen om de zweeren des monds te zuiveren. Komt uit dien hoofde in Mond- en Gorgeldranken te pas.*

Mel Chelidonii. Honig van stinkende Gouwe.

℞. Mellis despumati, *libram unam.*

Neem, gezuiverden Honig, *een pond.*

Suc-

Succci Celidonii, *uncias tres.* Sap van stinkende Gouwe, *drie oncen.*

Kook dit ter dikte van Syroop.

Gebruik. *Is meer zuiverend dan de Roozen-honig, en wordt om die reden by wond-inspuiting gemengd.*

Op deeze wyze worden ook bereid

Mel Mercuriale . . . Bingelkruid } Honig.
—— Anthosatum . . Rozemaryn } Honig.

Oximel Simplex. Azyn Honig.

℞. Mellis despumati, *libras duas.* *Neem*, gezuiverden Honig, *twee ponden.*
Aceti vini albi, *libram unam.* Witten wyn-azyn, *een pond.*

Kook het ter dikte van Syroop.

Gebruik. *Met water verdund, is een heerlyk mond- en gorgelwater, in de ontsteekingen des monds.*

Liquores. Vochten.

Liquor nitri fixi. Vast Salpeter vocht.

℞. Nitri puri, *quantum vis.* *Neem*, zuiveren Salpeter, *zo veel gy wilt.*

Laat dit in een grooten smeltkroes vloeyen, en werp 'er lepelwyze in,

Carbonum contritorum, *quantum sufficit.* Fyngestootene koolen, *zoo veel genoeg is.*

Naa de afbranding, laat het koud worden; en hang ze in een linnen zak in een kelder, en vang het uitzypelende vocht in eene Schotel op.

Gebruik. *Men zegt, dat dit vocht, met veel water vermengd, en in de Pisblaas gespuit, den steen zoude oplossen.*

Li-

Liquor Anodynus Mineralis. — Pynstillend Mineraal-vocht.

℞. Spiritus vini rectificatissimi, *Libras quatuor.* — *Neem*, gerectificeersten Wyngeest, *vier ponden.*

Giet 'er druppelswys op

Olei vitrioli, *uncias octo.* — Vitriool oli, *acht oncen.*

Laat het acht en veertig uuren in 't zandbad staan, destilleer het daar naa met een zeer zacht vuur, tot dat in de Retort blaazen te voorschyn komen. Zo men met de destilleering verder voortgaat, zo krygt, het anders aangenaame, en liefruikende vocht, eenen onaangenaamen zwavel-reuk.

Dit vocht word ligter gemaakt, wanneer men een deel *Vitriool æther*, met negen deelen gerectificeersten Wyngeest mengt.

Gebruik. *Wordt in beenbedervingen gepreezen. Met water verlengd, en met Honig verzoet, is het een dierbaar wondmiddel.*

Liquor, seu Liquamen Myrrhæ. — Vocht of Zap van Myrre.

Zie Oleum Myrrhæ. — Myrre-oli.

Mucilagines. — Slymen.

Worden door weeking, kooking en kneuzing, met waterig scheivoch uitgetrokken.

Mu-

Mucilago Seminum Cydoniorum. — Queepitten Slym.

℞. Seminum Cydoniorum, *drachmas duas.* — *Neem*, Queepitten, *een half lood.*

Aquæ florum rosarum, *quantum vis.* — Roozenwater, *zo veel gy wilt.*

Op dat 'er, naar de kunst, een slymvocht van gemaakt worde.

Gebruik. *Is een omwindend en toesmeerend middel; en wordt daarom in de ontvelling der oogen, oogleden en borst-tepels gepreezen.*

Dus worden ook bereid

Mucilago Seminum Psyllii .	Vlooizaat	Slym.
——— Gummi Arabici .	Arabische Gom	
——— Radicis Altheæ .	Heemst-wortel	

Sapones. Zeepen.

Sapo Venetus. Spaansche Zeep.

℞. Lixivii Saponariorum, *Libras tres.* — *Neem* Zeep-loog, *drie ponden.*

Olei olivarum recentis, *Libram unam.* — Versche olyf-oli, *een pond.*

Laat het naar de kunst tot een Zeep digereeren.

Gebruik. *Heeft een oplossende kracht; waarom de Spaansche Zeep, met water of melk opgelost, zeer nut is, om verharde en scrophuleuze gezwellen te ontbinden en te verdeelen.*

Sapo Starkeyanus. Zeep van Starkey.

℞. Salis Tartari calcinati, & adhuc calentis, *unciam unam.* — *Neem*, gecalcineerd en noch heet wynsteen-zout, *een once.*

Olei Terebinthinæ, *uncias tres.* — Terpentyn-oli, *drie oncen.*

Wryf het spoedig, lang en sterk, in een warmgemaakte Mortier, tot dat de massa van Zeep gevormd zy.

Gebruik. *Het lost de Cystische en gewricht-gezwellen zeer wel op.*

Axungiæ. Reuzels.

Axungia Porcina. Varkens-reuzel.

℞. Pinguedinis Porcinæ, *quantum vis.* — *Neem* Varkens-vet, *zo veel gy wilt.*

Smelt en zyg het door Lynwaad.

Gebruik. *Pleegt in de hedendaagsche practyk, bykans alleen tot vervaardiging der Zalven en Smeerzels gebruikt te worden.*

Axungia Viperina. Slangenvet.

℞. Pinguedinis Viperinæ ab intestinis Separatæ, *quantum vis.* — *Neem*, Slangenvet van de ingewanden gezuiverd *zoo veel gy wilt.*

Smelt, en zyg het door Lynwaad.

Gebruik. *Is een dun vet, het welke meerendeels tot Oogzalven gebruikt, en als een soortmiddel om de vlekken van 't Hoornvlies te verdryven, geacht wordt.*

Medulla Ossium. Been Merg.

℞. Medullæ Ossium, *quantum vis.* — *Neem* Been Merg, *zo veel gy wilt.*

Smelt, en zyg het door Lynwaat.

Gebruik. *Is een dunne, doordringende, en zeer week maakende vettigheid, een schoon middel om de spanning der Ledemaaten, door styfheid der banden en peezen veroorzaakt, te genezen.*

Seba

Seba. Talken.

Worden als de Reuzels en Vet bereid, en verschillen alleen door hunne meerdere hardheid.

Sebum Ovillum. Schaape Talk.

℞. Pingnedinis ovillum, *quantum vis.*

Neem Schaape-vet, *zo veel gy wilt.*

Smelt en zyg het door.

Gebruik. *Wordt tot Pleisters en Zalven genomen, heelt de Winterhielen, en smartingen door wryven veroorzaakt.*

Op dezelve wyze wordt de *Hertstalk* bereid.

Butyrum Cacao Cacao-Boter.

℞. Fructuum Cacao, *Libram unam.*

Neem, Cacao-boonen, *een pond.*

Braad ze zacht in eene pan, en van zyne schillen gezuiverd, stootze in een warmen mortier fyn; kook ze vervolgens in acht ponden water, tot dat de oli boven dryft, welke op het koude water gestold, afgenomen wordt.

Gebruik. *Deeze boter wordt niet ligt rans, kan dierhalven in steé van andere smeeren, by zalven gemengd worden. Is een kostelyk middel in geborstene lippen en tepels.*

Pulpæ Pomorum. Appel-merg.

℞. Pomorum dulcium, *quantum vis.*

Neem, zoete Appelen *zo veel gy wilt.*

Kook ze in water, en zyg ze door.

Gebruik. *Wordt aldus tot een* Oog-pap *bereid.*

Rob Nucum. Walnooten-gelei.

℞. Succi e nucibus viridibus circa festum Baptistæ extracti.

Neem zap van groene walnooten, omtrent S. Jan in den Zomer uitgetrokken.

Mel-

Mellis despumati, *ana libram unam* — Gezuiverden honig, *van elks een pond.*

Kook het tot eene behoorlyke dikte, en doe'er op het laatst een half loot Kaneel by.

Gebruik. *Is een versterkend en ontbindend middel, en deswegens met water gemengd, een aangenaame gorgeldrank.*

Rob Mororum. Moerbeziën-gelei.

℞. Mora recentia matura, *quantum vis.* — *Neem* rype versche moerbeziën, *zo veel gy wilt.*

Kneus ze in een aarden vat, met een houten stamper stukken, het zap uitgeperst, doe 'er de helfte witten suiker by, en kook het in een aarden pot tot de dikte van Syroop.

Gebruik. *Komt in Gorgeldranken en Mondspoelingen tegen den scheurbuik.*

Op een zelve wyze worden bereid

Rob Ribesiorum . . Gelei van Aalbeziën.
—— Sambuci . . . ———— Vlierbeziën.

Resinæ. Harsten.

Resina Pini. Reinsche Harst.

De herstächtige sap, welke uit den wilden Pynboom vloeit, wordt door de kooking tot een brossen harst verdikt.

Gebruik. *Aldus bereid, wordt het onder den naam van* geelen Harst, *in de Pleisters gebruikt. Is zacht prikkelend van kracht.*

Colophonium Spiegel-harst.

Het geene naa de overhaaling van Terpentyn-geest of oli, overblyft, is gekookten Terpentyn, welke met een zacht vuur, zonder water gekookt, *Colophonium* of *Spiegelharst* genoemd word.

Ge-

Gebruik. *De Spiegelharst tot Poeder gebragt, word by den Heelkundigen het* drooge Digestief *genoemd. Het word in wonden en op aangestokene beenderen gestrooid, om eene zachte ettering te bewerken.*

Succi expressi. Uitgep. Sappen.

Men snydt de versche Planten, en in een hairen zak, drukt men 'er, onder een houten Pers, het sap uit.

Dus worden tot uiterlyk gebruik bereid,

Succus Acetosæ . . Sap van Zuuring.
——— Nasturtii . . ——— Tuinkers.
——— Cochleariæ . ——— Lepelbladen.

Deeze *Sappen* worden met Wond-wateren gemengd, om scheurbuikige zweeren te heelen.

Salia alcalina Fixa. Vaste Loogzouten.

Sal Sodæ. Potäsch.

℞. Sodæ Hispanicæ quantum vis. . *Neem* Potäsch, *zo veel gy wilt.*

Losze op in water, de doorgezygde ontbinding dampe men uit; men laate het Christallen schieten, en eindelyk, op dat al het Loogzout uitgetrokken worde, dampe men het tot droogwordens toe uit.

Gebruik. *Word tot bereiding van Loogen gebruikt, en toegedient in verscheidene kwaalen, die van het zuur, Engelsche Ziekte en Koningszeer voortkomen.*

Sal Tartari. Wynsteen-Zout.

De massa welke na de destillatie van de Wynsteengeest en Oli overblyft, is het *Wynsteenzout.*

Ge-

Gebruik. *Dient tot het zelve gebruik als de Potasch.*

Nitrum Fixum. Vaste Salpeter.

Zie Liquor nitri Fixi.

Salia acida. Zuure Zouten.

Tartarus. Wynsteen.

Ontstaat uit de Most door de Wyngisting.

Chrystalli et Cremor Tartari. Chrystallen en Room van Wynsteen.

℞. Tartari albi, aqua aliquoties abluti & triti, *libras duas.*

Aquæ puræ, *libras Viginti quatuor.*

Neem witten Wynsteen, eenige maalen afgewassen en gestampt, *twee ponden.*

Regenwater, *vier-en-twintig ponden.*

Kook het in een aarden Pot, en laat het noch heet door een Hippocras-mouw in een ander vat loopen. Koud geworden, scheit het Crystallen, en boven op het water komt een korst bekent onder den naam van *Room*, die met de Crystallen door koud water afgewasschen en gedroogd, op een steen tot een wit poeder gewreeven word.

Gebruik. *De Wynsteen-room, met veel water gekookt, en met Roozenhonig verzoet, is een zuiverend, en tegen ontsteeking dienend mondwater, dienstig tegen vuilen spruw en mondstank:*

Salia neutra. Middelzouten.

Door konst bereide middelzouten worden zeldzaam uiterlyk gebruikt, en zyn van het gebruik der natuurlyke middelzouten. Zie de *Materia Chirurgica.*

Ni-

Nitrum depuratum. Gezuiverde Salpeter.

Laat de Salpeter in zuiver water smelten, damp die ontbinding uit, tot dat een vlies verschynt, zyg het door, en laat de Crystallen schieten.

Gebruik. *Het gezuiverde Salpeter word in Gorgeldranken en Clysteeren tegen de ontsteekinge voorgeschreeven.*

Salia volatilia sicca. Drooge vluchtige Zouten.

Sal volatile salis Ammoniaci siccum. Engelsch Reukzout.

℞. Salis ammoniaci, *Libram unam.*	*Neem* Ammoniac-zout, *een pond.*
Cretæ purissimæ, *Libras duas.*	Zuiver Kryt, *twee ponden.*

Sublimeer het met een sterk vuur uit de Retort.

Gebruik. *Kan voor het uiterlyk gebruik, even als het Zout van Hertshoorn, om de geesten op te wekken, in den neus opgesnooven worden.*

Sal Viperarum volatile. Vluchtig zout van slangen.

℞. Viperarum exsiccatarum, *quantum vis.*	*Neem* Uitgedroogde Slangen, *zo veel gy wilt.*

Destilleer ze als Hertshoorn.

Gebruik. *Is een toeverlaatend middel tegen den beet der Fransche en Italiaansche Slangen.*

Sal Cornu Cervi volatile. Vluchtig Hertshoornzout.

℞. Fragmentorum Cornu Cervi, *quantum vis.*	*Neem*, Hertshoorn, aan brokken gesneeden, *zo veel gy wilt.*

Destilleer het met een toeneemend vuur, en geest, zout en oli zullen opstygen. Naa dat de oli afgenomen is, meng zout en geest met malkanderen, destilleer het noch eenige maalen voorzichtig met een maatig vuur, op dat beide zuiver, dat is, de geest zo helder als water, en het zout sneeuwwit, worde.

Gebruik. *Dient gelyk alle andere Loogzouten, om de gebreken der kliergezwellen, en die uit een scherp zuur ontstaan, te geneezen.*

Spongiæ præparatæ. Bereide Sponsen.

Spongia præparata. Bereide Spons.

Dun gesneedene, gedroogde en gezuiverde Spons wordt in gesmolten geel wasch gedoopt en sterk uitgedrukt.

Gebruik. *Hier van worden kleine wieken gesneeden, welke* Dilatoria *genoemd worden: naardien zy de enge openingen der Wonden, Zweeren en Pypzweeren verwyden.*

Agaricus præparatus. Bereide Lorken-Zwam.

De Zwam van de stammen der Eiken verzameld, van synen buitensten witten harden bast, als mede van syne pypachtige zelfstandigheid gescheiden, in stukken gesneeden, word zo lang met den hamer geklopt, tot dat het zo week worde, dat men het aan stukken kan ryten.

Gebruik. *Is een bloedstelpend middel; zo hy zelf vlak op de gewonde slagäder gelegd kan worden.*

Bovista præparata. Bereide Bovist.

Het zachte, sponsachtige, en stoffige lichaam, welk onder de buite-huid van deezen zwam gevonden word, word 'er afgenomen en bewaard.

Ge-

Gebruik. *Wordt op de slagader gelegd, om het bloed te stelpen.*

Præparata pro Pulverisatione. Bereidingen tot Poeder.

De volgende artzeny-middelen, moeten, om derzelver hardheid wille in de Apotheeken bereid worden.

Corallia alba & rubra præparata. Bereide witte en roode Coraalen.

In een yzerén mortier tot poeder gestooten, wryft men ze op eenen steen, met water zoo fyn dat zy tusschen de tanden niet meer en knerst, daarna droogt men ze uit.

Gebruik. *Dus worden zy tot uitgedroogde Poeders bereid waar mede men zweeren bestrooit.*

Lapides Cancrorum præparati. Bereide Krefts-oogen.

Wasch de Krefts-oogen, of steenen eenige maalen met water af, en droogze telkens weder, stamp ze tot een fyn poeder, en laatze door een fyne zift loopen.

Gebruik. *Dus worden zy tot uitdroogende poeders bereid: waar mede men zweeren bestrooit.*

Lapis Calaminaris præparatus. Bereide Calmeisteen.

℞ Lapides Calaminaris electi, *quantum vis.* — *Neem*, uitgezochte Kalmeisteen, *zo veel gy wilt.*

Laat ze eenige herhaalde maalen in een smeltkroes gloeyen, en telkens met water afwasschen, wryf hem daarnaa met water op eenen steen tot Poeder.

Gebruik. *Is droogend en samentrekkend; en daarom in oogwaters, zalven en pleisters gebruikt.*

Succinum Præpar. Bereide Barnsteen.

Wasch den Barnsteen, en droog hem weder, stoot hem fyn, en wryf hem met water op eenen steen tot een fyn poeder.

Gebruik. *Dus word hy in wonden van Peezen en banden gestrooid.*

Galbanum Depuratum. Gezuiverde Galbanum.

Word in tyd van vorst gestampt en doorgezift.

Gebruik. *Dus word het voor Pleisters bereid.*

Gummi Ammoniacum Depuratum. Bereide Ammoniac-gom.

℞. Gummi Ammoniaci, *Semi libram.* *Neem* Ammoniac-gom, *een half pond.*

Aquæ puræ, *Libram unam.* Zuiver Water, *een pond.*

Kook het in eenen verglaasden pot, zyg en druk het ontbondene door, en droog het met eene zachte warmte.

NB. Indien in de plaats van water enkelen azyn, of Zee-ajuin-azyn genomen word, alsdan word het *Gummi Ammoniacum aceto simplici*, of *Aceto Scillitico depuratum* genoemd.

Gebruik. *Aldus toebereid, laat het zich gemakkelyk in pleisters bymengen.*

Scilla præparata. Bereide Zee-ajuin.

Versche Zee-ajuin, van zyne schillen gezuiverd, worden in meeldeeg omwonden, in den oven gebakken. Week geworden, schilt men ze met een houten mes van malkanderen en men droogtze in de schaduw.

Gebruik. *De Zee-ajuin aldus bereid, kan gemakkelyk tot poeder gemaakt worden. Een dragma van deezen poeder by eenig Clysteer gemengd, maakt een*

zeer

zeer goed prikkelend buikontlastend Clysteer, welke in de ontsteltenis der Herzenen en ingeslooten breuken van groot gebruik is.

Tutia Præparata. Bereid Oogniet.

De Tutia word herhaalde keeren in een kroes gegloeid, in water opgelost, en op een steen gewreeven.

Gebruik. *Dus word zy tot Oogwater bereid, anders zoude zy door haare hardheid, de gevoelige oppervlakte van 't oog beschadigen.*

Præparata per Ustionem. Bereidingen door Branden.

Alumen Ustum. Gebrand Aluin.

℞. Alumen crudi, *quantum vis.*	*Neem* raauwe Aluin, *zo veel gy wilt.*

Word in eenen nieuwen aarden Pot geroost, tot dat alles opgezoden is, en geen schuim meerder opwerpt; maar ligt en doorgaat is geworden.

Gebruik. *Heeft een samentrekkende en bytende kragt, word tot een fyn poeder gebragt; om het wilde vleesch daar door te rug te houden, of te verteeren; zomtyds word ook een weinig onder de Tand-poeders gemengd; of om ook den uitwas van 't Tandvleesch te beteugelen, voorzichtig toegediend wordende.*

Vitriolum Calcinatum. Gecalcineerde Vitriool.

℞. Vitrioli, *quantum vis.*	*Neem* Vitriool, *zo veel gy wilt.*

Calcineer hem tot dat hy wit word.

Gebruik. *Is een sterk samentrekkend middel, waarom hy in water ontbonden, en in de neus opgesnooven, het neusbloeden stilt.*

Col-

Colcothar Vitrioli. Colcothar van Vitriool.

Is een roode Metaal-aarde, die na de destilleering der Vitrioolzuuren overblyft.

Gebruik. *Is samentrekkend, en opdroogend; om welke reden hy in de verstrekkende pleisters en zalven komt, met Myrre in Kalkwater en wyn gekookt, maakt het een wondwater voor den armen.*

Terra Vitrioli dulcis. Zoete Vitriool aarde.

℞. Colcothar Vitrioli, *quantum vis.*

Neem Colcothar van Vitriool *zo veel gy wilt.*

Giet 'er water op, laat het eenige uuren staan, kook het, laat het bezinken, en giet het klaare af; wederhaal dit zo dikwils, tot dat het water onsmaakelyk word. Het overschot drooge men.

Gebruik. *Komt in opdroogende pleisters.*

Cornu Cervi Ustum. Gebrand Hertshoorn.

Het Hertshoorn in groote stukken gesneeden, worde in het vuur tot witwordens toe verbrand, stamp ze daar na in een yzeren mortier, en wryfze met water op een steen, droogze, en maakze tot poeder.

Gebruik *Is een heerlyk samentrekkend Poeder, om het bloeden te stelpen, en zweeren uit te droogen.*

Calx viva. Levendige of ongebluschte Kalk.

De Kalksteen word tot levendige Kalk gebrand.

Gebruik. *Dient om Kalkwater, en deeg voor moedervlekken te bereiden.*

Præ-

Præparata Metallica. Metaal bereidingen.

Lithargyrium Argenti. Zilver Glid.

Is Lood, welk ter zuivering van Zilver, half verglaasd is.

Gebruik. *Dient om het Extract van Lood te bereiden.*

Minium. Meny.

Word uit geele Lood-kalk bereid, die tot roodwordens toe gecalcineerd word.

Gebruik. *Komt in verscheidene Pleisters.*

Cerussa Veneta. Lood Wit.

Word van Lood bereid, door middel van zuure dampen, die het zelve oplossen.

Gebruik. *Is een droogend en samentrekkend middel, komt in opdroogende Zalven en Pleisters.*

Saccharum Saturni. Loodzuiker.

℞. Minii, *libram unam.*	*Neem* Meny, *een pond,*
Aceti vini destillati, *libras octo.*	Gedestilleerden Azyn, *acht ponden.*

Kook het in een Looden pot, tot dat de azyn genoeg verzoet zy; zyg het door, damp het uit, en laat het crystallizeeren.

Gebruik. *Trekt sterk te samen, en dryft te rug, waarom het in samentrekkende oogwaters te pas komt.*

Æru-

Ærugo, seu Viride æris. — Spaansch Groen.

Word uit Koper bereid, dat door Middel van Wynëek doorknaagd word.

Gebruik. *Heeft een zachtbytende en samentrekkende kracht: komt hierom in zuiverende zalven en waters te pas.*

Mars Solubilis. — Oplosbaar Yzer.

℞. Limaturæ Martis purissimæ.	*Neem* Ongeroest Yzervylsel.
Crystallorum Tartari, *ana partes aquales.*	Crystallen van Wynsteen, *van elks even veel.*
Aquæ puræ, *quantum Sufficit*	Regenwater, *zo veel genoeg is.*

Maak 'er een Massa van, om in 't Zandbad te droogen, die daarnaa, gestooten, bevochtigd en eenige maalen gedroogd, eindelyk in een ontastbaar poeder zal nedervallen.

Gebruik. *Is een versterkend middel, en daarom in versterkende stoovingen gebruikt.*

Globuli Martialis. — Staale Kogels.

Zie de t'Samengestelde middels, wegens de Kogels.

Lapis Infernalis. — Helsche Steen.

Zie de t'Samengestelde middels, wegens de Steenen.

Mercurius Gummosus — Gom Kwik.

℞. Mercurii vivi Depurati *Drachmam unam.*	*Neem* Gezuiverde leevendige Kwik; *een vierendeel loots.*
Gummi Arabici pulverisati, *drachmas tres.*	Arabische Gom in Poeder, *drie vierendeel loots.*
Syrupi Dyacodii, *Semi-unciam.*	Syroop van Maankoppen, *een loot.*

Wryf

Wryf dit zoo lang in een marmoren Mortier, tot dat de Kwik geheel in slym overgegaan zy.

Gebruik. *Word tegen de Venussmet met Water of Melk gemengd, in de gedaante eens Clysteers, Peniluvimus, Gorgelwaters of smeerzels toegediend.*

Mercurius Sublimatus. Corrosivus. — Bytende Sublimaat.

℞. Mercurii vivi, *libras quinque.*	*Neem* Levendigen Kwik, *vyf ponden.*
Olei Vitrioli Anglici, *libras tres.*	Vitriool Oli, *drie ponden.*

Naa dat het vocht uit de Retort tot droogwordens toe afgetrokken is, menge men by de overgebleeve witte massa.

Salis Marini decrepitati, *libras quatuor, & semi-libram.*	Uitgeknapt Zee-zout, *vier en een half pond.*

Sublimeer het in een wyden en met den Helm voorzien zynde kolf.

Gebruik. *Is een allersterkst bytend Zout, waarom het uitwendig, onder de gedaante van opstrooyingen niet word gebruikt: want het veroorzaakt het koude vuur, stuiptrekkingen, den dood; maar in weinig water of ander vocht, ontbonden, word het veilig gebruikt.*

Mercurius Præcipitatus Ruber. — Roode Præcipitaat of Gecalcineerde Kwik.

℞. Mercurii vivi, *libram unam.*	*Neem* Leevendigen Kwik, *een pond.*
Spiritus nitri, *libras duas.*	Salpetergeest, *twee ponden.*

De Kwik ontbonden, haal de vochtigheyd over, versterk op 't laast het vuur zodanig, dat de Kwik op den bodem der Retorte eene gelyke roode blinkende kleur bekomen hebbe.

Ge-

Gebruik. *Is mede een scherpbytende Kwik, maar word niet zoo gemakkelyk als de Sublimaat ingezoogen: pleegt daarom in de gedaante van Strooyingen, of zalven tegen de Venussmet of wild vleesch gebruikt te worden.*

Mercurius Præcipitatus Albus. Witte neergeplofte Kwik.

℞. Mercurii Sublimati corrosivi.	*Neem* bytende Sublimaat.
Salis Ammoniaci, *partes æquales.*	Ammoniac Zout, *van elks even veel.*

Zamen in water ontbonden en doorgezygd, druype men daar eenig ontbonden vast loogzout in, het poeder hier door neergeploft, worde tot eene volkome zoetigheid afgewasschen.

Gebruik. *Word tegen den Hairworm, de Schurft, en Venus builen, in eenige zalven toegediend.*

Mercurius Dulcis. Zoete opgeheven Kwik.

℞. Mercurii Sublimati Corrosivi.	*Neem* bytende Sublimaat.
Mercurii vivi, *partes æquales.*	Leevendigen Kwik, *van elks even veel.*

Wryf het naauwkeurig en lang te zamen, tot dat geene kwik bolletjes meer gezien worden, en het mengzel naar de aschkleurigheid zwyme. Hier mede vulle men den kolf, zo dat de bodem niet boven de drie of vier vingeren breed bedekt zy; dit zette men in het zandbad, en men sublimeere het; van dit sublimaat neeme men alleen dat deel af, welk naa gemaakte proef, volkomen verzoet en zuiver bevonden word.

Gebruik. *Is een zacht bytend middel; zuivert ingestrooid, spoedig de spek- en Kaasächtige venerische zweeren; met water vermengd, heelt zy de venerische zweeren voortreffelyk.*

Æthiops

Ætiops Mineralis. Mineraale Moor.

℞. Mercurii vivi Purissimi.
Florum Sulphuris, *ana partes æquales.*

Neem Zuivere leevendige Kwik.
Bloem van Zwavel, *van elks even veel.*

Meng het in een glazen of steenen mortier, met een diergelyken, of houten stamper te samen, tot dat de Kwik geheel verdwenen zy.

Gebruik. *Hy zuivert, ingestrooid, de Venerique zweeren: met zuiker gemengd, en naa en voor ingeslokt, geneest hy de Venerique zweeren des keels.*

Cinnabaris Factitia. Gemaakt Vermiljoen.

℞. Florum Sulphuris, *libram unam.*

Neem Bloem van Zwavel, *een pond.*

Laat het in een wyden yzeren pot, met zacht vuur, vloeyen: doet'er allengs by.

Hydrargyrii Calefacti, *libras tres, & semi libram.*

Warm gemaakt Kwikzilver, *drie en een half pond.*

Roer het met een yzeren Spatel gestadig om, leg 'er te gelyk een houten deksel op, op dat het mengsel geen vlam vatte; welk, alvorens het koud word, tot poeder gewreeven, en eenige maalen gesublimeerd word.

Gebruik. *Venerique builen en zweeren worden nu en dan met den Cinaberdamp geneezen.*

Flores Zinci. Spiouter Bloemen.

℞. Zinci, *quantum vis.*

Neem Spiouter, *zo veel gy wilt.*

Word by een open vuur, in een smeltkroes gesmolten; de boven zwemmende bloemen worden met eenen koperen of zilveren Lepel afgenomen, tot dat al het metaal in bloemen veranderd zy.

Gebruik. *Een schrupel van dezen Metaalkalk, met een once Roozenwater gemengd, maakt een oogwater, tegen de ontsteeking dienstig.*

Nihilum Album, seu Pompholyx. — Niet-Wit.

Is een witte Zink- of Spiouter Bloem, die onder het smelten van dit mineraal boven aan de wanden des Schoorsteens blyft hangen, en onder het smelten van messing als een witte rook door de spleeten van den smeltkroes heen gaat.

Gebruik. *Word tot Oogwaters en uitdroogende pleisters gebruikt.*

Tutia, seu Nihilum Gryseum. — Tutia of Niet-graauw.

Is een aschächtige Sublimaat van Spiouter, welke zich onder de bereiding van messing, beneeden aan de wanden van 't fournuis hecht.

Gebruik. *Heeft uitdroogende en terugdryvende krachten, en word tegen de oogontsteeking aangepreezen.*

Hepar Antimonii. Lever van Spiesglas.

℞. Antimonii crudi.	*Neem* Spiesglas.
Nitri, *ana partes æquales.*	Salpeter, *van elks even veel.*

Brengze yder tot poeder, mengze wel onder malkanderen, en doe ze in een grooten pot of yzeren Mortier, om onder den blooten Hemel met een koole aangestooken te worden. Wanneer de uitknapping geëindigt is, brengt men de koud geworden stoffe tot poeder.

Gebruik. *Hier uit worden konstige baden en waschbaden bereid, die de huidgebreken byzonder voordeelig zyn.*

Cro-

Crocus Metallorum seu Antimonii. Saffraan der Metaalen, of van Spies-glas.

℞. Antimonii crudi.
Nitri crudi, *ana*
libram unam.

Neem Spiesglas.
Salpeter, *van elks*
een pond.

Ieder byzonder tot Poeder gebragt en vermengd, steekt men het in een kroes, door koolen in brand. De roodbruine massa word dan met water afgezoet, en gedroogd.

Gebruik. *Eenige pryzen deszelfs waterig aftreksel, tegen de ontsteeking en andere gebreeken der oogen.*

Butyrum Antimonii. Antimony-Boter.

℞. Mercurii Sublimati corrosivi, *libras tres.*
Antimonii electi,
libram unam.

Neem Bytende Sublimaat,
drie ponden.
Uitgezocht Spiesglas
een pond.

Elk byzonder in poeder gebragt, en in eenen steenen of glaazen Mortier wel vermengd, hebbe men zich voor de bytende opdampingen te wachten. Doe het vervolgens in eenen glaazen Retort, die met een wyden en korten hals voorzien is, en waar van ten minsten het derdedeel ledig moet blyven. Hegt 'er den ontvanger aan, besmeer de voegen, begin met een klein vuur, versterk het daarnaa, tot dat het vocht, welk zich als ys aan den hals der Retorte hecht, geheelyk overgegaan zy, dat, wanneer het zich te veel verdikt en den hals der Retorte verstoppen zoude, door eene koole voorzichtig daar aan gehouden, vloeibaar gemaakt, en tot den ontvanger voortgedreeven kan worden. Maar wanneer roode dampen opstygen, word den voortgang gestaakt.

Gebruik. *Is een scherpbytend vocht, waar mede men vereelde zweeren of pypzweeren, en venerische Vygwratten kan wegneemen.*

Ma-

Magisterium Bismuthi. | Meesterpoeder van Bismuth.

℞. Bismuthi Contusi in Fragmenta *quantum vis.*
Aquæ fortis, *quantum sat est.*

Neem Bismuth tot gruis gestampt, *zo veel gy wilt.*
Sterkwater, *zo veel genoeg is.*

Laat het allengs koud oplossen. Een deel deezer oplossing, word met zestien deelen waters verdund en weggezet, tot dat van zelf, of door middel van bygegooten Wyngeest, een wit en glinsterend poeder ten bodem valt, dat vervolgens veelmaalen met water afgewasschen word.

Gebruik. *Is het beroemdste en beste Blanketsel, welke met Pomade vermengd, om de Moedervlekken van 't aangezicht te verbergen, gebruikt word.*

HEELKUNDIGE ARTZENY WINKEL,

TWEEDE DEEL.

OF

VAN DE

SAMENGESTELDE HEELMIDDELEN.

ALGEMEENE TAFEL

DER

SAMENGESTELDE

HEELMIDDELEN.

I.	Aquæ compositæ.	Samengestelde Waters.
II.	Tincturæ. . . .	Tinctuuren, afverfzels.
III.	Liquores. . . .	Vochten.
IV.	Balsama	Balfems.
V.	Olea Composita .	Samengestelde Oliën.
VI.	Mucilagines. . .	Slymen.
VII.	Spiritus	Geesten.
VIII.	Species	Drooge Kruiden.
IX.	Fomenta humida .	Natte } Stoovingen.
X.	——— Sicca. .	Drooge } Stoovingen.
XI.	Cataplasmata . .	Pappen.
XII.	Gargarismata . .	Gorgelwaters.
XIII.	Collutoria . . .	Mondspoelingen.
XIV.	Injectiones . . .	Inspuitingen.
XV.	Clysmata . . .	Clysteeren.
XVI.	Lavatoria . . .	Wasschingen.
XVII.	Balnea Artificialia.	Konstbaden.
XVIII.	Vaporationes . .	Dampingen.
XIX.	Embrocationes .	Druppelbadingen.
XX.	Suffitus	Rookingen.
XXI.	Pulveres	Poeders.
XXII.	Emplastra . . .	Pleisters.
XXIII.	Cerata.	Waschpleisters.
XXIV.	Unguenta. . . .	Zalven.
XXV.	Linimenta . . .	Smeersels.
XXVI.	Electuaria . . .	Electuariën.

XXVII.

XXVII.	Suppositoria. .	Zetpillen.
XXVIII.	Trochisci. . .	Koekjes.
XXIX	Lapides . . .	Steenen.
XXX.	Globi	Kogels.
XXXI.	Pastæ	Deegen.
XXXII.	Candelulæ . .	Kaarsjes.

BYZONDERE TAFEL

DER

HEELMIDDELEN.

Aquæ compositæ. Samengestelde waters.

Aqua vulneraria vulgaris	Gemeen wond-	
—— vulneraria mineralis	Mineraal wond-	
—— Thediana	Thedisch	
—— Styptica.	Bloedstelpend	
—— Vulneraria Mercurialis	Mercuriaal wond-	
—— Phagadænica . . .	Wegbytend	
—— Caustica ad condylomata	Vygwratten-	
—— Fortis Mercurialis	Sterk Mercuriaal	Water.
—— Contra Cariem . .	Tegen been bederf-	
—— Vulneraria Cicutæ	Scheerlings wond-	
—— Vegeto Mineralis	Zilverglit-	
—— Ophthalmica Vitriolata	Gevitriooleerd . oog-	
—————— Alba .	Wit oog-	
—————— Cærulea	Blaauw oog-	

Tinc-

Tincturæ compositæ. — Samengestelde Tinctuuren.

Tinctura Gingivalis Balsamica . . .	Balsamische Tandvleesch	Tinctuur.
——— Laccæ	Gom Lac-	
——— Odontalgica . .	Tandpyn-	
——— Vulneraria Vulgaris . . .	Gemeene wond-	
——— Vulneraria Sthalii.	Stahls wond-	

Liquores seu Solutiones. — Vochten of Ontbindingen.

Liquor Meningum . . .	*Schmuckers* Herzenwond Essentz	
Solutio Mercurii dulcis Gummosi .	Zoete Kwik	Ontbinding.
——— Gummosi . . .	Gom kwik.	
——— Mercurii sublimati spirituosa . .	Geestige Sublimaat	
——— Mercurii Sublimati aquosa . . .	Waterige Sublimaat	
——— Salis Tartari . .	Wynsteen zout	
——— Lapidis divini . .	Hemelsche steen	
——— Myrrhæ	Myrre	
——— Vulneraria . . .	Wondheelende	
——— Balsami vitæ . .	Leevens Balsem	

Balsama. — Balzems.

Balsamum Arcæi. . . .	Arcæus-	Balzem
——— Locatelli . .	Locatellus-	
——— Ophthalmicum rubrum . .	Roode Oogen-	
——— Ophthalmicum Saint-yves	Saint-yves oogen-	

Balzamum Ophthalmicum Vulnerarium	Oogen wond-	Balzem
——— Sulphuris simplex. . . .	Zwavel-	
——— Therebinthinatum .	Terpentyn-Zwavel-	
——— Commendatoris	Commandeurs	
——— Vitæ externum	Leevens-	
——— Saturnium . .	Lood-	
——— Odnotalgicum .	Tandpyn-	
——— Saponaceum .	Zeep-	
——— Mercuriale . .	Kwik-	

Olea Composita. Samengestelde Oliën.

Oleum Hyperici	St Jans-Kruid	Oli.
——— Camphoratum . .	Campher	

Mucilagines. Slymen.

Mucilago Camphorata . .	Campher Slym.
——— Ophthalmica. .	Oogen Slym.
Albumen aluminosum. .	Aluin-ei-wit.
——— Spirituosum . .	Wyngeest-ei-wit.

Spiritus Compositi. Samengestelde Geesten.

Spiritus Masticlinus. . .	Mastik	Geest.
——— Arthriticus . . .	Jicht	
——— Antiscorbuticus .	Scheurbuik	
——— Ad Hernias . .	Breuk	
——— Saponaceus. . .	Zeep	

Species. Kruiden.

Species Emollientes.	Weekmaakende	Kruiden
——— Resolventes . .	Verdeelende	
——— Cephalicæ . . .	Hoofd-	
——— Adstringentes . .	Samentrekkende	

Spe-

Species Amaræ	Bittere	
——— Anodynæ . . .	Pynstillende	
——— Antiscabiosæ . .	Tegen Schurft	
——— Vulnerariæ . . .	Wond-	Kruiden
——— Aromaticæ . . .	Specery geurige	
——— Roborantes. . .	Versterkende	
——— Pro Gargarismate	Gorgel-	

Fomenta Humida. Natte Stoovingen.

Oxycratum.	Azyn water.
Oxycratum Spirituosum .	Geestig Azyn water.
Vinum Aquatum. . . .	Wyn water.
Fomentum ex Herbis Resolventibus	Stooving uit verdeelende kruiden.
——— Fæcibus Vini	——— Wynmoer.
——— Herbis Cephalicis.	——— Hoofdkruiden.
——— Herbis Amaris	Stooving uit bittere kruiden.
——— Emolliens . .	Weekmaakende stooving.
——— Adstringens . .	Zamentrekkende stooving.
——— Martiale . . .	Staalstooving.
Fomentatio Frigida. . .	Koude overslag.

Fomenta Sicca. Drooge Stoovingen.

Fomentatio Sicca ad Erysipelas	Drooge stooving voor de Roos.
Farinæ Emolientes . . .	Weekmaakende Meel.
——— Resolventes. . .	Verdeelende Meel.

Cataplasmata. Pappen.

Cataplasma Lacteum . . .	Melk-	
——— Emolliens . .	Weekmaakende	
——— Maturans . .	Rypmaakende	Pap.
——— Resolvens ad Scirrhos .	Scirrus ontbindende	
——— Resolvens. .	Ontbindende	

Ca-

Cataplasma Saponaceum	Zeep-	Pap.
——— Vesicatorium	Blaartrekkende	
——— ex Bryonia .	Wilde wyngaard	
——— ex Dauco. .	Geele Peen-	
——— Antisepticum	Bederfweerende	
——— Roborans . .	Versterkende	
——— Pomaceum. .	Appel-	

Gargarismata. Gorgeldranken.

Gargarisma Ordinarium .	Gemeene	Gorgel-drank.
——— Acetosum .	Azyn-	
——— Emolliens. .	Weekmaakende	
——— Cum Spiritus Salis Ammoniaci	Sal Ammoniac Geest-	
——— Leniens. . .	Verzachtende	
——— Vulnerarium	Wond-	
——— Antisepticum	Bederfweerende	
——— Adstringens .	Samentrekkende	
——— Mercuriale .	Mercuriaale	

Collutoria. Mondspoelingen.

Collutorium Antiscorbuticum.	Mondspoeling tegen de Scheurbuik.
——— Rutaceum .	——— van wynruit.
——— Odontalgicum	——— tegen Tandpyn.

Injectiones. Inspuitingen.

Injectio Auricularis Detergens.	Zuiverende Oorinspuiting.
——— Detergens . . .	——— Inspuiting-
Digestivum Liquefactum	Vloeibaar Digestief.
Balsamus Arcæi Liquefactus	——— Arcæus Balzem.
Injectio Balsamica . . .	Balzamische Inspuiting.
——— Mercurialis . .	Mercuriale Inspuiting.
——— Exsiccans . . .	Uitdroogende Inspuiting.

Clysmata. Clysteeren.

Clysma Ordinarium . . .	Gemeene	Clysteer.
——— Eccoproticum . .	Buikopenend	
——— Purgans	Buikzuiverend	
——— ex Sale Amaro. .	Bitterzout	
——— Emolliens . . .	Weekmaakend	
——— Leniens	Verzachtend	
——— Adstringens . . .	Samentrekkend	
——— Terebinthinatum .	Terpentyn-	
——— Opiatum	Heulzap-	
——— Nutriens	Voedend	
——— Acre	Scherp	

Lavatoria. Wasschingen.

Lotio Saponacea. . . .	Zeepwassching.
——— Antiscabiosa . . .	Wassching tegen Schurft.
——— Salina	Zoute Wassching.
Lac Sulphuris	Zwavelmelk.
——— Virginis.	Maagdemelk.
Lotio Cosmetica . . .	Blanketwater.
——— Ad tineam Capitis	Waschwater tegen den Hairworm.

Balnea. Baden.

Balneum contra Scabiem	Bad tegen de Schurft.
——— Sulphureum . .	Zwavelbad.
Semicupium Emolliens ,	Weekmaakend Halfbad.
Maniluvium Lixiviosum .	Loogzoute Handwassching.

Vapores. Uitwasemingen.

Vapor Resolvens . . .	Verdeelende	Uitwaseming.
——— Emolliens . . .	Weekmaakende	

Em-

Embrocationes. Drupbaden.

Embrocatio Discutiens . Verdryvend Drupbad.

Suffitus. Berookingen.

Suffitus Roborans . . . Versterkende Berooking.
——— Antiloimicus . . Pestberooking.
Pulvis Fumalis . . . . Rookpoeder.

Pulveres. Poeders.

Pulvis Dentifricus . . .	Tand-	Poeder.
——— Sternutatorius . .	Nies-	
——— Ad Erysipelas . .	Tegen Roos-	
——— Balsamicus . . .	Balzem-	
——— Stypticus. . . .	Bloedstelpend	
——— Antisepticus. . .	Bederfweerend	
——— Causticus . . .	Bytend	
——— Plumketi ad Cancrum	Plumkets Kanker-	

Emplastra. Pleisters.

Emplastrum Album . .	Lootwit-	Pleister.
——— De ammoniaco	Ammoniac-	
——— Anglicanum	Engelsch	
——— De Cicuta .	Scheerling-	
——— Citrinum . .	Geel	
——— ad Clavos pedum	Lykdoorn	
——— Ad Verucas	Wrat-	
——— Defensivum Rubrum .	Rood Bescherm-	
——— Diachylon simplex .	Enkele. Diachylon.	
——— Compositum. .	Samengestelde Diachylon	

Em-

Emplastrum Dipalmæ . .	Diapalm-	Pleister.
——— Diasulphuris	Zwavel-	
——— Diaphoreticum . . .	Zweet-	
——— De Galbano Crocatum	Galbanum-	
——— De hyosciamo	Bilzenkruid-	
——— Ischiaticum	Heupjicht-	
——— De Lapide Calaminari	Kalmey-	
——— De Meliloto	Meliloot-	
——— Mercuriale .	Mercuriaal	
——— Oxycroceum	Saffraan-	
——— Consolidans	Wond-	
——— Saturninum.	Lood-	
——— Ad Lupiam	Wrichtgezwel-	
——— Ad Rupturas	Breuk-	
——— De Minio .	Meny-	
——— Saponatum .	Zeep-	
——— De spermate Ceti . . .	Walrus-	
——— Camphoratum	Campher-	
——— Stihticum. .	Stich-	
——— Stomachicum seu de Labdano	Labdanum-	
——— Odontalgicum, seu ad tempora . . .	Tandpyn-	
——— Opiatum . .	Heulzap-	
——— Vesicatorium	Spaansche vliegen.	
——— ad Fonticulos	Fontanel-	

Ce-

Cerata. Wasch-pleisters.

Cera ad Labia	Lip-	Wasch-pleister.
Cera Viridis	Groen	
Ceratum Saturninum . .	Lood-	

Unguenta. Zalven.

Unguentum Ægyptiacum .	Egyptische	Zalf.
——— Album Simplex . . .	Eenvoudige Lood-wit-	
——— Camphoratum	Gecampherde	
——— de Althea .	Heemst-	
——— Apostolorum	Apostel-	
——— Basilicon . .	Koninglyke	
——— Diapompholygos . .	Lood-	
——— Digestivum .	Digestief	
——— Digestivum acre . . .	Scherp Digestief	
——— Hæmorrhoidale . . .	Anbei-	
——— de Linaria .	Lynkruid-	
——— Nutritum . .	Opgestyfde	
——— de Cerussa .	Lood-wit-	
——— Majorianæ . .	Majoriaan-	
——— Mercuriale, seu Neapolitanum .	Kwik of Napelsche	
——— ——— Album	Witte Kwik	
——— Consolidans .	Wond-	
——— Mundificans .	Zuiverende	
——— Nihili . . .	Oog-niet-	
——— Nervinum . .	Zenuw-	
——— de Nicotiana	Tabak-	
——— Paralyticum .	Verlamming-	

Ungentum	Contra Pediculos	Luizen.	Zalf.
———	Rosatum, seu Pomatum	Pomade, of Rooze;	
———	Fuscum	Bruine	
———	Populeum	Populier	
———	ad Scabiem	Schurft.	
———	Helleboratum	Nieswortel	
———	ad Vesicatoria	Spaansche vliegen	
———	de Styrace	Storaks-	
———	ad Perniones	Winterhielen-	

Linimenta. Smeersels.

Linimentum	Volatile	Vluchtig	Smeersel.
———	Album	Wit	
———	Alcalinum	Loog zout	

Electuaria. Electuariën.

Electuarium	Dentifricium	Tandzuiverend Electuarie.
———	Lenitivum	Verzagtend Electuarie.

Suppositoria Zetpillen.

Suppositorium	Vulgare	Gemeene	Zetpil.
———	ad Hæmorhoides	Speenaderen	
———	Excitans	Openende	

Trochisci. Koekjes.

Trochisci	de Minio.	Meny	Koekje.
———	Albi Rhazes.	Witte Rhazes	
———	ad Fœtorem oris	Stinkende mond	

Lapides. Steenen.

Lapis Divinus	Hemelsche	Steen.
—— Infernalis	Helsche	
—— Causticus	Brand-	

Globuli. Kogels.

Globus ad Erysipelas . .	Roos-	Kogels.
Globuli Martiales, seu Vulnerarii	Staal-	

Pastæ. Deegen.

Pasta Depillatoria . . .	Hairweg bytend	Deeg.
—— ad Nævos	Moedervlekke	
Sinapismus simplex. . .	Mostaard-	
—— Acrior . . .	Scherpe Mostaard-	

Candelulæ. Kaarsjes.

Candelulæ Saturninæ . .	Lood-kaarsjes.
—— Mercuriales.	Kwik-kaarsjes.

VAN DE
HEELKUNDIGE
VOORSCHRIFTEN
IN 'T ALGEMEEN.

Een Heelkundig Voorschrift is in aanzien der stoffe en gestalte een redenmaatige beschryving van een uiterlyk middel, naar welke het van den Apotheker behoorlyk bereid, en den zieken bekwaam kan toegediend worden.

De verdeeling der Voorschriften is

1. In *Magistraale*, Onbereide, die van den Heelmeester ten tyde van benoodiging, voorgeschreeven word.

2. In *Officinaale*, bereide, die in de Artzenywinkels der groote Steden, ten allen tyde te koop gehouden worden.

Eindelyk kunnen de Voorschriften in *enkelen*, die uit een enkel middel, en in *samengestelden*, die uit verscheide middelen bestaan, verdeeld worden.

Dat deel der beoeffenende Heelkunde, welk de regels voorschryft volgens welken de beschryving der uiterlyke middelen ingericht moet worden, noemt men de *Konst van Heelkundige Voorschriften te vervaardigen.*

Deeze weetenschap vooronderstelt de Leer van

1. De Heelkundige aanwyzingen.

2. De bewuste kracht, werking, gebruik en eigenschap der Enkele en Bereide Heelmiddelen.

Van

Van de algemeene eigenschappen der Voorschriften.

Yder Voorschrift bestaat uit zes deelen ; en zyn

1. Inscriptio . . . Opschrift.
2. Præpositio . . . Voorwoord.
3. Designatio Materiæ . . . . . Aanduiding der middelen.
4. Quantitas Materiæ. Hoeveelheid der middelen.
5. Subscriptio . . . Onderschryving.
6. Signatura . . . . Aanwyzing des gebruiks.

Het Opschrift.

Word aan 't hoofd van't Papier geschreeven, en is willekeurig gelyk + of een ander teken: word van de meeste naagelaaten.

Voorwoord.

Maakt het begin van 't heelkundig voorschrift, naamelyk ℞. dat is: *Recipe*, of *Neem* het gene volgt.

Aanduiding der Middelen.

Welke het voornaamste deel van 't Voorschrift is, wyst ons de *ingredienten* aan. Een enkel voorschrift bestaat slechts uit een; een samengesteld uit verscheidene ingredienten. De samengestelde Voorschriften worden verdeeld in

1. Basis . . . . . . Grondstuk.
2. Adjuvans. . . . Helpende.
3. Corrigens. . . . Verbeterende.
4. Constituens . . . Toebereidende.

Het

Het GRONDSTUK is het voornaamste ingrediënt, door welkers werkzaamheid de Heelmeester de krankheid tracht te heelen; deeze is derhalven een- of meervoudig. Het geene men door een verkrygen kan, bestreef dat niet door veelen.

Het HELPENDE word genoemd, dat geene de werking van het grondstuk (Basis) voorddryft; waarom het zelve in alle voorschriften niet altyd noodzakelyk is.

Het VERBETERENDE noemt men het geene, dat de schadelyke of de te sterke werking van 't Grondstuk (Basis) zoo het verëischt word, beteugelt. Dus worden werkzaame middelen met andere vermengd, op dat sy niet te sterk prikkelen. Dit is ook in alle voorschriften niet noodig.

Het TOEBEREIDENDE is het geene, dat het Grondstuk (Basis) en andere toegevoegde middelen, tot de verëischte gestalte, en zomtyds ook tot de hoeveelheid brengt.

Het Toebereidende (Constituens) word deswegens in veele voorschriften noodzaakelyk geacht; voornaamelyk in Pleisters en Zalven.

De orde der Ingredienten is als volgt.

1. Dat yder Ingrediënt in eenen Regel, noch verscheidenen in eenen zelven geplaatst worde,
2. Dat eenerlei soort van Ingrediënten onder elkanderen geschreeven worden; als wortels onder wortels, en waters onder waters.
3. Dat alles en byzonder de GIFTEN, onderscheiden, leesbaar en recht geschreeven worden. Beter is het de gewoonelyke letters dan Characters te gebruiken; ten zy ze zeer gebruikelyk, en by een yder bekend zyn.

Hoe-

Hoeveelheid der Middelen.

Deeze is tweevoudig; *algemeen*, die het gansche voorschrift begrypt; *byzonder*, die yder ingrediënt eigen, of veelen gemeen is. Word ook GIFTE (Dosis) genoemd, en word teffens by yder ingrediënt geschreeven. Zie *den Tafel der gewigten en Maaten.*

Onderschryving.

Deeze word onder de Ingrediënten geplaatst. Zy onderwyst den Artzenymenger, welk een gedaante het voorschrift hebben moet; en hoedanig het bereid, en waar in het gegeeven moet worden. Dus onderschryft men het voorschrift, by voorbeeld,

M. F. Empl. d. ad. Ch. dat is; *Misce Fiat Emplastrum, detur ad Chartam.* of, *M. F. Ungu. d. ad fict.* dat is, *Misce fiat unguentum detur ad fictile.*

Gebruikaanwyzing.

Deeze plaatst men onder de onderschryving (Subscriptio in eene spraak, den Zieken of den bystaaneren bewust: zy geeft den naam aan het voorschrift, vermeld deszelfs werkingen, wyze van 't te gebruiken. Begint met de letter S. dat is: SIGNETUR. By voorbeeld; S. *Verdeelend Pleister in de grootte van een Gulden op linnen te stryken, 's avonds, en 's morgens te hernieuwen, en warm op het gezwel te plaatzen.*

Eindelyk pleegt men den dag des maands, het jaar, en den naam des Heelmeesters, aan den voet van 't voorschrift by te voegen.

Aquæ Compositæ. Samengestelde waters.

Onder den naam van *Samengestelde Wateren*, worden ons in de Artzeny winkels, die vochtige en vloeibaare middelen toegediend, welke voor het grootste gedeelte, om wonden en zweeren te heelen, worden gebezigd.

Het HOOFD-INGREDIENT, of de BASIS, is ten aanzien der krachten verscheiden, en het mengvocht (Vehiculum) is meestal het enkele of bereide water.

De ONDERSCHRYVING is: *Misce fiat aqua, detur ad Vitrum.*

De GEBRUIKAANDUIDING Word door middel van Pluksel of een linnen lapje op een wond of zweer gelegd; en op dat het niet ten eersten door de warmte des deels uitgedroogd worde, word 'er een stuk dun zwart gewascht linnen over heen gehecht. Dit heeft den voorrang boven alle pleisters, en sleept derzelver gevolgen niet naa zich.

De HOEVEELHEID, die men in eenmaal voorschryft is doorgaans een half pond, zomtyds een of meer oncen.

't Gebruik. *Deezer wateren is verschiden, en moet derhalven byzonder aangeduid worden.*

Aqua Vulneraria, seu Aqua Sclopetaria. — Algemeen Wond-water.

℞. Flor. recent.	Agrimoniæ	*Neem*, versch Leverkruid.
	Betonicæ	Betony.
	Salviæ *ana uncias octo.*	Saly, *van elks acht oncen.*
	Tanaceti	Reinvaar.
	Fæniculi	Venkel.
	Hyssopi.	Hyssoop.
	Menthæ, *ana uncias sex.*	Kruisemunt. *van elks zes oncen.*
	Rorismarini	Rosemaryn.
	Scordii	Scordium.
Flor. recent.	Lavendulæ	Bloemen van versche Lavendel.
	Millefolii	Duizendblad.

Klein gesneeden, giet 'er op

Vini Generosi, *libras viginti.*	Goeden Wyn, *twintig ponden.*
Spiritus Vini, *libras sex.*	Wyngeest, *zes ponden.*

Naa

Naa twee dagen trekkens, distilleer het met een zacht vuur, uit de blaas, tot op de helft.

Gebruik. *Pleegt gebezigd te worden, om zweeren en wonden te heelen. Met azynwater gemengd verdeelt het wonderbaarlyk de geronnen bloedbuilen en ontsteekingen, door kneuzing ontstaan.*

Aqua Vulneraria Mineralis. — Mineraal Wond-water.

℞. Sacchari Saturni, *semidrachmam.* — *Neem* Lood-zuiker, *een half drachma.*
Camphoræ, *Drachmas tres.* — Campher, *drie drachmas.*

Ontbind den Campher in een once Wyngeest, voeg 'er allengskens by met het wel om te schudden,

Aquæ puræ, *libras quatuor.* — Regenwater, *vier ponden.*

Gebruik. *Heelt de verouderde zweeren, verzacht den open Kanker en stelt hem paalen. Met warm linnen opgelegen, verdeelt het de ontsteeking op eene krachtige wyze.*

Aqua Thediana. — Thedens-Water.

℞. Aquæ Acetosæ. — *Neem* Zuuring Water.
Spiritus Vini, *ana Libras tres.* — Wyngeest, *van elks drie ponden.*
Spiritus Vitrioli, *uncias decem.* — Vitrioolgeest, *tien oncen.*
Sacchari Albi, *libram unam.* — Witten Zuiker, *een pond.*

Meng het te zamen, laat het acht dagen in een waterbad staan trekken, en zyg het door.

Gebruik. *Heeft een samentrekkende, bloedstelpende, en wondheelende kracht, waarom het, om de bloepstortingen te stillen, de al te groote ettering der wonden te maatigen, en de wonden ter heeling te brengen beter is, dan alle de tot heden toe aangepreezene wond-wateren. Dit is voor my het eenigste en krachtdadigste middel, om wonden en zweeren der vaten, en watergezwellen te geneezen.*

Aqua Styptica. Bloedstelpend Water.

℞. Aluminis Rupei.	*Neem* Rots Aluin.
Vitrioli Cærulei, *ana uncias tres.*	Blaauwe Vitriool, *van elks drie oncen.*
Aquæ puræ, *libras duas.*	Regenwater, *twee ponden.*

Laat het samen kooken, tot dat het ontbonden zy, giet by het doorgezygde vocht

Olei Vitrioli, *drachmas duas.*	Vitriool Oli, *eén half lood.*

Gebruik. *Dient om het bloed te stelpen.*

Aqua Vulneraria Mercurialis. Mercuriaal Wond-water.

℞. Aquæ rosarum, *semi libram.*	*Neem* Roozenwater, *een half pond.*
Solutionis Mercurii dulcis, *unciam unam.*	Ontbinding van zoete Kwik, *een once.*
Mellis Rosacei, *semiunciam.*	Roozenhonig, *een half once.*

Gebruik. *Word gebruikt om Venerische zweeren te heelen.*

Aqua Phagadænica seu Aurea. Wegbytend Water.

℞. Aquæ Calcis vivæ recentis, *libram unam.*	*Neem* versch Kalkwater, *een pond.*
Mercurii Sublimati Corrosivi, *Semi drachmam.*	Bytende Sublimaat, *een half vierendeel loods.*

De Kwik in overgehaald water ontbonden, word druppelwyze, onder gestaadige omroering in Kalkwater gegooten.

Gebruik. *Zuivert en geneest vuile, en byzonder Venerische zweeren. Het is zoo scherpbytend niet als gemeenelyk gedacht word. In het Wener Gasthuis worden alle wonden en zweeren, uitgenomen scheurbuikige, met dit water geneezen.*

Aqua Caustica ad Condylomata. — Bytend Water, voor de Vygwratten.

℞. Mercurii Sublimati Corrosivi.	*Neem* Bytende Sublimaat
Aluminis Crudi, *ana uncias duas.*	Aluin, *van elks twee oncen.*
Camphoræ	Campher
Cerussa, *ana drachmas duas.*	Loodwit, *van elks een half lood.*
Aceti Destillati	Besten Wyn-azyn.
Spiritus Vini rectificati, *ana libras duas.*	Gerectificeerden Wyn-geest, *van elks twee ponden.*

Meng het te samen.

Gebruik. *Met dit water worden de Venerische Vygwratten door middel van een daar-in gedoopt penseel, tweemaal 's daags bestreeken, en daarnaa met een Kwiksmeersel bedekt. De Vygwratten en Venerische Huidklooven* (Rhagades) *verdwynen hier door allengs. De gezonde huid word met dit water niet doorwreeten.*

Aqua Fortis Mercurialis. — Mercuriaal Sterk-Water.

℞. Mercurii Vivi	*Neem* Leevendige Kwik
Aquæ Fortis, *ana unciam unam.*	Sterk-water, *van elks een once.*

Word op eene warme plaats gesteld, ten einde de Kwik zich ontbinde.

Gebruik. *Het zwarte beenbederf word, met deeze ontbinding gebet, verteerd.*

Aqua contra Cariem. — Water tegen het Beenbederf.

℞. Aquæ Calcis Vivæ, *uncias duas.*	*Neem* Kalkwater, *twee oncen*
——— Fortis Mercurialis, *drachmam unam.*	Sterk Mercuriaal-water, *een vierendeel loots.*

Meng het samen.

Gebruik. *Is een heerlyk middel in beenbederf en voordvreetende zweeren.*

Aqua Vulneraria Cicutæ.

℞. Aquæ Stillatitiæ Cicutæ, *libram unam.*

Extractum Cicutæ, *unciam unam.*

——— Myrrhæ, *Scrupulum unum.*

Melis Chelidonii, *unciam unam.*

Wond-Water van Scheerling.

Neem Gedestilleerd Water van Scheerling, *een pond.*

Extract van Scheerling, *een once.*

Extract van Myrre, *een schrupel.*

Honig van stinkende Gouw, *een once.*

Meng het samen.

Gebruik. *Ik heb dit water in den kanker, kropzweeren en openbaaren winddoorn zeer nuttig bevonden.*

Aqua Vegeto-Mineralis.

℞. Aquæ puræ, *libras duas.*

Extracti Saturni,

Spiritus Vini, *ana unciam unam.*

Zilverglit-water.

Neem Regenwater, *twee ponden.*

Lood-extract,

Wyngeest, *van elks een once.*

Meng het samen.

Gebruik. *Dit water is het beste tegen uiterlyke ontsteeking, waarom het in de gedaante van stooving, in alle ontstokene gezwellen; en soortgelyke kwaalen; als wonden, zweeren, beenbreuken, ontwrichtingen en ontstokene of geprangde Breuken, laauwwarm gebruikt word. Als een oogwater gebruikt, heelt het de oogontsteeking; en als een gorgelwater de (* ANGINA *) Keelontsteeking.*

Aqua

Aqua Ophthalmica Vitriolata. — Gevitriooleerd Oog-water.

℞. Aquæ Rosarum, *libram unam.*	*Neem* Roozenwater, *een pond.*
Vitrioli Albi, *drachmam unam.*	Witte Vitriool, *een vierendeel loods.*

Laat het ontbinden, en zyg het door.

Gebruik. *Is zeer heilzaam voor natte oogontsteeking oogtraaning* (EPIPHORA) *de waare en valsche oogfistul, en scheurbuikige zweeren.*

Aqua Ophthaimica Alba. — Wit Oog-water.

℞. Aquæ Rosarum, *libram unam.*	*Neem* Roozenwater, *een pond.*
Vitrioli Albi, *drachmam unam.*	Witte Vitriool, *een vierendeel loods.*
Sacchari Saturni, *Semidrachmam.*	Lood-zuiker, *een half vierendeel loods.*
Camphoræ, Spiritus Vini solutæ, *Scrupulum unum.*	Campher, in Wyngeest ontbonden, *een Schrupel.*

Meng het samen.

Gebruik. *Heeft dezelve krachten als het voorschreeven Water; doch verouderde oogontsteekingen worden dikmaals 'er noch beter door geneezen.*

Aqua Ophthalmica Cærulea. — Blaauw Oog-Water.

℞. Aquæ Calcis vivæ, *libram unam.*	*Neem* Kalkwater, *een pond.*
Salis Ammoniaci, *drachmam unam,*	Ammoniac Zout, *een vierendeel loods.*
Florum Viridis æris, *grana quinque.*	Bloem van Spaansgroen, *vyf greinen.*

Laat het ontbinden.

Ge-

Gebruik. *Is een zuiverend Oog-water, waarom het in de vlekken en zweeren van het Hoornvlies en traanbuis met vrucht gebruikt word.* (*)

Tincturæ Compositæ. Samengestelde Tinctuuren.

De samengestelde Tinctuuren worden even gelyk de enkelen bereid: en voorgeschreeven en gebruikt gelyk de Wond-waters. Maar de Tinctuuren die voor de ongemakken des monds dienen, pleegen dikwerf in de gedaante van mondspoelingen gebezigd te worden.

Tinc-

(*) De Schryver heeft hier alle de waters beschreeven die in de Heelkunde van eene beproefde uitwerking zyn.

'Er zyn echter noch meer Samengestelde waters die uiterlyk met vrucht gebruikt worden. Zo pryst HEISTER het *Aqua Reg. Hungarica*, of *Eau de la Reine* om de Zenuwen te versterken, en wel te meer wanneer men daar mede pynlyke deelen met spaansche Zeep gemengd, wryft.

Het AQUA STYPTICA CAMPHORATA, of *Bloedstelpend Campher-water* heeft mede zyn byzonder nut; en word aldus bereid.

℞. Vitrioli Camphorati, *unciam unam.*
Aquæ puræ, *libras tres.*

Om te laaten ontbinden, bezinken en af te gieten.

Het AQUA ALUMINOSA, of *Gealluind water* is als volgt.

℞. Aqnæ Rosarum rubram.
—— Plantaginis, *ana libram unam.*
Mercurii Sublimati
Aluminis Rupei, *ana drachmas duas.*

De Aluin en het Sublimaat gestooten, en met de wateren tot op de helft gekookt, daarnaa doorgezegen en bewaard.

Tinctura Gingivalis Balsamica.	Balzem Tinctuur voor't Tandvleesch
℞. Myrrhæ Electæ Catechu, *ana unciam unam.*	*Neem* Uitgezochte Myrre Casjou, *van elks een once.*

Tot poeder gebragt, spreng 'er over

Balzami Peruviani, *drachmam unam.*	Peruviaanschen Balzem, *een vierendeel loods.*

Giet 'er eindelyk op

Spiritus Cochleariæ. ——— Vini Rectificati, *ana uncias tres.*	Geest van Lepelbladen. ——— van Wyn gerectificeerd, *van elks drie oncen.*

Laat het staan trekken, en zyg het door.

Gebruik. *Word aangepreezen om de slapheid, en het scheurbuikig bloeden van 't tandvleesch, met of zonder roozenhonig, dat aangestookene tanden niet altyd verdraagen kunnen te geneezen. Dient ook in de verslapping en verzweering der amandelen en Huig, door het gebruik van den Kwik ontstaan.*

Tinctura Laccæ.	Gomlak Tinctuur.
℞. Gummi laccæ baculis adhærentis, *unciam unam.*	*Neem* Gom lak, *een once.*
Aluminis crudi, *sesqui drachman.*	Aluin, *anderhalf vierendeel loods.*
Aquæ Salviæ, *uncias tres.*	Saly water, *drie oncen.*
——— Rosarum, *sesqui unciam.*	Rozenwater, *anderhalf once.*

Word met een zacht vuur tot de uittrekking van een rood Tinctuur gekookt, en doorgezeegen.

Gebruik. *Dient voor de verslapping van 't tandvleesch en keel; als mede voor de losheid der tanden.*

Tinc.

Tinctura Odontalgica. Tand Tinctuur.

℞. Rasuræ Ligni Sancti, *uncias tres.*
——— Sassafras *unciam unam.*
Radicis Pyrethri, *drachmas duas.*
Foliorum Nicotianæ, *drachmas tres.*
Herbæ Serpylli
——— Origani, *ana drachmas duas.*
Caryophillorum aromaticorum, *drachmam unam.*
Camphoræ, *Semi-drachmam.*
Opii, *Scrupulum unum.*

Neem Geraspt Pokhout, *drie oncen.*
——— Sassafras, *een once.*
Bertram, *een half lood.*
Tabaks Bladen, *drie vierendeel loods.*
Wilden Thym
Orego, *van elks een half lood.*
Kruid-nagelen, *een vierendeel loods.*
Campher, *een half vierendeel loods.*
Heulzap, *een Schrupel.*

Gesneeden en gekneusd, giet 'er op

Spiritus Vini rectificati, *Libras duas.*

Gerectificeerden Wyngeest, *twee ponden.*

Laat het staan weeken, en zyg het door.

Gebruik. *Word voor het krachtigste middel gehouden; om de tandpyn te geneezen, 't zy dat iets daar van met een stukje boomwol in de smertende tand gestoken of wel warm in den mond gehouden word. In vloeiende tandpyn* (Odontalgia Serosa) *welke met tandpyn van holle tanden* (Odontalgia Cariosa) *dikmaals verzeld gaat, dient zy het meest; ter oorzaake zy de uitkwyling bevoordert.*

Tinctura Vulneraria Vulgaris. Algemeene Wond-Tinctuur.

℞. Tincturæ Myrrhæ, *Semi unciam.*
——— Corticis Peruviani, *unciam unam.*

Neem Tinctuur van Myrre, *een lood.*
Kina, *een once.*

Meng het samen.

Gebruik. *Zuivert en heelt vuile zweeren met Beenbederf.*

Tinctura seu Essentia Vulneraria Stahlii. | Wond Tinctuur van Stahl.

℞. Essentiæ Succini
——— Myrrhæ, *ana unciam unam.*
Spiritus Terebinthinæ, *semi-unciam.*

Neem Barnsteen Essentz,
Myrre essentz, *van elks een once.*
Terpentyn Oli, *een lood.*

Meng het, en laat het op eene warme plaats staan trekken.

Gebruik. *Is een heerlyk wondmiddel, welk de bederving tegen gaat; om welke reden het by de ontblooting van het gebeente, en der herzenen, aangepreezen word.* (*)

Li-

(*) Behalven de opgemelde TINCTUUREN des Schryvers, zyn de volgende in de HEELKUNDE van te aanmerkelyk nut om niet aangeroerd te worden.

De TINCTURA ANTIMONII of *Spiesglas Tinctuur*, maakt men als volgt:

℞. Antimonii crudi, *unciam unam.*
Salis Tartari
——— Nitri, *ana, uncias duas, & Semi-unciam.*

Smelt het in een gloeyende kroes, giet het in een yzeren mortier, en doet zo veel Wyngeest 'er by, als noodig is, om een behoorlyk Tinctuur te bereiden. Men schryft het de krachten toe van de TINCTURA SALIS TARTARI.

De TINCTURA SAPHIRINA, of *Blaauw Afverfsel*, word bereid als volgt:

℞. Aquæ Calcis, *libram unam.*
Salis Ammoniaci, *drachmam unam.*

Laat het zo lang in een koperen vat staan, tot dat het vocht een blaauw kleur bekomen hebbe. Dient om vuile zweeren te zuiveren.

Liquores, seu Solutiones. Vochten, of Ontbindingen.

Onder den naam van VOCHTEN of ONTBINDINGEN worden de volgende vloeibaare artzenyen toebereid: welker gebruik, zoo ik byzonder aantekenen zal, verscheiden is: gelyk,

Liquor Meningum. Herzen-Wond Essentz.

℞. Aquæ Sclopetariæ, *uncias duas.*
Balsami Commendatoris, *drachmas duas.*
Mellis Rosarum, *Semiunciam.*

Neem Wond-water, *twee oncen.*
Commandeurs Balzem, *een half lood.*
Roozenhonig, *een lood.*

M. F. Liquor. S. om met pluksel op te leggen.

Gebruik. *De beroemde* SCHMUCKER *pryst dit vocht aan voor de wonden en de ontblooting der* DURA MATER *en van het brein.*

Solutio Mercurii dulcis. Ontbinding der Zoete Kwik.

℞. Mercurii dulcis, *uncias duas.*
Aquæ puræ, *libras tres.*

Neem Zoeten Kwik, *twee oncen.*
Regenwater, *drie ponden.*

Laat het in een lang gehalsde phiool acht en veertig uuren kooken.

Men bewaare het doorzygsel.

Gebruik. *Spekächtige venerische zweeren worden door dit vocht gezuiverd.*

Solutio Mercurii Gummosi. | Ontbinding van Gom-Kwik.

℞. Mercurii vivi depurati, *drachmam unam.*	*Neem* Leevendigen Kwik, *een vierendeel loods.*
Gummi arabici, *drachmas tres.*	Arabische Gom, *drie vierendeel loods.*
Syrupi Diacodii, *Semiunciam.*	Syroop van Maankoppen, *een lood.*

Meng, en maakt het tot een slym, doe 'er allengskens by

Lactis, *Libram unam.*	Melk, *een pond.*

Meng, en kook het.

Gebruik. *Deeze ontbinding, warm gemaakt, word als een bad, of* PENILUVIUM, *by de Spaansche muts* (Phimosis) *by de spaansche kraag* (Paraphymosis) *tegen de zweeren, en vygwratten aan 't manlyke lid; en in de gedaante van gorgelwater, om de venerische zweeren des keels te geneezen, met vrucht gebruikt.*

Solutio Sublimati Spirituosa. | Geestige ontbinding van't Sublimaat.

℞. Spiritus frumenti, *uncias duodecim.*	*Neem* Koornwyn, *twaalf oncen.*
Mercurii Sublimati Corrosivi, *grana sex.*	Bytend Sublimaat, *zes greinen.*

Meng het; de Kwik word in een glazen mortier gevreeven en daar naa op eene warme plaats opgelost.

Gebruik. *Is een volstandig middel, om venerische zweeren te geneezen, zo het met roozenhonig gemaatigd word.*

Solutio Sublimati aquosa. | Waterige ontbinding van't Sublimaat.

℞. Aquæ Rosarum, *uncias quindecim.*	*Neem* Roozenwater, *vyftien oncen.*
Sublimati Corrosivi, *grana decem.*	Bytend Sublimaat, *tien greinen.*

De Kwik word in een glazen mortier gevreeven, en in eene warme plaats ontbonden.

Gebruik. *Is een keurlyk zuiverend middel, word dierhalven als een waschbad of wond-water tegen Venerische zweeren, in huidziekten gebruikt. Word tot verscheide lepels vol in de tegen Venerische Gorgeldranken gemengd. Dus geneest het de Venerische zweeren des keels op eene gewenschte wyze.*

Solutio Salis Tartari.	Ontbinding van Zout van Wynsteen.
℞. Salis Tartari, *Scrupulos duos.*	*Neem* Zout van Wynsteen, *twee Schrupels.*
Aquæ puræ, *libras duas.*	Regenwater, *twee ponden.*

Laat het ontbinden.

Gebruik. *Als een Stooving gebruikt, ontbind het de melkgezellen, en melk verhardingen in de mammen. Is een zeer goed zuiverend middel in rachitische, en kropzweeren, en winddoorn.*

Solutio Lapidis Divini.	Ontbinding van den Hemelschen Steen.
℞. Lapidis Divini, *drachmas duas.*	*Neem* Hemelschen Steen, *een half lood.*
Aquæ Rosarum, *uncias decem.*	Roozenwater, *tien oncen.*

Meng, en ontbind het

Gebruik. *Word in plaats van een Wond-water in fungeuze zweeren, en wonden met veel vrucht gebruikt.*

Solutio Myrrhæ.	Ontbinding van Myrre.
℞. Extracti Myrrhæ, *uncias duas.*	*Neem* Extract van Myrre, *twee oncen.*
Aquæ puræ, *libras duas.*	Regenwater, *twee ponden.*

Kook het, en doe 'er by,

Mellis Rosacei, *uncias duas.* | Roozenhonig, *twee oncen.*

Meng het.

Gebruik. *Word in plaats van een wond-water by groote zweeren en wonden gebruikt.*

Solutio Vulneraria. Ontbinding van een Wond-middel.

℞. Myrrhæ pulverisatæ, *uncias duas.* | *Neem* Myrre tot poeder gemaakt, *twee oncen.*
Lapidis divini, *Semiunciam.* | Hemelschen steen, *een lood.*

Kook het in twee ponden water, en doe 'er by.

℞. Mellis Rosacei | *Neem* Roozenhonig
Aquæ Vulnerariæ, *ana unciam unam.* | Wond-water, *van elks een once.*

Gebruik. *Is een heerlyk wondmiddel, welk naa het afneemen van eenig lid of der borst, ter heeling pleegt gebruikt te worden.*

Solutio Balsami vitæ. Ontbinding van den Leevensbalzem.

℞. Balsami Vitæ externi, *unciam unam.* | *Neem* Leevens Balzem, *een once.*
Aquæ puræ, *libram unam.* | Regenwater, *een pond.*

Laat het ontbinden.

Gebruik. *Als een stooving gebruikt, is het een heerlyk middel, om geleding- en slymgezwellen te verdeelen.*

Balsama. Balzems.

De uitwendige Balzem is een middel, welk uit balsemachtige ingredienten bestaat, en de dikte van een smeerzel of zalf heeft.

De

De STOFFEN hier toe dienende, zyn natuurlyke vloeibaare of onvloeibaare balzems, in vette of geestryke oplosmiddelen ontbonden.

De EVENREDIGHEID der ingredienten is verscheiden, in aanzien van het ontbindend vocht, voor zo verre de balzems dik of vloeibaar gebruikt worden.

't Gebruik *der Balzemen is zeer groot tot heeling van wonden en zweeren : men wachte zig echter voor balzemächtige zalven die rans geworden zyn ; zy beletten de heeling der wonden.*

Balsamum Arcæi. Balzem van Arcæus.

℞. Terebinthinæ venetæ	*Neem* Terpentyn
Elemi	Gom-elemi
Sevi Hircini, *ana uncias sex.*	Bokketalk, *van elks zes oncen.*
Olei Hyperici, *uncias duas.*	St. Janskruid-oli, *twee oncen.*
Ceræ Citrinæ, *drachmas sex.*	Geel wasch, *anderhalf lood.*
Pulveris Santali rubri, *Semi-unciam.*	Gemaalen rood Sandelhout, *een lood.*

Worden op een zacht vuur gesmolten, vermengd, en doorgezygd.

Gebruik. *Is een zacht Digestief smeerzel, en pleegt hierom gemeenlyk gebruikt te worden, om wonden tot ettering en tot heeling te brengen.*

Balsamum Locatelli. Balzem van Locatel.

℞. Ceræ Flavæ, *libram unam*	*Neem* Geel wasch, *een pond.*

Laat het met een zacht vuur smelten in

Olei Olivarum optimi, *sesqui libra.*	Beste Olyf Oli, *anderhalf pond.*

Doe 'er daar naa by

Terebinthinæ, *sesqui libram.*	Terpentyn, *anderhalf pond.*

En eindelyk, naa dat het van 't vuur afgezet is,

Balsami Peruviani, *uncias duas.* — Peruviaanschen Balzem, *twee oncen.*

Sanguinis Draconis, in pulverem triti, *unciam unam.* — Draakenbloed, tot poeder gebragt, *een once.*

Roer het gestadig om, tot dat het koud geworden zy.

Gebruik. *Word gepreezen om wonden en zweeren te heelen.*

Balsamum Ophthalmicum rubrum. — Roode Oog-Balzem.

℞. Butyri recentis non saliti, & ab omni lactis sero liberati, *uncias tres.* — *Neem* Verschen ongezouten, en van allen wei gezuiverden Boter, *drie oncen.*

Ceræ albæ, *drachmas tres.* — Wit wasch, *drie vierendeel loods.*

De wasch in een schotel gesmolten, doe 'er de boter by, en wederom gesmolten, en in een mortier wel gemengd, stroei 'er in,

Mercurii præcipitati rubri in subrilissimum pulverem triti, *drachmas duas & grana quindecim.* — Roode præcipitaat, tot een poeder gewreeven, *een half lood, en vyftien greinen.*

Word naauwkeurig en lang gewreeven, tot dat het door en door koud geworden zy.

Gebruik. *Dient om de Nagels (Pterygia) en vlekken van 't doorzichtige hoornvlies te verdryven, wanneer men twee maal 's daags het hoornvlies met zo veel als een groote speldekop groot is, daar mede smeert.*

Balsamum Ophthalmicum saint-Yves. — Oog-balzem van St. Yves.

℞. Balsami Ophthalmici rubri, *uncias quatuor.* — *Neem* Rooden Oog-balzem *vier oncen.*

Camphoræ, *Scrupulos duos.* — Campher, *twee Schrupels.*

Tutiæ, *drachmam unam.* — Tutia, *een vierendeel loods.*
Olei Olivarum, *Semidrachmam.* — Olyföli, *een half vierendeel loods.*

De drie laatste ingredienten wel gewreeven, worden met den rooden balzem gemengd.

Gebruik. *Dient tot het zelve gebruik als de roode Oog-balzem. Is dikwerf tegen verouderde oogkwaalen zeer nuttig.*

Balsamum Ophthalmicum Vulnerarium. — Oog-Wond-Balzem.

℞. Axungiæ Porcinæ, *libram unam.* — *Neem* Varkens Reusel, *een pond.*
Boli Armeni ppti. — Armenische Bolus
Tutiæ pptæ. — Bereide Tutia
Lapidis calaminaris ppti. *ana drachmas tres.* — Kalmeisteen, *van elks drie vierendeel loods.*
Aloes, *drachmam unam.* — Aloe, *een vierendeel loods.*
Extracti Opii, *Scrupulum unum.* — Extract van Heulsap, *een Schrupel.*
Cerussæ — Loodwit
Camphoræ, *ana Semidrachmam.* — Campher, *van elks een half vierendeel loods.*

Meng het naauwkeurig.

Gebruik. *Word gepreezen in verouderde oogkwaalen, en om zweeren en wonden van 't witte van 't oog of Hoorn-vlies te heelen.*

Balsamum sulphuris simplex. — Zwavel Balzem.

℞. Florum Sulphuris, *unciam unam.* — *Neem* Bloem van Zwavel, *een once.*
Olei Lini, *uncias quatuor.* — Lyn Oli, *vier oncen.*

Kook

Kook het met een zacht vuur ter dikte van een dikken balzem.

Gebruik. *Word gebruikt tegen Schurft en Schurft-zweeren*

Balsamum sulphuris. Terebinthinatum. — Geterpentynden Zwavel Balzem.

℞. Balsami Sulphuris Simplicis, *unciam unam.*	*Neem* Zwavel Balzem, *een once.*
Olei Terebinthinæ, *uncias octo.*	Terpentyn Oli, *acht oncen.*

Laat het staan trekken, en ontbinden.

Gebruik. *Word gebruikt om wonden en zweeren der peesachtige deelen te geneezen, en om het zwavel-pleister (Emplastrum diasulphuris) te bereiden. Men wachte zich wel dat deeze balzem geen vuur vatte; het slaat, zo als* HOFFMANN *gezien heeft, met geweld rondom de pot uit.*

Balsamum Commendatoris. — Commendeurs Balzem.

℞. Gummi Olibani	*Neem* Gom Olibanum
Storacis Calamitæ, *ana uncias duas.*	Storax, *van elks twee oncen.*
Benzoës	Benzoïn
Aloes Succotrinæ	Succotrynsche Aloe
Myrrhæ Electæ	Uitgezochte Myrre
Radicis Angelicæ odoratæ, *ana Semi-unciam.*	Engelwortel, *van elks een lood.*
Foliorum Hyperici	St. Janskruid-bloemen
Balsami Peruviani, *ana unciam unam.*	Peruviaanschen balzem, *van elks een once.*
Ambræ Gryseæ, *grana sex.*	Amber Grys, *zes greinen.*
Moschi, *grana decem.*	Muscus, *tien greinen.*
Spiritus vini Rectificatissimi, *libras tres.*	Gerectificeersten Wyngeest, *drie ponden.*

Laat

Laat het eenige dagen in digestie staan, zyg het daarnaa door, en bewaar het.

Gebruik. *Deeze Balzem word zeer geloofd, om de wonden des Hoofds, der Herzenen, zenuwen en peezen te heelen.*

Balsamum Vitæ externum. Uitwendige leevens Balzem.

℞. Saponis Veneti, siccati & triti, *libram unam.*
Olei Terebintinæ, *libras duas.*
Salis Tartari, *uncias tres.*

Neem Spaansche Zeep, gedroogd en gewreeven, *een pond.*
Terpentyn Oli, *twee ponden,*
Wynsteen Zout, *drie oncen.*

Meng het samen.

Gebruik. *Is een heerlyk oplossend middel, om gezwellen in blaasjes beslooten, geledingstramming, en andere koude gezwellen te verdeelen, zo men 'er een once van in een pond water ontbonden, by wyze van stooving of drupbad, 'er op legt.*

Balsamum Saturninum. Lood-Balzem.

℞. Olei Raparum recenter expressi, *sesqui libram*
Ceræ Citrinæ, *semi libram.*

Neem versche Raap-Oli, *anderhalf pond.*
Geel wasch, *een half pond.*

Met malkanderen gesmolten en koud geworden, doe 'er, gestadig omroerende, by

Extracti Saturni, *uncias tres.*
Camphoræ, *semi unciam*

Lood Extract, *drie oncen.*
Campher, *een lood.*

Meng het samen tot een smeersel.

Gebruik. *Is een uitdroogende Balzem, waarom hy in zwamächtige wonden en zweeren, en verder tot heeling en uitdrooging mag aangepreezen worden.*

Balzamum Odontalgicum. — Tandpyn Balzem.

℞. Olei ligni Sancti, *drachmas duas.*
— Caryophillorum, *drachmam unam.*
Opii
Camphoræ, *ana Scrupulos duos.*
Olei Nucisiæ expressi, *drachmas sex.*

Neem Pokhout Oli, *een half lood.*
Nagel Oli, *een vierendeel loods.*
Heulsap
Campher, *van elks twee Schrupels.*
Uitgeperste Nootenoli, *anderhalf lood.*

Het Heulsap, met den Campher worden met een weinig Wyngeest ontbonden, en met het ovrige vermengd.

Gebruik. *Op een weinig boomwol gedrupt, en in een hollen tand gestooken, stilt dikmaals, met de zenuwen te vernietigen de hevigste tandpyn.*

Balsamum Mercuriale. Kwik-Balzem.

℞. Balsami Arcæi
Unguenti Mereurialis, *ana unciam unam.*
Mercurii dulcis, *grana Viginti.*

Neem Balzem van Arcæus
Kwikzalf, *van elks een once.*
Zoeten Kwik, *twintig greinen.*

Meng het onder malkander.

Gebruik. *Is zeer nuttig om Venerische zweeren te heelen.*

Balsamum Saponaceum. — Zeep-Balzem.

℞. Spiritus Vini rectificati, *Libras quatuor.*
Saponis albi Hispanici, *uncias decem.*

Neem Gerectificeerden Wyngeest, *vier ponden.*
Witte Spaansche Zeep, *tien oncen.*

By een zacht vuur ontbonden, doe 'er by

Cam-

Camphoræ tritæ, *unc- cias duas.*	Gestooten Campher, *twee oncen.*
Olei Stillatitii Roris-marini.	Gedestilleerde roozemaryn oli.
——— Origani, *ana semi-unciam.*	——— Orego oli, *van elks een lood.*

Meng het alömroerende.

Gebruik. *Is van een zeer nuttig gebruik, om Beurs-gezwellen te verdeelen.* (*)

(*) Daar zyn behalven de opgemelde, nog verscheidene andere bereidingen van Balsama Vulneraria of Wond Balzems; waar van de volgende wel de bekendste en de beproefste zyn.

De Balsamum Vulnerarium, of gemeene Wond Balzem, word aldus bereid:

℞. Gumm. Elemi
Terebinthinæ Venetæ
Ol. Hyperici, *ana uncias duas.*
— Momordicæ, *Semi-unciam.*
— Ceræ, *drachmas duas.*

Naar de konst tot een Balzem bereid.

De Balsamum Mirabile of Wonderbalzem is als volgt:

℞. Balsami Peruviani
——— de Tolu; *ana, Semi unciam.*
Storacis Calam.
Myrrhæ
Olibani
Benzoës
Aloes Succotr. *ana drachmas duas.*
Croci Oriental. *drachmam unam.*

De Gommen in Wyngeest ontbonden, maak het, naar de kunst tot een Balzem.

De Balsamum Polychrestum of *Veelvermogenden Balzem*, word aldus samengesteld:

℞. Spiritus Vini, *libras duas.*
Gummi Guajaci, *uncias novem.*
Balsami Peruviani. *drachmas tres.*

Smelt het met eene matige warmte tot een Balzem. Dit is een overheerlyk middel in versche wonden.

Olea. Oliën.

Onder den naam van samengestelde Oliën worden de volgende oliachtige vochten in de Apotheeken bereid gehouden.

Oleum Hyperici compositum. Samengestelde Oli van St. Janskruid.

℞. Florum Hyperici, *libras duas.*	*Neem* St. Janskruid Bloemen, *twee ponden.*
Vini Albi, *Semi-libram.*	Witte Wyn, *een half pond.*
Olei Olivarum, *libras quatuor.*	Olyf Oli, *vier ponden.*

Laat het drie dagen staan weeken, kook het vervolgens met een maatig vuur, tot dat alle vochtigheid verteerd zy; druk het uit, en doe 'er by

Terebinthinæ, *uncias duas.*	Terpentyn, *twee oncen.*

Gebruik. *Dient voor eene* Inspuiting, *zo men de etterwording in de wonden bevorderen wil: en is dierhalven een vloeibaar digestief.*

Oleum Camphoratum. Campher-Oli.

℞. Camphoræ, *unciam unam.*	*Neem* Campher, *een once.*
Olei Amygdalarum dulc. *uncias quatuor.*	Zoete Amandel oli, *vier oncen.*

Ontbind het met wryven.

Gebruik. *Het verzacht den korst en klooven, die zich in heete koortzen op de tong voordoen; verdeelt de Zinkingen* (Rheumatismi), *dood de insecten in den gehoorweg, en stilt somwylen de tandpyn.*

Mu-

Mucilagines. Slymen.

Onder den Naam van SLYMEN of EI-WITTEN pleegen de volgende voorgeschreeven te worden.

Mucilago Camphorata. Campherslym.

℞. Camphoræ, *uncias duas.* Mucilaginis Gummi Arabic, *libram unam.*

Neem Campher, *twee oncen.* Arabische Gomslym, *een pond.*

Worden door sterk te wryven met malkanderen vermengd.

Gebruik. *Word door den beroemden Doctor* COLLIN, *tegen vuile, heetvuurige en eeltächtige zweeren gepreezen.*

Mucilago Ophthalmica. Oog-Slym.

℞. Mucilaginis Seminum Cydoniorum, *uncias sex.* Florum Zinci, *drachmas duas.*

Neem Quee pitten Slym, *zes oncen.* Spiouter Bloemen, *een half lood.*

Meng het samen.

Gebruik. *Pleegt gebruikt te worden, om oogpynen en ontvelling door scherpe uitvloeyende vochten veroorzaekt te heelen.*

Albumen Aluminosum. Aluin-ei-wit.

℞. Aluminis, *drachmam unam.* Albuminis ovi Aquæ rosarum, *quantum Sufficit.*

Neem Aluin, *een vierendeel loods.* Ei-wit Roozenwater, *zo veel genoeg is.*

Verdik het naar de kunst, om tusschen linnen doeken op het oog gelegd te kunnen worden.

Gebruik. *Is een terugdryvend middel, in vochtige oogontsteekingen gepreezen.*

Al-

Albumen Spirituosum. Geestig Ei-wit.

℞. Albuminis ovi, *quantum vis.*	*Neem* Ei-wit, *zo veel gy wilt.*
Alcoholis vini, *quantum sufficit.*	Besten Wyngeest, *zo veel genoeg is.*

Meng, en verdik het tot een smeersel.

Gebruik. *Word gepreezen, om den afloop der vochten* (Decubitus) *voor te komen.*

Spiritus Compositi. Samengestelde Geesten.

Onder den naam van SAMENGESTELDE GEESTEN, pleegen de volgende vochten voorgeschreeven te worden.

Spiritus Mastichinus. Mastik-Geest.

℞. Spiritus Vini, *unciam unam.*	*Neem* Wyngeest, *een once.*
Aquæ Rosarum, *Semiunciam.*	Roozenwater, *een lood.*
Mastichis pulverisati, *drachmas tres.*	Mastik, in poeder, *drie vierendeel loods.*

In een langgehalsde Phiool gekookt, worde het tot het gebruik bewaard.

Gebruik. *Bewaart de beenderen van het beenvlies ontbloot, voor het beenbederf; en heelt een begonnen beenbederf.*

Spiritus Arthriticus. Jicht-Geest.

℞. Salis Communis, *uncias duas.*	*Neem* Keukenzout, *twee oncen.*
Olei Vitrioli, *unciam unam.*	Vitriool oli, *een once.*
—— Terebinthinæ, *uncias duas.*	Terpentyn oli, *twee oncen.*

Meng

Meng, en destilleer het tot een SPIRITUS.

Gebruik. *Ontbind beginnende Beursgezwellen en verweekt verouderde Slymgezwellen.*

Spiritus Antiscorbuticus. — Geest tegen den Scheurbuik.

℞. Spiritus Tartari, *libram unam.*
——— Cochleariæ, *uncias quatuor.*
Olei Vitrioli, *unciam unam.*

Neem Geest van Wynsteen, *een pond.*
Geest van Lepelbladen, *vier oncen.*
Vitriool-Oli, *een once.*

Meng het, en haal het over, tot droog wordens toe.

Gebruik. *Deeze Geest met water verdund, verdeelt de gezwollene beenen der Scheurbuikigen; en met veel water vermengt, heelt het, in 't zelve geval den vuilen stinkenden mond.*

Spiritus ad Hernias. — Breuk-Geest.

℞. Aquæ Thedianæ.
Spiritus vini rectif, *ana unciam unam.*

Neem Thedisch water.
Gerectificeerden Wyngeest, *van elks een once.*

Meng het samen.

Gebruik. *In enkelvoudige Breuken, kan men de verslapte plaats des Breuks, dagelyks, dikmaals met deezen Geest wasschen of betten.*

Spiritus saponaceus seu Resolvens — Zeep-Geest of Ontbindende Geest.

℞. Spiritus Rorismarini, *libras duas.*
Camphoræ, *semi-unciam.*

Neem Roozemaryn-geest, *twee ponden.*
Campher, *een lood.*

Sa-

Salis ammoniaci, *sesqui-unciam.* — Sal Ammoniac, *anderhalf once.*
Saponis Veneti, *drachmas sex.* — Spaansche Zeep, *anderhalf lood.*

Laat het samen ontbonden worden.

Gebruik. *Word aangepreezen om Peesknoopen, en andere Slymgezwellen te ontbinden.*

Species Kruiden.

Onder den naam van KRUIDEN, *Species*, mogen in de Winkels de volgende *Drogen* gesneeden en gemengd naagehouden worden: waar uit vervolgens afkooksels, aftreksels en meer andere bereidingen kunnen gemaakt worden.

Species emollientes. — Weekmaakende kruiden.

℞. Herbæ malvæ	*Neem* Kaasjes bladen
——— Altheæ	Heemst.
——— Verbasci, *ana manipulum unum.*	Wollekruid, *van elks een handvol.*
Seminis Lini	Lynzaad.
——— fœnugræci, *ana semi manipulum.*	Grieksch hooi, *van elks een halve handvol.*
Flor. Sambuci, *manipulos duos.*	Vlier-bloemen, *twee handen vol.*

Snydze en meng ze samen.

Gebruik *Dient om verzachtende pappen en stoovingen te bereiden.*

Species resolventes. — Ontbindende Kruiden.

℞. Herbæ Marrhubii	*Neem* Witten Andoren.
——— Parietariæ	Glaskruid
——— Mercurialis, *ana manipulum unum.*	Bingelkruid, *van elks een handvol.*

Flo-

Florum sambuci	Vlierbloemen
——— Chamomillæ	Kamille bloemen
——— Arnicæ, *ana semi manipulum.*	Hungaarsche Doronicum, *een halven handvol.*

Gebruik. *Hier van worden ontbindende pappen en stoovingen bereid.*

Species Cephalicæ. Hoofd-kruiden.

℞. Herbæ Betonicæ	*Neem* Betony
——— Menthæ	Kruis en munt
——— Melissæ	Konfielje de grein.
——— Serpylli	Wilden Thym
——— Basilici	Basilicum.
——— Rorismarini	Roosemaryn
——— Salviæ, *ana manipulos duos.*	Saly, *van elks twee handen vol.*
Florum Rosarum rubrarum	Roode Rooze bloemen.
——— Balaustiorum	Grenaat Bloemen.
——— Lavendulæ	Lavendel Bloemen.
——— Cheiri, *ana manipulum unum.*	Steen-violieren, *van elks een handvol.*
——— Arnicæ, *manipulos duos.*	Hungarische Doronicum, *twee handen vol.*

Snyd, en meng ze.

Gebruik. *Deeze kruiden ontbinden en versterken; waarom zy in Hoofd-wonden, kwetsingen en onthutzingen der herzenen als een stooving, met wyn, worden gebruikt.*

Species adstringentes Samentrekkende Kruiden.

℞. Herbæ Alchimillæ	*Neem* Onzer Vrouwen Mantel
——— Plantaginis.	Weegbree
——— Equiseti, *ana manipulos duos.*	Paardestaart, *van elks twee handen vol.*

Radicis Bistortæ,	Hertong-wortel,
——— Formentillæ,	Zevenblad-wortel,
ana uncias quatuor.	*van elks vier oncen.*
Florum Rosarum,	Rooze-bloemen,
——— Balaustiorum,	Granaat-bloemen,
ana uncias duas.	*van elks twee oncen.*

Snyd, en meng ze.

Gebruik. *Worden tot versterkende pappen en stoovingen voorgeschreeven; en veeltyds met Aluin.*

Species amaræ. Bittere Kruiden.

℞. Herbæ Absinthii	*Neem* Alzem
——— Scordii	Waterlook
——— Abrotani	Averoon
——— Alliarii, *ana manipulos duos.*	Look zonder look. *van elks twee handen vol.*

Snyd, en meng ze.

Gebruik. *Deeze kruiden ontbinden en wederstaan het bederf; waarom zy tot verdeelende en bederfweerende pappen en stoovingen gebruikt worden.*

Species Anodynæ. Pynstillende Kruiden.

℞. Fol. Hyosciami	*Neem* Bilzen kruid
Flor Sambuci, *ana semi-unciam.*	Vlierbloemen, *van elks een lood.*
——— Croci, *drachmas duas.*	Saffraan, *een half lood.*
Capitum Papaveris albi, *uncias duas.*	Witte Maankoppen *twee oncen.*

Snyd, en meng ze.

Gebruik. *Waar van Pynstillende stoovingen bereid worden.*

Species antiscabiosæ. Tegenschurft. Kruiden.

℞. Specierum emollientium, *manipulos sex.*	*Neem* Weekmaakende kruiden, *zes handen vol.*
Herbæ Salviæ	Saly

Her-

Herbæ Rutæ, *ana manipulum unum.* — Wynruit, *van elks een handvol.*
Radicis Hellebori albi, *manipulos duos.* — Witten Nieswortel, *twee handen vol.*
Salis ammoniaci, *unciam unam.* — Ammoniac zout, *een once.*

Snyd, en meng ze.

Gebruik. *Hier van pleegen wasschingen tegen het Schurft en Hairworm bereid te worden.*

Species vulnerariæ. Wond-kruiden.

℞. Herbæ Alchimillæ — *Neem* Onzer Vrouwen Mantel
——— Rutæ — Wynruit
Florum Hyperici, *ana manipulum unum.* — St. Janskruid-bloemen, *van elks een handvol.*

Snyd, en meng het.

Gebruik. *Hier van worden Wond-afkooksels gemaakt, waar mede wonden en zweeren kunnen ingespooten en uitgewasschen worden.*

Species aromaticæ. Specery-kruiden.

℞. Cariophillorum aromaticorum. — *Neem* Cruid-nagels
Florum macis, *ana unciam unam.* — Foely, *van elks een once.*

Meng het samen.

Gebruik. *Hier uit worden met rooden wyn versterkende stoovingen bereid.*

Species roborantes. Versterkende Kruiden.

℞. Specierum adstringentium — *Neem* Samentrekkende, en
——— Cephalicarum, *ana manip. unum.* — Hoofd-kruiden, *van elks een handvol.*

Meng het samen.

Ge-

Gebruik. *Hier uit kunnen met rooden Wyn, stoovingen bereid worden, die de verslapte deelen versterken. Dikmaals doet men 'er ook* Aluin *of* Loodzuiker *by.*

Species pro Gargarismate. — Gorgel-kruiden.

℞. Herbæ plantaginis	*Neem* Weegbree
——— Prunellæ, *ana unciam unam.*	Brunelle, *van elks een once.*
——— Salviæ, *uncias duas.*	Saly, *twee oncen.*
——— Equiseti, *semi-unciam.*	Paardestaart, *een lood.*
Florum Balaustiorum	Granaat- en
——— Rosarum rubrarum, *ana unciam unam.*	Roode roozenbloemen, *van elks een once.*

Meng, en snyd ze.

Gebruik. *Een afkookzel deezer kruiden, met Roozenhonig vermengd, verdeelt een begonne keel-ontsteeking.*

Fomenta Humida. — Natte Stoovingen.

Een natte stooving is een artzeny-vocht, dat door middel van vier maal gevouwen lynwaad, warm of koud, op het beledigde deel gelegd word.

De Stof der Stooving is allerlei Artzeny-vocht. Afkookseis, en Aftreksels zyn tot dit oogmerk het meeste bekwaam.

De Gantsche Hoeveelheid bestaat meerendeels in eenige ponden.

De Onderschryving is; F. *Liquor pro fomento*, vel *Epithemate.*

De

De STOOVING geschied door middel van viervoudig linnen of eenen wollen Lap, die meer vocht inzuigt, en de warmte langer bewaart, zo hy met droog enkel gevouwen linnen bedekt word.

't Gebruik *der stoovingen is menigvoudig, en meest dienen zy om gezwellen te verdeelen en zweeren te heelen.*

Oxycratum simplex. Azyn-Water.

℞. Aceti ex vino	*Neem* Wyn Azyn
Aquæ puræ, *ana libram unam.*	Regenwater, *van elks een pond.*

Meng het samen.

Gebruik. *Is een gemeene stooving, welke de ontsteeking van uitwendige oorzaak als van kneuzinge, beenbreuk, ontwrichting, en de daar uit ontstaane blaauwe vlekken, krachtig ontbind.*

Oxycratum Spirituosum. Geestig Azyn-Water.

℞. Oxycrati Simplicis Calefacti, *libram unam.*	*Neem* Warm gemaakt Azyn-water, *een pond.*
Spiritus Vini Camphorati, *uncias duas.*	Gecampherden Wyngeest, *twee oncen.*

Meng, en maak het tot een stooving.

Gebruik. *Is krachtiger om kneuzingen en bloed-vlekken te verdeelen dan het voorgemelde Azyn-Water.*

Vinum Aquatum. Gewaterde Wyn.

℞. Vini Albi, *libram unam.*	*Neem* Witten Wyn, *een pond.*
Aquæ puræ, *semi-libram.*	Regenwater, *een half pond.*

Meng het samen.

Gebruik. *Verdeelt ontstokene en gekneusde wonden, by welken de Azyn te bytend is.*

Fomentum ex Herbis Resolventibus. | Stooving van verdeelende kruiden.

℞. Specierum Resolventium, *manipulos duos.*
Aquæ puræ, *libras duas.*

Neem Verdeelende Kruiden, *twee handen vol.*
Regenwater, *twee ponden.*

Meng, en kook het samen.

Gebruik. *Deeze stooving verdeelt des te sterker, indien in plaats van Regenwater, Azyn- Wyn- of Zilverglit-water genomen word.*

Fomentum ex Fæcibus Vini. | Stooving van Wynmoer.

℞. Fæcum Vini Recentium, *libram unam.*
Aquæ puræ, *libras duas.*

Neem Versche Wyn-moer, *een pond.*
Regenwater, *twee ponden.*

Meng, en kook het samen.

Gebruik. *Deeze Stooving versterkt, verdeelt, en wederstaat het bederf; waarom zy, zoo als ik gezien heb, in beenbreuken met zwaare kneuzing, en heetvuurige ontsteeking verzeld, een zeer krachtig middel is.*

Fomentum ex Herbis Cephalicis. | Stooving van Hoofdkruiden.

℞. Specierum Cephalicarum, *manipulos duos.*

Neem Hoofd-kruiden, *twee handen vol.*

Giet 'er op

Vini albi Calidi, *libras duas.*

Warmen witten Wyn, *twee ponden.*

Laat het een half uur in een warme plaats staan trekken.

Gebruik. *Ontbind krachtig de kneuzingen aan 't hoofd, aangezicht of oogen.*

Fo-

Fomentum ex Herbis Amaris. | Stooving van bittere Kruiden.

℞. Specierum Amarum, *manipulum unum.*
Aquæ puræ, *libram unam.*

Neem Bittere Kruiden *een handvol.*
Regenwater, *een pond.*

Meng en kook het.

Gebruik. *Word even als een andere verdeelende Stoovig gebruikt. Met Terpentyn-geest gemengd, bevreid zy wurmachtige zweeren en wonden van dat ongedierte; en geneest ze.*

Fomentum Emolliens. | Weekmaakende Stooving.

℞. Specierum Emollientium, *manipulum unum.*
Lactis, *libram unam.*

Neem Weekmaakende kruiden, *een hand vol.*
Melk, *een pond.*

Meng, en kook het.

Gebruik. *Pleegt gebruikt te worden om de ontsteekingen en verhardingen te verdeelen, en vochtige oogontsteekingen te heelen.*

Fomentum Adstringens. | Samentrekkende Stooving.

℞. Aquæ Calcis, *libras duas.*
Sacchari Saturni, *drachmas duas.*

Neem Kalkwater, *twee ponden.*
Lood Zuiker, *een half lood.*

Meng het.

Gebruik. *Komt te pas, wanneer men de verslapte deelen moet doen inkrimpen en versterken; gelyk in geborstene aderen, breuken, Slymgezwellen, verval en verslapping der geledingen.*

Fo-

Fomentum Martiale. Staal-stooving.

℞. Martis solubilis, *unciam unam.*	*Neem* Oplosbaar yzer, *een once.*
Aquæ puræ, *libras duas.*	Regenwater, *twee ponden.*

Meng, en ontbind het.

Gebruik. *Dient, als de voorgaande samentrekkende stooving, om de slapheid der geledingen, watergezwellen en aderbreuken te heelen.*

Fomentatio frigida. Koud-Bad.

℞. Aquæ communis, *libras viginti.*	*Neem* Water, *twintig pond.*
Aceti Vini, *libras duas.*	Wyn-azyn, *twee ponden.*
Nitri puri, *unciam unam*	Salpeter, *een once.*
Salis ammoniaci, *uncias quatuor.*	Ammoniac-zout, *vier oncen.*

Meng het, en laat het ontbinden.

Gebruik. *De beroemde* Schmucker *heeft deeze stooving met veel vrucht gebruikt, in zwaare hoofdwonden en kneuzingen, welke met onthutsingen der herzenen, en uitvloeying der vochten verzeld waaren, en heeft meerder uitwerking daar van aangemerkt, dan wel van warme stoovingen. Deeze koude stooving kan ook by beknelde breuken gebruikt worden.*

Fomenta sicca. Drooge stoovingen.

Een *drooge stooving*, of *omslag*, is een artzeny-poeder, dat bloot, of in een zakjen beslooten, op het lydende deel gelegd word.

De *stof* der drooge stooving is al het geene, dat tot poeder kan worden gebragt. Koren en Kruidenmeelen worden hier toe het meeste gebruikt.

De gansche *hoeveelheid* word afgemeeten naar de grootte van het lydende deel.

De *onderschryving* is; *F. Pulv. pro Epithemate sicco.* Zy worden, of tusschen linnen, of in een zakjen beslooten, of men vult daar mede kruidmutzen, bedkussens en Peuluwen om kinderen, aan de Engelsche Ziekte onderworpen, daar op te doen slaapen: als mede rustbedtjes voor gezwollene beenen.

Groote kussens behooren doornaaid te worden; op dat het Poeder niet klontere, of in een klomp vergadere.

Gebruik. *De drooge stoovingen pleegen gebruikt te worden in slym- en Roos-gezwellen, als mede in anderen, uit innerlyke oorzaake ontstaande.*

Fomentatio sicca ad Erysipelas.

℞. Farine Fabarum, *manipulos duos.*
Florum sambuci
——— Chamomillæ, *ana manipulum unum.*

Drooge stooving voor de Roos.

Neem Boonen-meel, *twee handen vol.*
Vlier-bloemen,
Kamille-bloemen, *van elks een handvol.*

Meng, en maak het tot een poeder.

Gebruik. *Verdeelt de Roos, vermeert haare scherpe uitwaaseming, en slurptze op. Dikmaals voegt men 'er Campher by, die door middel van sterken Wyngeest tot Poeder gewreeven is.*

Farinæ Emollientes.

℞. Farinæ seminum Lini
——— Fœnu græci, *ana partes æquales.*

Weekmaakende Meelen.

Neem Lynzaad-meel
Fenegriek-meel, *van elks evenveel.*

Meng het samen.

Gebruik. *Dient om verzachtende Pappen te bereiden.*

Farinæ resolventes. Verdeelende Meelen.

℞. Farinæ Fabarum ——— Hordei ——— Tritici ——— Secalis, *ana partes æquales.*	*Neem* Boonen- Gersten- Tarwen- Roggen- } Meel. *van elks even veel.*

Meng het samen.

Gebruik. *Deeze meelen pleegen gebruikt te worden om verdeelende pappen te bereiden.*

Cataplasmata. Pappen.

Een Pap is een soort van Brei, welke even als een stooving, op het beledigde deel gelegd word.

Men vervaardigt gekookte en ongekookte Pappen.

De *Stoffe* is al het gene met vocht vermengd, tot een brei kan gebragt worden. Hierom zyn gekookte, of tot Poeder gebragte Gewassen, tot dit einde het dienlykste.

Men kan ze met melk, water, wyn, azyn-water, zilver-glit-azyn of oli kooken. De hoeveelheid van 't vocht word niet bepaald; men schryft slechts *q. s. ut. F. Cataplasma*; tusschen linnen, of bloot op te leggen. Het geene omtrent de gekookte Pappen is aantemerken, moet ook omtrent de raauwen of ongekookte waargenomen worden. De benoeming deezer Pappen verandert somwylen en men noemtze *Mostaard-deeg, deeg weeken omslag*, enz.

De *gansche hoeveelheid* moet zoo veel zyn, dat 'er twee omslagen van kunnen gemaakt worden; ten einde, zo draa den eenen afgenomen is, de andere opgelegd kan worden.

De *dikte* moet brei gelyk zyn, en niet te dun; op dat het van het deel niet afvloeye.

Ge-

Gebruik. *De Pappen werken sterker dan de stoovingen, en behouden de warmte langer: uit welke reden zy, om ontstookene en knoestgezwellen te verweeken, dikmaals gebruikt worden.*

Cataplasma lacteum. Melk-pap.

℞. Micæ panis albisimi, *libram unam.*	*Neem* Kruim van wit brood, *een pond.*
Lactis, *quantum sufficit.*	Melk, *zo veel genoeg is.*

Kook het tot een Pap.

Gebruik. *Is zeer weekmaakend, waarom het gepreezen word om de mammen, door verharde melk ontstoken, te verdeelen.*

Cataplasma emolliens. Weekmaakende Pap.

℞. Micæ Panis siliginis, in lacte macerati, *semi libram.*	*Neem* Kruim van tarwenbrood, in melk geweekt, *een half pond*
Vitelli ovorum *No. tres.*	Drie Eiër doiren.
Croci pulverisati, *drachmas duas.*	Saffraan in Poeder, *een half lood.*
Farinæ seminum Lini, *quantum sufficit.*	Lynzaad-meel, *zo veel genoeg is.*

Wryf het met malkanderen tot een Pap, en warm het.

Gebruik. *Dient om ontstokene en verharde gezwellen te verweeken, of, om in dezelven de etterwording te bevorderen.*

Cataplasma maturans. Rypmaakende Pap.

℞ Farinæ seminum lini, *uncias quatuor.*	*Neem* Lynzaad-meel, *vier oncen.*
Fermenti Panis, *uncias duas.*	Brood-deeg, *twee oncen.*

Gummi Galbani, vitello ovi soluti, *unciam unam.*	Gom Galbanum, in een eiërdoir onbonden, *een once.*
Pulpæ caparum, sub cineribus assatarum, *drachmas duas.*	Uiën, onder de assche gebraaden, *een half lood.*
Unguenti Basiliconis, *unciam unam.*	Koninglyke zalf, *een once.*
Olei liliorum alborum, *quantum sufficit.*	Oli van witte Lelyen, *zo veel genoeg is.*

Meng, wryf en warm het tot een Pap.

Gebruik. *Dient om ontstokene Ettergezwellen ryp te maaken.*

Cataplasma resolvens ad scirrhos. Pap om Knoestgezwellen te ontbinden.

℞. Farinæ seminum Lini.	*Neem* Lynzaad-meel.
——— foliorum cicutæ *ana uncias tres.*	Scheerling in poeder, *van elks drie oncen.*
Lactis, *quantum sufficit.*	Melk, *zo veel genoeg is.*

Kook het samen tot een Pap.

Gebruik. *Verdeelt de verhardingen der borsten, of brengt ze tot eene goedaardige verëttering.*

Cataplasma resolvens. Ontbindende Pap.

℞. Farinæ herbarum resolventium, *uncias sex.*	*Neem* Ontbindende kruiden tot poeder gebragt, *zes oncen.*
Aquæ vegeto-mineralis, *quantum sufficit.*	Zilverglitwater, *zo veel genoeg is.*

Kook het tot een Pap.

Gebruik. *Verdeelt ontstokene gezwellen op eene wonderlyke wyze.*

Ca-

Cataplasma saponaceum. Zeep - pap.

℞. Micæ Panis, *uncias octo* *Neem* Brood-kruim, *acht oncen.*
Saponis Veneti, *unciam unam.* Spaansche Zeep, *een once.*
Lactis, *quantum sufficit.* Melk, *zo veel genoeg is.*

Maak het tot een Pap.

Gebruik. *Dient om koude en verharde gezwellen te verdeelen.*

Cataplasma Vesicatorium. Blaartrekkende Pap.

℞. Pulveris tenuissimi cantharidum *Neem* Spaansche Vliegen, in poeder.
Farinæ tenuis Tritici, *ana unciam unam.* Tarwen-meel, *van elks een once.*
Aceti Vini, *quantum sufficit.* Wyn-Azyn, *zo veel genoeg is.*

Maak het tot een Pap.

Gebruik. *Is een roodmaakende of blaartrekkende Pap, die met veel voordeel kan toegediend worden, om verouderde zinkingen* (Rheumatismi) *en blanke geleding-gezwellen te geneezen.*

Cataplasma ex Bryonia. Wilde wyngaard Pap.

℞. Radicis Bryoniæ, *uncias tres.* *Neem* Wilden wyngaards-wortel, *drie oncen.*
Florum sambuci, *unciam unam.* Vlierbloemen, *een once.*
Gummi ammoniaci, *semi unciam.* Ammoniac - Gom, *een lood.*
Salis ammoniaci, *drachmas duas.* Ammoniac - zout, *een half lood.*
Herbæ Cicutæ, *uncias duas.* Scheerling, *twee oncen.*

Ace-

Aceti, *quantum sufficit.* — Wyn azyn, *zo veel genoeg is.*

Kook het samen tot een Pap.

Gebruik. *Is een heerlyk middel, om knoest- kropen geleding-gezwellen te verdeelen.*

Cataplasma ex dauco. Geele Peen-pap.

℞. Dauci flavi, *quantum vis.* — *Neem* Geele Peen, *zo veel gy wilt.*

Rasp ze, en doe'er by

Decocti Saturati Cicutæ, *quantum sufficit.* — Een sterk afkooksel van Sheerling, *zo veel genoeg is.*

Gebruik. *Verbetert den stank en smerte des Kankers.*

Cataplasma antisepticum. Bederfweerende Pap.

℞. Pulveris antiseptici, *uncias quatuor.* — *Neem* Bederfweerende Poeder, *vier oncen.*

Spiritus Vini Camphorati *uncias duas.* — Gecampherden Wyngeest, *twee oncen.*

Aceti Vini, *quantum sufficit.* — Wyn-azyn, *zo veel genoeg is.*

Gebruik. *Word tegen het vochtige heetvuur, en den vuilen water-etter* (Tabum putridum) *aangepreezen.*

Cataplasma roborans. Versterkende pap

℞. Specierum Cephalicarum. — *Neem* Hoofdkruiden

——— adsringentium, *ana manipulos duos.* — Samentrekkende kruiden, *van elks twee handen vol.*

Martis solubilis, *semi-unciam.* — Oplosbaar yzer, *een lood.*

Colcotharis Vitrioli, *unciam unam.* — Colcothar van Vitriool, *een once.*

Vini rubri, *quantum sufficit.* — Rooden wyn, *zo veel genoeg is.*

Ge-

Gebruik. *Word gepreezen om verslapte deelen en byzondere gevrichten te versterken.*

Cataplasma Pomaceum. Appel-Pap.

℞. Pulpæ pomorum, *libram unam.*
Camphoræ
Croci, *ana scrupulum unum.*

Neem Appel-merg, *een pond.*
Campher
Saffraan, *van elks een scrupel.*

Meng het tot een Pap.

Gebruik. *Word van den geleerden en beroemden Heer Professor* Richter *aangepreezen, om de wonde van het hoorn-vlies, naar het ligten der staar te heelen.*

Gargarismata. Gorgel-waters.

Een *Gorgel-water* is een vloeibaar heelmiddel, 't welk dient om mond en keel uit te spoelen.

De *Ingredienten* zyn alle enkelvoudige of samengestelde vochten die in keelgebreeken dienstig zyn.

De *Evenredigheid der Ingrediënten* is als in een ander Afkookzel, Aftrekzel of vochtig mengsel.

De *wyze van gebruik* is, dat de Kranke omtrent een mondvol neem, daar mede gorgelt, of het eenigen tyd terug houd; of wel, dat men het hem ten monde inspuit, om weder uitgespoogen te worden.

Gebruik. *De Gorgelwaters dienen om keelgebreken te heelen.*

Gargarisma ordinarium. Gemeen Gorgelwater.

℞. Specierum resolventium pro Gargarismate, *unciam unam.*

Neem Verdeelende kruiden, voor een gorgeldrank, *een once.*

Laat

Laat ze met regenwater kooken, en voeg by het doorzygsel.

Nitri depurati, *drachmam unam.*	Zuivere Salpeter, *een vierendeel loods.*
Melis rosacei, *unciam unam.*	Roozen-honig, *een once.*

Meng het samen.

Gebruik. *Verdeelt de keel-ontsteeking.*

Gargarisma acetosum. Azyn-Gorgel-water.

℞. Aceti rosacei, *drachmas duas.*	*Neem* Roozen-azyn, *een half pond.*
Aquæ puræ, *libram unam.*	Regenwater, *een pond.*
Mellis rosacei, *unciam unam.*	Roozen-honig, *een once.*

Meng het samen.

Gebruik. *Is een gorgeldrank tegen de ontsteeking, en komt in de* Angina *of Keel-ontsteeking te pas.*

Gargarisma emolliens. Weekmaakend Gorgelwater.

℞. Radicis Altheæ	*Neem* Heemst-wortel
Caricarum Pinguium, *ana unciam unam.*	Vygen, *van elks een once.*
Lactis Vaccini, *libras duas.*	Koe-melk, *twee ponden.*

Kook het samen, tot dat anderhalf pond overblyft, en zyg het door.

Gebruik. *Is een weekmaakende Gorgeldrank, welke zeer dienstig is, wanneer een Keel-ontsteeking tot verëttering overgaat.*

Gar-

Gargarisma cum Spiritu salis ammoniaci. — Gorgel-water met sal ammoniac geest.

℞. Gargarismatis emollientis, *libras duas.*
Spiritus salis ammoniaci, *unciam unam.*

Neem Weekmaakend Gorgelwater, *twee ponden.*
Sal ammoniac geest, *een once.*

Meng het samen.

Gebruik. *De voortreflyke en beroemde* Pringle *heeft aangemerkt, dat de zuure Gorgeldranken dikmaals de verdeeling der Keel-ontsteeking verhinderen, om dat zy de uitwerp-buizen van de Klieren des keels, waar in de ontsteeking schynt plaats te hebben, te samen trekken. In zodanig een geval heeft wonderbaar en spoedig geholpen, als men een* Weekmaakend Gorgeldrank, *met Sal ammoniac-geest gebruikte; om dat hier door de Poriën verslapt, de Slym verdund, en de klieren zacht ter uitloozing geprikkeld worden.*

Gargarisma leniens. — Verzachtend Gorgelwater.

℞. Aquæ florum sambuci, *libram unam.*
Gelatinæ Amyli, *drachmam unam.*
Syrupi Papaveris albi, *unciam unam.*

Neem Vlierbloemen-water, *een pond.*
Styssel, *een vierendeel loods.*
Syroop van witte Maankoppen, *een once.*

Meng het samen.

Gebruik. *Is 'een zeer nuttige Gorgeldrank of Mondspoeling in heete spruw, of in scherpe kwylvloeying. In heete venerische zweeren voegt men 'er een vierendeel loods* Gomkwik *by.*

Gargarisma vulnerarium. — Wond-Gorgelwater.

℞. Specierum vulnerariarum, *unciam unam.*	*Neem* Wondkruiden, *een once.*
Aquæ puræ, *libram unam.*	Regenwater, *een pond.*

Kook het, zyg het door, en doe 'er by

Tincturæ Myrrhæ, *drachmam unam.*	Myrre Tinctuur, *een vierendeel loods.*
Mellis Rosacei.	Roosen-honig
Aquæ vulnerariæ, *ana unciam unam.*	Wond-water, *van elks een once.*

Meng het samen.

Gebruik. *Heelt mond- en keel-zweeren.*

Gargarisma antisepticum. — Bederfweerend Gorgel-water.

℞. Corticis Peruviani, *uncias duas.*	*Neem* Kina, *twee oncen.*
Herbæ Rutæ, *pugillos duos.*	Wynruit, *twee vingergreepen vol.*

Kook het in regenwater, zyg het door, en voeg 'er by.

Camphoræ, muco gummi arabici solutæ, *drachmas duas.*	Campher in Arabische Gomslym ontbonden, *een half lood.*

Meng het samen.

Gebruik. *Kan in boosaartige, vuile, en brandende keelontsteeking, aangepreezen worden.*

Gargarisma Adstringens. — Samentrekkend Gorgelwater.

℞. Radicis Tormentillæ Malicorii, *ana Semiunciam.*	*Neem* Zevenblad wortel. Granaat schellen, *van elks een lood.*

Kook het in een pond Regenwater, zyg het door, en doe 'er by

Aluminis crudi, *drachmam unam.*
Mellis Rosacei, *Semiunciam.*

Aluin, *een vierendeel loods.*
Roozenhonig, *een lood.*

Meng het samen.

Gebruik. *Word gepreezen tegen de verslapping des huigs en der amandelklieren.*

Gargarisma Mercuriale.

Kwik Gorgelwater.

℞. Mercurii vivi, *Semi drachmam.*
Gummi Arabici, *drachmas tres.*
Syrupi Diacodii, *Semi unciam.*
Mercurii dulcis, *grana sex.*

Neem Leevendigen Kwik, *een half vierendeel loods.*
Arabische Gom, *drie vierendeel loods.*
Syroop van Maankoppen, *een lood.*
Zoeten Kwik, *zes greinen.*

Wryf het samen tot een slym, en voeg 'er by

Decocti Flammulæ Jovis, *libras duas.*
Mellis rosacei, *unciam unam.*
Essentiæ Myrrhæ, *drachmam unam.*

Afkooksel van wit vuurkruid, *twee ponden.*
Roosenhonig, *een once.*
Myrre Essentz, *een vierendeel loods.*

Meng, en maak het tot een Gorgeldrank.

Gebruik. *Heelt venerische, spekkige, en kwaadartige zweeren van het gehemelte en keel. In een venerische Neuszweer, word het met veel voordeel in de Neusgaten gespooten.*

Collutoria Mondspoelingen.

Een *Mondspoeling* is een vloeibaar heelmidel 't welk in den mond gehouden, of met welk de mond uitgespoeld word.

De *Stoffe* en de *Evenredigheid der Ingrediënten* is gelyk met den Gorgeldrank.

Gebruik. *Zy worden in gebreken van mond, tong en tanden gebruikt.*

Collutorium Antiscorbuticum. Mondspoeling tegen de Scheurbuik.

℞. Aquæ Cochleariæ, *uncias duas.*	*Neem* Water van Lepelbladen, *twee oncen.*
Spiritus Cochleariæ, *unciam unam.*	Geest van Lepelbladen, *een once.*
Tincturæ Laccæ, *uncias duas.*	Gom lak Tinctuur, *twee oncen.*

Meng het samen.

Gebruik. *Pleegt gebruikt te worden, om scheurbuikige mond- en tong gebreken te heelen.*

Collutorium Rutaceum. Mondspoeling van Wynsteen.

℞. Foliorum Rutæ, *pugillum unum.*	*Neem* Wynruit, *een vingergreep vol.*
——— Salviæ, *pugillos tres.*	Saly, *drie vingergreepen vol.*

Snyd, meng en kook het in anderhalf pond regenwater, en bewaar het doorzygsel.

Gebruik. *Dit Afkooksel kan acht dagen bewaard worden- is uitmuntend in tandpyn; verbeterd de aangestooke tanden, en bewaart de gezonden voor beenbederf.*

Collutorium Odontalgicum. Mondspoeling tegen de Tandpyn.

℞. Radicis Pyrethri, *drachmas duas.*	*Neem* Bertram wortel, *een half lood.*
Salis Ammoniaci, *drachmam unam.*	Ammoniac Zout, *een vierendeel loods.*

Opii

Opii puri, *grana duo.*	Zuiver Heulsap, *twee greinen.*
Aceti Vinosi,	Wyn Azyn,
Aquæ Stillatitiæ Lavendulæ, *ana uncias duas.*	Lavendelwater, *van elks twee oncen.*

Laat het in een beslooten vat, een uur lang, in 't waterbad staan trekken.

Gebruik. *Is in aangestokene en zinkingächtige Tandpyn zeer nuttig; wanneer de Lyder 'er dikmaals 's daags een lepel vol van in den mond houd.*

Injectiones. Inspuitingen.

Eene Inspuiting is een vloeibaar heelmiddel, welke in de natuurlyke of buiten natuurlyke holten des lichaams door middel van een werktuig word ingespooten.

De *Natuurlyke Holten* zyn, de ooren, neusgaten, traanbuizen, mond, endeldarm, pisgang, Moederschede, Lyfmoeder.

De *Buitennatuurlyke holten*, zyn gestokene wonden, die in eene holte uitloopen, boezems, Pypzweeren, en anderen.

De *Stoffe der Inspuiting*, zyn alle vloeibaare artzeny middelen, die zo dun zyn dat zy het naauwe uitëinde der spuit kunnen doorgaan, als Aftreksels, Afkooksels, Melkdranken, Sappen, Oliën, vaste en smeerige dingen kunnen niet ingespooten worden, ten zy alvorens behoorlyk opgelost.

De *Keuze der stoffe* hangt af van de aanwyzing der ziekte, en de werking van het in te spuitene vocht.

De *Werktuigen* tot het inspuiten noodig, zyn verscheiden; Zie hier over de Heelkundige operatiën.

De *Onderschryving* van 't voorschrif is *F. Liquor pro Injectione.*

De

De *Gebruik aanwyzing* hout in; behalven de benaming van 't voorschrift of men het vocht warm, koud of laauw moet inspuiten, --- hoe dikmaals 's daags --- wanneer --- hoeveel --- met welk een werktuig --- van wien, --- in welke plaats des Lichaams de inspuiting geschieden moet, en eindelyk wat na de inspuiting moet gebeuren.

't Gebruik *der Inspuiting is menigvoudig, om te zuiveren, te verdunnen, uit te wasschen, te verweeken, te verdeelen, te samen te trekken, te geneezen.*

Injectio auricularis detergens. Zuiverende Oor-Inspuiting.

℞. Decocti herbæ Rutæ, *uncias quatuor.*	*Neem* Afkooksel van wynruit, *vier oncen.*
Tincturæ Myrrhæ, *guttas triginta.*	Tinctuur van Myrre, *dertig druppen.*
Mellis Rosacei, *drachmas sex.*	Roozen-honig, *anderhalf lood.*

Meng en maak het tot een Inspuiting.

Spuit hier van tweemaalen 's daags laauw in 't oor, zo veel de holligheid bevatten kan, laat het eenige minuuten daar in blyven, en laat het 'er weder uitloopen.

Gebruik. *Verbetert en heelt de zweeren des oorgangs, en de stinkende en kwaadëtterige oorvloeying.*

Injectio detergens. Zuiverende Inspuiting.

℞. Aquæ calcis, *libram unam.*	*Neem* Kalkwater, *een pond.*
Unguenti Ægyptiaci, *unciam unam.*	Ægyptische Zalf, *een once.*

Meng het samen.

Gebruik. *Is eene uitmuntende zuiverende en afvaagende Inspuiting, en word ten dien einde in Boezems en pypzweeren gebruikt.*

Di-

Digestivum liquefactum. — Vloeibaar Digestief.

℞. Terebinthinæ claræ, *uncias duas.* — *Neem* Helderen Terpentyn *twee oncen.*
Vitelli ovorum, *unciam unam.* — Eiërdoiren, *een once.*

Samen wel gemengd, doe 'er by

Mellis communis, *uncias duas.* — Honig, *twee oncen.*
Spiritus vini, *uncias sex.* — Wyngeest, *zes oncen.*
Aquæ puræ, *uncias quatuor.* — Regenwater, *vier oncen.*

Word samen wel vermengd, en warm ingespooten.

Gebruik *Verwekt, en zuivert teffens de Etterwording; om welke reden zy in diepe, enge, holle, en geschootene wonden, pleegt ingespooten te worden.*

Balsamus Arcæi Liquefactus. — Vloeibaare Arcæus Balzem.

℞. Balsami Arcæi, — *Neem* Balzem van Arcæus,
Vitelli Ovorum, *ana unciam unam.* — Eiërdoiren, *van elks een once.*

Meng en verdun het met

Spiritus vini, *uncias octo.* — Wyngeest, *acht oncen.*

Gebruik. *Word gebruikt om holle wonden en zweeren te heelen.*

Injectio Balsamica. — Balzamische Inspuiting.

℞. Balzami copaivæ, *Semi unciam.* — *Neem* Balzem Copaiva, *een lood.*

Wryf het met een Eiërdoir door malkanderen, en voeg 'er by

Aquæ calcis, uncias sex.	Kalkwater, *zes oncen.*
Mellis Rosacei, *uncias tres.*	Roozen Honing, *drie oncen.*

Meng het samen.

Gebruik. *Kan tot het zelve einde als de voorgaande* Inspuiting *gebruikt worden.*

Injectio mercurialis. Mercuriaale Inspuiting.

℞. Mercurii vivi Depurati, *drachmam unam.*	*Neem* Leevendige Kwik, *een vierendeel loods.*
Gummi Arabici, *drachmas tres.*	Arabische Gom, *drie vierendeel loods.*
Syrupi Diacodii, *Semiunciam.*	Syroop van Maankoppen, *een lood.*

Wryf het tot een slym, en doe 'er wryvende by

Aquæ puræ, *libram unam.*	Regenwater, *een pond.*
—— rutæ, *uncias duas.*	Wynruitwater, *twee oncen.*

Meng het samen.

Gebruik. *Deeze Inspuiting is zeer nuttig in een Druiper, langduurigen witten vloed, en in Zweeren van den Pisgang en Moederschede.*

Injectio exsiccans. Uitdroogende Inspuiting.

℞. Aquæ Thedianæ,	*Neem* Thedisch water,
—— Rosarum, *ana uncias duas.*	Roozen water, *van elks twee oncen.*

Meng het samen.

Gebruik. *Men pleegt deeze inspuiting te gebruiken om holle- en Pypzweeren te heelen.*

Clys-

Clysmata. Clysteeren.

Een Clysteer is een vloeibaar Heelmiddel, welk den Endeldarm word ingespoten.

De *Stoffe* is alle vocht dat tot eene ziekte dienlyk is, en behoort laauwwerm te zyn.

De Evenredigheid der Ingredienten is een gelyk deel Oliächtige en waterige deelen : of ook een van beiden alleen.

De *Hoeveelheid* voor een Volwassen, is ℥ viij.
voor een Kind . . . . ℥ vj.
voor een Jonggeboren ℥ ij of ℥ iij.

De *Wyze der Toediening* is,

1°. Dat zich de Zieke op de rechterzyde ligge.

2°. Dat hy den adem inhoude.

De *Clysteerwerktuigen* zyn verscheiden. De Clysteerspuit en de Clysteerblaas zyn de gebruiklykste.

Door de Spuit kan het Clysteer hooger dan door de blaas gebragt worden.

Naa de *Inspuiting* beveelt men den kranken op de linkerzyde, of op den rug te leggen, rustig te zyn, zachtelyk adem te haalen, en het Clysteer in te houden, zo het niet gegeeven is, om het lyf te openen.

'tGebruik *der Clysteeren is bekend in de gebreken des Endeldarms, Breuken en anderen. Voedende Clysteeren worden toegediend, wanneer de doorslikking belet is; want de Kartel-Darm is van Melk- en Inslorberende Vaten voorzien.*

Clysma ordinarium. Gemeen Clysteer.

℞. Jusculi Carnium,	*Neem* Vleeshsoepe,
Olei Olivarum, *ana uncias quatuor.*	Olyf-Oli, *van elks vier oncen.*

Meng het samen.

Gebruik. *Dient om het lyf te openen, en om den Endeldarm uit te spoelen.*

Clysma Eccoproticum.	Buiköpenend Clysteer.
℞. Jusculi Carnium,	Neem Vleeschsoepe,
Olei Lini, *ana uncias tres.*	Lyn Oli, *van elks drie oncen.*
Sacchari Thomæci, *unciam unam.*	Suiker van Thomæus, *een once.*

Meng het samen.

Gebruik. *Dit Clysteer opent den buik zekerer dan het voorgaande.*

Clysma Purgans.	Buikzuiverend Clysteer.
℞. Decocti Specirum emollientium, *Semilibram.*	Neem Afkookzel van weekmaakende Kruiden, *een half pond.*
Electuarii Lenitivi, *unciam unam.*	Verzachtende Electuarie, *een once.*

Meng het samen.

Gebruik. *Zuivert den Buik eenige maalen, en komt te pas ingeval van drekverharding, en in ziekten met ontsteeking.*

Clysma ex Sale Amaro.	Bitterzout Clysteer.
℞. Aquæ puræ, *semi-libram.*	Neem Regenwater, *een half pond.*
Salis amari,	Engelsch zout,
Olei Lini, *ana unciam unam.*	Lyn-Oli, *van elks een once.*

Merg het samen.

Gebruik. *Prikkelt den Endeldarm, waarom het by beknelde breuken, en onthutzeling der herzenen gebruikt word. Is ook nuttig tegen de aarsmaden.*

Clys-

Clysma emolliens. — Weekmaakend Clysteer.

℞. Lactis Vaccini,
Olei Lini, *ana uncias quatuor.*

Neem Koeye Melk,
Lyn-Oli, *van elks vier oncen.*

Meng het samen.

Gebruik. *Dient in de persing ten afgang, of in de ontsteeking der Pisblaas, Lyfmoeder of Endeldarm.*

Clysma Leniens. Verzachtend Clysteer.

℞. Gelatinæ Amyli, *uncias tres.*
Olei Lini, *unciam unam.*

Neem Styfzel, *drie oncen*
Lyn-Oli, *een once.*

Smelt den Styfzel op het vuur, en meng hem met de Oli.

Gebruik. *Verzacht de pynen der Speen-aderen, en persing ten afgang.*

Clysma adstringens. — Samentrekkend Clysteer.

℞. Aquæ Calcis, *uncias sex.*
Terræ Japonicæ, *Semiunciam.*

Neem Kalkwater, *zes oncen.*
Casjoe, *een lood.*

Meng het samen.

Gebruik. *Word gepreezen in de uitzakking en verslapping van den Endeldarm.*

Clysma Terebinthinatum. — Terpentyn Clysteer.

℞. Terebinthinæ, *Semiunciam.*

Neem Terpentyn, *een lood.*

Met eiërdoir ontbonden, doe 'er by

De-

Decocti emollientis, *uncias decem.* — Afkooksel van weekmakende kruiden, *tien oncen.*
Olei Lini, *unciam unam.* — Lyn-Oli, *een once.*
Meng het samen.
Gebruik. *Word geprezen tegen de persing des afgangs in de roode loop, en tegen de zweeren in den Endeldarm.*

Clysma Opiatum. Heulsap Clysteer.

℞. Infusi Seminis Lini, *uncias sex.* — *Neem* Aftrekzel van Lynzaad, *zes oncen.*
Laudani Liquidi, *guttas triginta*, vel — Vloeibaar Heulsap, *dertig druppen*, of
Extracti Thebaici, *grana duo.* — Extract van Heulsap. *twee greinen*
Meng het samen
Gebruik. *Komt te pas in de pranging van 't Kaakbeen welke de doorslikking verhindert.*

Clysma nutriens. Voedend Clysteer.

℞. Jusculi Carnis, — *Neem* Vleeschsoep,
Lactis, *ana uncias tres.* — Melk, *van elks drie oncen.*
Gelatinæ Cornu cervi, *unciam unam.* — Gelei van hertshoorn *een once.*
Meng het samen.
Gebruik. *Dient om het leeven te onderhouden, wanneer de doorslikking belet is.*

Clysma Acre. Scherp Clysteer.

℞. Decocti Specierum emollientium, *uncias decem.* — *Neem* Afkooksel van weekmaakende kruiden, *tien oncen.*
Pulveris Radicis Scillæ, *drachmam unam,* — Poeder van Zee-ajuin, *een vierendeel loods.*
Meng het samen.
Gebruik. *Is een prikkelend Clysteer, welk dikmaals den Stoelgang verwekt, en by onthutzing der Herzenen, en beknelde breuken voorgeschreeven word.*

Lavatoria. Wasschingen.

Wasschingen zyn vloeibaare Heelmiddelen, waar mede het beledigde deel afgewasschen word.

De *Stoffe* is derhalven alle vocht, zo enkel, als uit meerdere Ingredienten samengesteld.

De *Onderschryving* is *M. F. Liquor pro Lotione.*

De *Afwassching* geschied met een spons, met de hand, of met eenen linnen doek, waar mede men een vierendeel uurs aanhoud, zo de zieke of de ziekte zulks verdraagen kan.

Gebruik. *Deeze Wasschingen komen meest te pas in de gebreken der huid: by het vloeibaar heelmiddel komt de natte wryving, waar door het een te krachtiger middel word.*

Lotio Saponacea. Zeep-Wasschingen.

℞. Aquæ puræ, *libram unam.* — *Neem* Regenwater, *een pond.*
Balsami vitæ externi, *drachmam unam.* — Leevensbalzem, *een vierendeel loods.*

Meng het samen.

Gebruik. *Verdeelt onvergelykelyk de waterzuchtige Gezwellen der beenen en derzelver geledingen.*

Lotio antiscabiosa. Wassching tegen Schurft.

℞. Specierum contra Scabiem, *unciam unam.* — *Neem* Kruiden tegen 't Schurft, *een once.*

Kook het in een pond water, en zyg het door.

Gebruik. *Heelt het Schurft, dauwworm en andere huidgebreken.*

Lotio Salina. Zoute Wassching.

℞. Aquæ puræ, *libras tres.* — *Neem* Regenw. *drie ponden.*
Salis communis, *uncias tres.* — Keukenzout, *drie oncen.*

Meng en ontbind het.

Gebruik. *Heelt de puisten in 't gezicht.*

Lac Sulphuris — Zwavelmelk.

℞. Florum Sulphuris, *Semi-libram.*
Salis Sodæ, *Sesqui-libram.*

Neem Bloem van Zwavel, *een half pond.*
Weedässche, *ander half pond.*

Kook het met gemeen water in een aarden verglaasden pot, tot dat het grootste deel des Zwavels ontbonden zy; en zyg het door.

Gebruik. *Dient om huidgebreken te heelen.*

Lac Virginis. — Maagdemelk.

℞. Aluminis crudi, *uncias duas.*
Aquæ puræ, *libram unam.*

Neem Aluin, *twee oncen.*
Regenwater, *een pond.*

Los het op en giet 'er by
Aceti Lithargyrii, *Semi-libram.*
Zilverglit-azyn, *een half pond.*

Gebruik. *Word voor een Blanketsel gehouden, naardien het de huid, door de Zon verbrand, terstond heelt en ook de Sproeten en Zomervlekken verdryft; maar het daagelyks en langduurig gebruik deezer melk is niet aan te raaden, ter oorzaake daar door, zo als het de groote* Boerhaave *daar voor houd, buiten vermoeden de long beledigd word: want hy heeft waargenoomen dat zes of zeven Jonkvrouwen door het misbruik van dit Blanketzel den dood ten deel zyn gevallen.*

Lotio Cosmetica seu Aqua Cosmetica Hombergii. — Blanketwater van Homberg.

℞. Fæcum alvinarum purarum hominis sani, *libras quinque.*

Neem Zuiveren drek van een gezond mensch, *vyf ponden.*

Deszelfs oplosbaar deel trekke men met honderd en twintig pond water uit: de doorgezeege Tinctuur destilleere men uit het waterbad, zo dat eenig deel vocht overblyft, ten einde het uitgedroogde Zout niet ontvlamme. Het overgehaalde water bewaare men. Als dan

℞. Similium fæcum Humanarum, *quantum placet.*	*Neem* Gelyksoortigen menschen drek, *zo veel behaagt.*

Droog het in B. M. wryf het tot poeder en giet'er zes deelen van het voorgaande water by. Laat het zes weken staan digereeren in het waterbad; het vat wel toegeslooten, en met eene gestadige warmte, dat men 'er de hand in lyden kan: eindelyk destilleer met een zacht vuur, alle vochtigheid uit het bad, en bewaar het ten gebruike.

Gebruik. *Dit eenigzins troebelächtig water, doch zonder stank, verbetert de rimpelige, ruige, drooge en aschgraauwe opperhuid, zelf zo zy met eenig ander gebrek behebt is, en maakt haar blank en glad. Zie de* Acta Parisina *van* 1711.

Lotio ad Tineam Capitis. — Waschwater tegen den Hairworm.

℞. Testarum Ostrearum calcin, *uncias duodecim*	*Neem* Gecalcineerde Oesterschelpen, *twaalf oncen.*
Picis liquidæ, *uncias octo*	Teer, *acht oncen.*
Aquæ pluvialis, *libras sex.*	Regenwater, *zes ponden.*

Kook het tot op de helfte; bezonken, en koud geworden, zyg het door.

Gebruik. *Word van den beroemden* Fuller *aangepreezen, om daarmede de hoofden met hairworm gekweld, te wasschen; naa deszelfs gebruik kan men het* UNGUENTUM E TESTIS *inwryven.*

Bal-

Balnea. Baden.

Een Bad is een vloeibaar Heelmiddel, waarin het gansche lichaam of enkel deszelfs gedeelte gebaad word.

Hierom verdeelt men het bad in

Een *Algemeen Bad*; waarin het gansche lyf tot het hoofd toe word gebaad.

Een *Half Bad*; waarin de helft van 't lyf, tot den navel of hartkuil toe, word ingedoopt.

Een *Voet-Bad*; waar in enkel de voeten en beenen.

Een *Hand-Bad*; waarin de handen en armen.

Een *Lid-Bad*; waar in het manlyke lid gebaad word.

De *Stoffe* is al het gene in water, of in eenig ander vocht verdund of ontbonden kan worden.

Gemeenlyk neemt men tot de baden enkel water, Bron- of Mineraal water; selden alleenig melk, of oli, of Wyn.

De *Badstoove* moet evenredig bereid worden naar het lichaam, of het deel dat gebaad moet worden.

De tyd van baden is een heel of half uur.

Gebruik. *De heele Baden dienen in huidziekten: de plaatzelyke in krankheden van verschillende ledemaaten.*

Balneum contra scabiem. Bad tegen het Schurft.

℞. Specierum Emollientium.	*Neem* Weekmaakende kruiden.
——— Contra scabiem, *ana manipulos sex.*	Kruiden tegen het schurft, *van elks zes handen vol.*
Salis Ammoniaci, *uncias quatuor.*	Ammoniac Zout, *vier oncen.*

Meng

Meng, en kookze in een grooten pot met genoegzaam water. Giet 'er daarna zo veel water by als tot de baading noodig is.

Gebruik. *Is een zeer nuttig bad tegen het schurft, en meer andere huid gebreken.*

Balneum sulphureum. Zwavel Bad.

℞. Calcis vivæ, Sulphuris vivi, *ana libram unam.*	*Neem* Ongebluschten kalk, Leevendigen Zwavel, *van elks een pond.*
Aquæ puræ, *libras triginta.*	Regenwater, *dertig ponden.*

Kook het eenmaal, en laat het ter uittrekking der looge, 's nachts overstaan, giet 'er den volgenden dag zo veel water by, als tot een bad noodig is.

Gebruik. *Word gepreezen in huidziekten, jicht, knoop gezwellen der gewrichten, en verlamming.*

Semicupium emolliens. Weekmaakend half-bad.

℞. Herbarum emollientium.	*Neem* Weekmaakende kruiden,
Hordei integri, *ana manipulos sex.*	Heele garst, *van elks zes handen vol.*

Naay dit samen in een vierkanten linnen zak, ter grootte, dat het de lendenen kan beslaan.

Kook dezen zak geduurende een half uur in melk, met dubbel zo veel water verdund. De zieke baade zich 's avonds en 's morgens in dit afkooksel tot aan den navel, en plaatze het zakje op de Lenden.

Gebruik. *Is dienlyk in Graveel, en gebreken der Teeldeelen, en verdere ledemaaten van 't onderlyf.*

Me-

Maniluvium Lixiviosum. | Loogzoute Handwassching.

℞. Salis alcalini ex Sarmentis vitis, *drachmam unam.*	*Neem* Loogzout uit Wynranken, *een vierendeel loods.*
Extracti Myrrhæ, *semidrachmam.*	Extract van Myrrè, *een half vierendeel loods.*
Aquæ puræ, *mensuram unam.*	Regenwater, *vier ponden.*

Meng het samen.

Gebruik. *In een Sinueuse Vyt, en wanneer de hand op veele plaatzen verzwooren is, kan dit ten gebruike aangepreezen worden.*

Vaporationes. Bewaasemingen.

De Bewaaseming is een bedauwing van een vochten waasem, op de oppervlakte van het gansche Lichaam, of op een deel van 't zelfde.

De *Stoffe* is alle vocht, dat door middel van vuur of van eige warmte, in dampen gebragt kan worden.

De *Werktuygen* waar door men de waasem bedwingt, inschrenkt, en naar het beledigde deel rigt, zyn verscheiden.

Verscheide soorten van *Trechters* die van verschillende groote zyn, dienen tot bewaaseming des monds, neusgaten, keel, longen, oogen, ooren, moederschede en lyfmoeder.

De *Doorgeboorde Nachtstoel* dient om de Ambeyen te bewaassemen.

Het *Zweetfornuis* dient om het gansche lichaam te bewaassemen, of het gansche lichaam word tot aan den hals met eenen mantel omhangen, waaronder het waassemvat geplaatst word.

De

De Bewaasseming word bevoorderd

1. Door Kooken.
2. Door Koolen 'er onder te zetten.
3. Door heete Tegelsteenen.

De Bewaasseming duurt een vierendeel uurs en langer.

Gebruik: *De kracht der bewaasseming is zeer werkzaam en doordringend, word om die reden gebruikt om Verstyvingen te verslappen, en Verhardingen te ontbinden, by onbeweegzaamheid der Geledingen.* (Anchylosis)

Vapor resolvens. Verdeelende Bewaasseming.

℞. Foliorum Absynthii,	*Neem* Alzem,
——— Rorismarini,	Rosemaryn,
Summitatum Rutæ, *ana semi-manipulum.*	Knoppen van Wynruit, *van elks een halve handvol.*
Florum Lavendulæ, *semi-unciam.*	Lavendelbloemen, *één Lood.*
Baccarum Lauri,	Bakelaar,
Seminum Cumini, *ana drachmas tres.*	Komyn-zaad, *van elks drie vieredeel loods.*

Snydze, naaize in een Zakjen en Kookze in eene genoegzaame hoeveelheid witten Wyns. De waassem word door middel van een Trechter, geduurende een vierendeel uurs, naar het beledigde deel gericht.

Gebruik. *Word in den zwarten staar, zwaar gehoor en verstyving der gewrichten, door verdikt ledewater ontstaan aangepreezen.*

Vapor emolliens. Weekmaakende Bewaasseming.

℞. Herbarum emollientium, *manipulum unum.*	*Neem* Weekmakende kruiden, *een handvol.*
Lactis, *libram unam.*	Melk, *een pond.*

Kook het te samen.

Ge-

Gebruik. *Geeft een weekmaakende en verzachtende uitwadsseming, waarom het dienstig is in verkoudheid Keelontsteeking, in gebreken der lyfmoeder en Moederschede, welke door styfheid of droogte ontstaan zyn.*

Embrocationes. Drupbaden.

Een *Drupbad* is een vloeibaar Heelmiddel, welk men, of druppelwyze, of voordvloeiend, van een hoogte op het beledigde deel vlieten laat.

Men noemt het ook *Stillicidium* of *Embroche.*

De *Stoffe* der Bedrupping is alle Artzeny-vocht, zo enkel als te samengesteld.

Het Werktuig voor het Drupbad moet een engen en zodanig een gemaakten hals hebben, dat het de Artzeny-vochten alleen drupwyze kan doen nedervallen: hoe hooger den afval is, des te krachtdaadiger werkt het op het beledigde deel.

In veele natuurlyke baden, zyn zodanige Druppingen reeds voor handen. Zy kunnen nochtans ten allen tyde vervaardigd worden, wanneer zich de zieke in een vertrek van 't Huis plaatst, en het Drupbad aan het dak of bovenste vengster derwyze gevestigd word, dat de druppen nederwaards vallen kunnen.

't Gebruik *van 't Drupbad is in hardnekkige gezwellen der geledingen en verstoppingen zo groot, als men ooit van eenig ander middel verwachten kan, want het ontrust en verdeelt het gansche deel, en de stilstaande Ziekestof.*

Embrocatio Discutiens.	Verdryvend Drupbad.
℞. Herbæ Althea, *manipulum quatuor.*	*Neem* Altheæ, *vier handen vol.*
——— Menthæ,	Kruis en munt,
——— Matricariæ,	Moederkruid,

Sum-

Summit. Absynthii,	Knoppen van Alzem,
Florum Centaurii,	Duizendgulden Kruid-
——— Lavendulæ,	Lavendel- en
——— Chamomeli,	Kamille bloemen, *van*
ana manipulos tres.	*elks drie handen vol.*
Rasuræ ligni Sassafras,	Geraspt Sassafrashout,
uncias duas.	*twee oncen.*
Baccarum Lauri,	Bakelaar,
——— Juniperi, *ana*	Jeneverbeziën, *van elks*
uncias quatuor.	*vier oncen.*

Kook het met genoegzaam water in een beslooten Pot geduurende een half uur; voeg by 24 ℔ van het doorgezygde

Salis ammoniaci, *uncias*	Ammoniaczout, *vier*
quatuor.	*oncen.*
Spiritus Juniperi, *libras*	Geest van Jeneverbe-
duas.	ziën, *twee ponden.*

Gebruik. *Laat dit vocht door het Drupbad, maatelyk gewarmd, in een bekwaam Vat beslooten, door een pypje uit de hoogte op het bloote beledigde deel nederdruppen: waaronder men tessens een bekken plaats, om het vocht, dat van het lichaamsdeel afloopt, op te vangen. Na dat men een uur lang met dit Drupbad aangehouden heeft, brengt men den zieke in een warm bed, en men stooft het beledigde deel met blaazen, gevuld met het zelve warme Afkookzel, ten einde hy eenige uuren zweete. Daar naa wryft men de plaats met warme wolle Doeken en bekleed het met dezelven, om het voor koude te bewaaren. Dit herhaalt men dagelyks eenige weeken lang, en men vernieuwt het Afkookzel wanneer men het viermaalen gebruikt heeft. Op deeze wyze zyn verlammingen, verharde gewricht gezwellen en onbeweglyke geledingen geneezen. Zie* LE DRAN *Heelkundige Waarneemingen.*

Suffitus seu Fumigationes. Berookingen of Bedampingen.

Een *Berooking* is een Artzeny bedamping van het gansche lichaam, of van eenig deel.

De *Stoffe* bestaat uit alles wat droog, brandbaar, of vluchtig is, welk door het vuur verbrand, eenen Artzenyrook voortbrengt.

De *Vorm* der berookselen, is *Poederächtig*, gelyk de *Rookpoeders*, of *Gefigureerd*, gelyk *kaarsjes Stangen*, *Stokjes* enz. die gemaakt worden van *Rookpoeders*, metze door middel van eenigen bekwaamen lym tot die gestalte te vormen.

De *Hoeveelheid* is een of twee vingergreepen vol op gloeyende koolen gestrooid.

De Rook word met linnen of wolle doeken opgevangen, om het beledigde deel daar mede te stooven of te wryven.

Zomwylen worden hemden en keuvels berookt alvorens menze aantrekt.

Tabaksrook word door middel van een pyp ingezoogen.

Tabaks Clysteeren worden door byzondere werktuigen toegediend.

't Gebruik der berooking is

1. Om de deelen te versterken en te droogen, of om gezwellen en zinkingen te verdryven.
2. Om de lucht te verbeteren.
3. De Cinnaberrook dient in de Venerische Ziekten.
4. De Aluinrook door een Trechter in de neusgaten opgetrokken, is om het neusbloeden te stelpen.
5. De Tabaksrook stilt zomtyds de tandpyn.
6. Het Tabaksrook-Clysteer geneest, zo geene ontsteeking voor handen is, de hardnekkigste lyfverstopping en beknelde breuken.

Suffitus roborans. Versterk. Berooking.

℞. Benzoin,	*Neem* Benzoin,
Olibani,	Olibanum,
Sarcocollæ,	Sarcocolla,

Resinæ guaiaci, *ana semi-unciam.* — Harst van Pokhout, *een lood.*
Mastiches, *unciam unam.* — Mastik, *een once.*
Salis ammoniaci, *drachmas sex.* — Ammoniac Zout, *anderhalf lood.*
Camphoræ, *drachmas duas.* — Campher, *een half lood.*

Meng, en maak het tot een Rookpoeder.

Gebruik. *Deeze Berooking verdeelt en versterkt: word van den grooten* Boerhaave *gepreezen om eene waterbreuk te heelen. Men berooke hier mede het* Scrotum, *daar naa bedekke men de zelve plaats met warme linnen doeken, met gemelden rook doortrokken. Op eene zelve wyze worden waterzuchtige beenen geneezen.*

Suffitus antiloimicus. — Pestrooking.

℞. Myrrhæ,
Florum sulphuris,
Nitri, *ana unciam unam.*

Neem Myrre,
Bloem van Zwavel,
Salpeter, *van elks een once.*

Meng, en maak het tot een grof Poeder.

Gebruik. *Men neeme eenige vingergreepen van dit poeder, en op gloeiende koolen gestrooid, berooke men 'er den kamer of het gansche huis tweemaal 's daags mede.*

Pulvis fumalis ordinarius. — Algemeen rook poeder.

℞. Baccarum Juniperi, *libram unam.*
Succini rasi, *sesqui-libram.*
Florum Rosarum rubrarum,
——— Lavendulæ,
Benzoës,

Neem Jenever beziën, *een pond.*
Barnsteen, *anderhalf pond.*
Roode Roozen,
Lavendel bloemen,
Benzoin,

Mas-

Mastichis, *ana uncias octo.*	Mastik, *van elks acht oncen.*
Storacis Calamitæ,	Storax,
Olibani,	Olibanum,
Ligni Rhodii rasi, *ana uncias sex.*	Geraspt Roozenhout, *van elks zes oncen.*
Gummi Labdani, *uncias tres.*	Labdanum, *drie oncen.*

Meng, en maak het tot een grof Poeder.

Gebruik. *Men bedient zich hier van, om onder het verbinden van wonden en zweeren, de lucht daar door te verwarmen.*

Pulveres. Poeders.

Een Poeder is een droog heelmiddel dat zeer fyn gestooten of gewreeven is.

Een *Strooipoeder* word het genoemd, wanneer men een of ander lidmaat daarmede bestrooid.

De *Stoffe* is alle Poeder, dat door zyne fynte aan het bepoeierde deel hangen blyft.

Ten aanzien der fynte zyn de Poeders drievoudig.

1. Het allerfynste, dat *Alchol* en *Pollen* genoemd word.
2. Het middel fyne, enkel onder den naam van *Poeder* bekend.
3. Het *Grove*, (grossus) dat tot Stooving gebruikt word.

De *Onderschryving* is, *M. F. Pulvis.* met byvoeging der grofte of fynte.

Men geeft de Poeders gemeenlyk in een doosje, flesje of ook papier zo de hoeveelheid aanmerkelyk is. Zomtyds worden ze ook in zuiver lynwaad tot een bundeltje gedaan.

De *Wyze* om poeders te gebruiken is verscheiden. Men strooitze met vingers in wonden en zweeren.

De

De ontvellingen bestrooid men door middel van een poederpopje Maar zo de helling van het deel de aankleeving van het poeder niet toelaat zo word het op een linnen lapje, of papier gestrooid, en dus op het beledigde deel gelegd en vast gemaakt.

'*t* Gebruik *der poederen en strooimiddelen is veelvoudig, zo om wonden, zweeren, ontbloote, aangestooke beenderen en heetvuurige deelen uit te droogen te prikkelen, als om het bloed te stelpen, ontvellingen te heelen, enz.*

Pulvis dentifricius. Tand-poeder.

℞. Pulveris Herbæ Nicotianæ, *unciam unam.*	*Neem* Snuiftabak, *een once*
——— Radicis Laphi acuti,	Wilden Patich wortel,
——— Iridis florent,	Florentynsche Irias,
——— Gummi Myrrhæ, *ana drachmas duas.*	Myrre, *van elks een half lood.*
Olei Caryophillorum stillatitii, *sesqui drachmam,*	Nagel oli, *anderhalf vierendeel loods.*

Meng het samen.

Gebruik. *Dient om de tanden te zuiveren en wit te maaken.*

Pulvis Sternutatorius. Nies-poeder.

℞. Fol. Siccatorum Asari,	'*Neem* Mansooren bladen,
——— Majoranæ.	Majoriaan,
——— Mari syriaci,	Syrische Majoriaan,
Flor. Siccatorum Lavendulæ, *ana partes æquales.*	Lavendel bloemen, *van elks even veel.*

Stoot of wryft het te samen tot een Poeder.

Gebruik. *Pleegt gebruikt te worden om den slym, door de neusgaten, uyt de slymholen te trekken, om het lichaam te onthutzen, om de luchtpyp van het hinderlyke te ontlasten.*

Pulvis ad Erysipelas. Roosverdryvende Poeder.

℞. Farinæ volatilis, *uncias sex.*	*Neem* Stuifmeel, *zes oncen.*
Camphoræ, pauxillo spiritu vini tritæ, *drachmam unam.*	Campher, met een weinig wyngeest gewreeven, *een vierendeel loods.*
Cretæ,	Kryt,
Boli rubræ, *ana uncias duas.*	Roode Bolus, *van elks twee oncen.*
Cerussæ, *drachmas tres.*	Loodwit, *drie vierendeel loods.*

Meng en maak het tot een Poeder.

Gebruik. *Met dit Poeder bestrooit men blaauw Papier of Linnen met Saffraan doortrokken, en men legt het op de Rooze.*

Pulvis Balsamicus. Balzem Poeder.

℞. Pulveris Mastichis,	*Neem* Poeder van Mastik,
——— Myrrhæ,	——— Myrre,
——— Sarcocollæ, *ana unciam unam.*	——— Sarcocolla, *van elks een once.*

Meng het samen.

Gebruik. *Dit strooit men op ontbloote, of aangestokene beenderen; op bloote of bedorve peezen en banden.*

Pulvis Stipticus. Bloedstelpend Poeder.

℞. Pulveris Boli Armenæ, *uncias sex.*	*Neem* Poeder van Armenischen bolus, *zes oncen.*
——— Crepitus Lupi, *uncias duas,*	——— Wolfsveest, *twee oncen.*

Meng het samen.

Gebruik. *Werd aangepreezen, om in wonden, het bloed in de kleine vaten te stelpen.*

Pul-

Pulvis Antisepticus. Bederfweerend Poeder.

℞. Pulveris Corticis Peruviani,
——— Rutæ, *ana uncias duas.*
——— Camphoræ, *uncias tres.*

Neem Poeder van Kina,
——— Wynruit, *van elks twee oncen.*
——— Campher *drie oncen.*

Meng het samen.

Gebruik. *Word op heet vuurige deelen, wonden en zweeren gestrooid.*

Pulvis Causticus. Bytend Poeder.

℞. Aluminis usti, *unciam unam.*
Mercurii præcipitati, rubri, *semi-unciam.*

Neem Gebrand Aluin, *een once.*
Rood Præcipitaat, *een lood.*

Meng het samen.

Gebruik. *Word in zwamächtige wonden en zweeren gestrooit om het wilde vleesch te verteeren.*

Pulvis Plumketi ad Cancrum. Plumkets Poeder tegen den Kanker.

℞. Foliorum Ranunculi Flammei, *manipulum unam*
Herbæ Cotulæ fætidæ, *manipulum unum.*
Arsenici albi, *drachmas duas.*
Florum Sulphuris, *drachmam unam.*

Neem Bladen van Egelkolen, *een hand vol.*
Stinkende Kamillen *een hand vol.*
Rattekruid, *een half lood.*
Bloem van Zwavel, *een vierendeel loods.*

Maak het samen tot een fyn Poeder.

Gebruik. *Dit is een scherpbytend Poeder. Men zegt dat het den Kanker met groote smerte verteert en volstrekt heelt. Uit dit Poeder word met Ei-wit een deeg*

deeg gemaakt welke op de zweer gelegd, en door middel van een wel gehechten blaas 'er 24 of 48 uuren opgelaaten word. Maar ter oorzaake van het Rattekruid is de Proef niet zonder gevaar. Derhalven raad ik niemand van dit middel gebruik te maaken; ten zy het door nieuwe Proefondervindingen bevestigd worde veilig te zyn. Het poeder van wit Vuurkruid (Flammula Jovis) *kan veiliger voor een bytend middel tegen den Kanker gebruikt worden.*

Emplastra. Pleisters.

Een *Pleister* is een Heelmiddel, zo kleevend, dat het op linnen of op iets anders gestreeken, zich aan de huid hecht.

De *Stoffen* eens Pleisters bestaan uit het *Grondstuk* en de *Ingredienten.*

Het *Grondstuk* der Pleisteren is:

1. Wasch, of
2. Wasch met Terpentyn gesmolten,
3. of Loodkalk met Oli gekookt,
4. of een ander reeds bereid Pleister.

De aankleevende Kracht bekomt het van den Terpentyn, Pik of Harst.

De Lenigheid komt door de Oli, Boter of Smeer.

De *Ingrediënten* zyn alle dingen die zich met het Grondstuk van het Pleister vermengen laaten.

De Eigenschappen van een welgemaakt Pleister zyn:

1. Dat wanneer het koud is geworden, droog zy, en aan de vingeren niet blyve hangen.
2. Dat het in eene maatige warmte week en smeerbaar zy.
3. Dat het aan Linnen en aan de huid wel kleeve.
4. Dat de Ingrediënten gelykäartig zyn.

De

De orde der menging zy als volgt.

1. De *Smeeren* worden met taaye Ingrediënten gesmolten.
2. De *Oliën* en andere vloeibaare dingen worden 'er by gemengd; doch eerst warm gemaakt.
3. De *Gom-harsten* in Terpentyn of sterken azyn opgelost, voege men 'er by.
4. Naa dat alle vochtigheid uitgewaassemd, en de Pot van 't vuur genomen is, doe men 'er onder een gestaadig omroeren, de drooge Poeders by.
5. Wanneer het Pleister bynaa koud word, menge men 'er eerst de vluchtige ingrediënten in, als Campher, Saffraan, wezenlyke Oliën, enz.

De *Hoeveelheid* der Ingrediënten hangt van de vereischte dikte des Pleisters af; en word bykans zo bepaald, dat voor een Pleister zy

Week	Oli ℥j	Wasch ℥j	Poeder ℥ß
Hard - Week		Wasch ℥jß	Poeder ℥vj
Hard		Wasch ℥ij	Poeder ℥j

De Pleisters worden op Linnen, Taft of Leer gestreeken.

De grootte en gestalte des Pleisters moet bepaald worden naar de plaats, waar op het gehecht moet worden.

By het smeeren van een Pleister word vereischt

1. Dat het Pleister of te voren week gekneed of op nieuw gesmolten worde.
2. Dat het met een Spatel overal evengelyk uitgestreeken worde.
3. Dat het Linnen wel uitgespannen en op de Tafel behoorlyk gevestigd zy.

't Gebruik der Pleisteren is menigvuldig.

1. Om wonden te vereenigen worden hechtende Pleisters gebezigd.

2.

2. Om wonden en zweeren te bedekken en ze voor de lucht te beveiligen; om Pluksel, Balzems en andere heelmiddelen daar op te behouden, en dit is het al, wat de zogenoemde Wondpleisters ter heeling vorderen kunnen.

3. Om de ontstookene gezwellen week te maaken en de etterwording in de zelve te bevorderen; in welk een geval, zy dik uitgestreeken, en met een weekmaakende Pap bedekt worden.

4. Om koude gezwellen te verdeelen. Doch ik ken geen Pleister, welk ooit de ontsteking verdeelde. Deeze gezwellen kunnen geene Pleisters verdraagen: de ontsteeking word 'er door vermeerderd, en gaat tot verettering over; of gelyk men dikmaals gezien heeft, dat de roos tot het heetvuur is overgeslaagen.

5. De Huid der meeste menschen, hoe gezond ook, kan geen Pleisters verdraagen, maar veroorzaken Jeuking, Puisten, Roos. Uit dien hoofde zynze in alle ontsteeking gezwellen schadelyk.

Emplastrum album coctum. Lood-wit Pleister.

℞. Olei Olivarum, *libras duas.*	*Neem* Olyf-oli, *twee ponden.*
Cerussa, *libras quatuor.*	Loodwit, *vier ponden.*

Kook het samen op een maatig vuur, met het gestaadig om te roeren, en giet 'er onder het kooken, naa en voor een weinig waters toe. Voeg 'er vervolgens by.

Ceræ albæ, *uncias sex.*	Geel Wasch, *zes oncen.*

Laat het daar in smelten, op dat 'er een Pleister van worde.

Gebruik. *Heelt verbranding, huidzweeren en ontvelling.*

Em-

Emplastrum de Ammoniaco. — Ammoniac-Pleister.

℞. Ceræ Citrinæ,	*Neem* Geel Wasch,
Resinæ Pini,	Rinsche Harst,
Terebinthinæ, *ana uncias quatuor.*	Terpentyn, *van elks vier oncen.*

Gesmolten en doorgezygd, voeg 'er by

Gummi ammoniaci, *uncias octo.*	Ammoniacgom, *acht oncen.*

Maak het tot een Pleister.

Gebruik. *Is een verdeelende en zachtprikkelende pleister, waarom het verharde beurs- en eenige gewricht-gezwellen hersteld.*

Emplastrum Anglicanum. — Engelsch Pleister.

℞. Ichtyocollæ, *libram unam.*	*Neem* Vischlym, *een pond.*
Storacis, *drachmas sex.*	Storax, *anderhalf lood.*
Spiritus vini, *quantum sufficit.*	Wyngeest, *zoo veel genoeg is.*

Los het op by een zeer zacht vuur, dat het een beevende Gelei worde. Dit word met een breed en en week penceel of Kwast, op een stuk dicht zwart Taft, dat op een raam gespannen is, in eene koude plaats warm opgestreeken.

Gebruik. *Is van een groot gebruik om wonden te vereenigen, en ontvellingen te bedekken. De schoone kunne bedient 'er zich van tot Blanketpleister. Zie* Das Stralsundische Magazin, 1. Theil.

Emplastrum de Cicuta. — Pleister van Scheerling.

℞. Ceræ flavæ, *libram unam.*	*Neem* Geel wasch, *een pond.*
Olei Hyosciami, *uncias quatuor.*	Bilzenkruid Oli, *vier oncen.*

Gesmolten, doorzygd, en een weinig koud geworden, doe 'er by

Succi Cicutæ inspissati, *uncias sex.*	Verdikt Scheerlingsap, *zes oncen.*
Gummi Ammoniaci in decocto Cicutæ Soluti, iterumque inspissati, *uncias octo.*	Ammoniacgom, in afkooksel van Scheerling ontbonden, en weder verdikt, *acht oncen.*

Eindelyk worde 'er met een maatig vuur bygedaan.

Pulveris Cicutæ, *uncias octo.*	Poeder van Scheerling, *acht oncen.*

Meng, en maak het tot een Pleister.

Gebruik. *Word byzonder aangebreezen om verharde Knoestgezwellen, Scrophulen en verborgen Kanker te heelen.*

Emplastrum citrinum. Geel Pleister.

℞. Resinæ, *libram unam.*	*Neem* Harst; *een pond.*
Ceræ citrinæ, *uncias octo.*	Geel wasch, *acht oncen.*
Sevi Cervini, *uncias quatuor.*	Herte Talk, *vier oncen.*
Terebinthinæ, *uncias duas.*	Terpentyn, *twee oncen.*

Gesmolten en doorzygd, voeg 'er by

Pulveris Curcumæ, *Semi-unciam.*	Poeder van Curcuma, *een lood.*

Meng, en maak het tot een Pleister.

Gebruik. *Word gepreezen om wonden en zweeren te doen rypen. Vermeerdert en bevordert de etteringen der zweeren, door Spaansche vliegen veroorzaakt.*

Emplastrum ad Clavos pedum. Lykdoorn-Pleister.

℞. Galbani, in aceto soluti, ac iterum inspissati, *unc. unam.*	*Neem* Galbanum, in azyn ontbonden, en weder verdikt, *een once.*

Pi-

Picis navalis, *Semi-unciam.*	Teer, *een lood,*
Emplastri Diachyli simplicis, *uncias duas.*	Diachylon Pleister, *twee oncen.*

Samen gesmolten, meng 'er by,

Viridis æris triti,	Spaanschgroen,
Salis Ammoniaci, *ana scrupulum unum.*	Ammoniaczout, *van elks een schrupel.*

Meng het tot een Pleister.

Gebruik. *Verweekt en lost de Lykdoorns op, indien men 'er dit Pleister eenige weeken lang oplegt.*

Emplastrum ad Verrucas. — Wrat-Pleister.

℞. Emplastri Diachyli, *uncias tres.*	*Neem* Diachylon Pleister, *drie oncen.*
Viridis æris, *Semi-unciam.*	Spaanschgroen, *een lood.*
Salis Ammoniaci, *drachmas tres.*	Ammoniaczout, *drie vierendeel loods.*
Mercurii præcipitati rubri, *drachmas duas.*	Roode Præcipitaat, *een half lood.*
Olei Euphorbii, *quantum sufficit.*	Oli van Euphorbium, *zo veel genoeg is.*

Meng het tot een Pleister.

Gebruik. *Word van eenige Schryvers gepreezen tegen de Wratten. In vlaats van dit Pleister, dat zeer scherp, en in de Wratten van het aangezicht een gevaarlyk middel is, kunnen de Wratten geduurende veertien dagen, tweemaal 's daags met zwarten Zeep gewreeven worden, waar door zy dikmaals verdwynen.*

Emplastrum defensivum rubrum. — Rood Defensief Pleister.

℞. Lithargirii, *libras tres.*	*Neem* Goudglit, *drie ponden.*
Olei Olivarum, *libras quatuor.*	Olyf-oli, *vier ponden.*

Tot omtrent de dikte van een Pleister gekookt, doe 'er by

Ceræ flavæ, *uncias quatuor.*	Geel wasch, *vier oncen.*

Gesmolten, meng 'er noch by

Terebinthinæ venetæ,	VeneetscheTerpentyn,
Olibani triti, *ana uncias quatuor*	Olibanum, fyn gestooten, *van elks vier oncen.*
Colcotharis Vitrioli, *uncias sex.*	Colcothar van Vitriool, *zes oncen.*

Meng en maak het tot een Pleister.

Gebruik. *Is een versterkend en verdeelend Pleister, waarom het tot dekking der wonden, en om den toegang der lucht te beletten gebruikt word. Word ook gepreezen in steê van Lyf- en Been- Breuk Pleisters, maar Lyf- en Beenbreuken vereïschen zeldèn Pleisters.*

Emplastrum Diachylon Simplex. — Enkele Diachylon Pleister.

℞. Lithargyrii Subtilssime triti, *libras duas.*	*Neem* Goudglit, fyn gemaakt, *twee ponden.*
Olei Olivarum clari, *libras tres.*	Klaare Olyf-oli, *drie ponden.*

Met behoorlyke omzichtigheid gekookt, doe'er by

Mucilaginis Seminis Fænugræci.	Slym van Fenegriek,
——— Lini,	—— van Lynzaad,
——— Radicis Altheæ, *ana libr. unam.*	—— van Heemstwortel, *van elks een pond.*

Maakt het door een gestadige zachte Kooking tot een Pleister

Gebruik. *Is weekmaakend, om welke reden het ter verweeking van gezwellen, die tot verëttering overgaan, het gebruikelykste is.*

Emplastrum Diachylon Compositum. — Samengesteld Diachylon Pleister.

℞. Emplastri Diachyli Simplicis, *libras duas.*	*Neem* Diachylon Pleister, *twee ponden.*

Ceræ flavæ, *uncias quatuor.*	Geel wasch, *vier oncen.*

Gesmolten, voeg 'er naar de vereischte orde by

Pulv. Gummi Amoniaci.	Poeder van Ammoniac Gom.
—— Galbani,	—— van Galbanum.
—— Opopanacis,	—— van Opopanax.
—— Sagapeni, *ana unciam unam.*	—— van Sagapenum, *van elks een once.*
Croci triti, in spiritu vini macerati & deluti, *drachmas duas.*	Saffraan, in Wyngeest geweekt, *een half lood.*

Meng, en maak het naar de kunst tot een Pleister.

Gebruik. *Is een week- en teffens ryp-maakend Pleister. Ter dier oorzaake pleegt men het, om de etterwording te bevorderen, te bezigen.*

Emplastrum Diapalmæ. — Diapalm Pleister.

℞. Olei Palmæ, *semi-libram.*	*Neem* Palm-oli, *een half lood.*
—— Olivarum veteris, *libras quinque & semis.*	Oude Olyf-oli, *vyf en een half pond.*
Foliorum quercus tenellorum, *sesqui unc.*	Jonge Eikebladen, *anderhalf once.*

Gekookt en doorzygd, voeg'er by

Lithargyrii tenuissime triti, *libras tres.*	Fyn gestampt Goudglit, *drie ponden.*

Van het vuur genomen, meng 'er by

Vitrioli albi, *uncias quatuor.*	Witte Vitriool, *vier oncen.*

Meng en maak het tot een Pleister.

Gebruik. *Dit Pleister is versterkend en samentrekkend; hierom kan het gebruikt worden in Lyf- en Beenbreuken, verslapping der gewrichten; als mede om wonden en zweeren te cicatriceeren.*

Em-

Emplastrum Diasulphuris. Zwavel Pleister.

℞. Balsami Sulphuris Simplicis. *Neem* Zwavelbalzem,
Ceræ flavæ, *ana uncias octo.* Geelwasch, *van elks acht oncen*
Colophonii, *uncias sex.* Colophonium, *zes oncen.*

Gesmolten, meng 'er by
Myrrhæ Pulverisatæ, *uncias duas de viginti.* Myrre, in poeder, *achtien oncen.*

Meng en maak het tot een pleister.

Gebruik. *Word byzonder aangepreezen, om schrophuleuze en oude zweeren te heelen.*

Emplastrum diaphoreticum. Zweet-Pleister.

℞. Ceræ flavæ, *libram unam.* *Neem* Geel wasch, *een pond.*
Colophonii, Colophonium,
Terebinthinæ claræ, Terpentyn,
Gummi Bdellii, *ana uncias quatuor.* Bdellium, *van elks vier oncen.*
——— Ammoniaci, *uncias duas.* Gom Ammoniac, *twee oncen.*
——— Galbani, ——— Galbanum,
——— Sandaracæ, *unciam unam.* ——— Sandaraca, *een once.*
Succini citrini, *uncias tres.* Geele barnsteen, *drie oncen.*
Thuris electi, Uitgezochten Wierook,
Mastichis, *ana semiunciam.* Mastik, *van elks een lood.*

De wasch word met den Colophonium gesmolten en doorgezygd; wanneer het half koud geworden is, meng 'er dan den terpentyn met den Galbanum en Ammoniac gom gesmolten by; meng het overige ge-

gepoederd, naar de konst 'er by, en maak het tot een Pleister.

Gebruik. *Is een Roodmaakend Pleister, en zeer nuttig om zinking smerten te stillen, en zodanige gewricht gezwellen te verdeelen.*

Emplastrum de Galbano crocatum. / Galbanum Pleister.

℞. Emplastri de Melioto,	*Neem* Pleister van Mililoten,
——— Diachyli simplicis, *ana uncias tres.*	Diachylon, *van elks drie oncen.*
Ceræ citrinæ, *uncias duas.*	Geel wasch, *twee oncen.*
Terebinthinæ, *unciam unam.*	Terpentyn, *een once.*
Galbani in aceto soluti, ac iterum inspissati, *uncias sex.*	Galbanum in azyn ontbonden, en weder verdikt, *zes oncen.*
Croci orientalis, *drachmas sex.*	Saffraan, *anderhalf lood.*

Naar de vereischte orde gesmolten en gemengd, maak het tot een Pleister.

Gebruik. *Verdeelt dikmaals de borsten die door geronnen melk verhard zyn, of brengtze tot verzweering.*

Emplastrum de Hyosciamo. / Bilzenkruid-pleister.

℞. Olei Seminis Hyosciami expressi, *Semilibram.*	*Neem* Bilzenkruid oli, *een half pond.*
Succi Herbæ Hyosciami, *libram unam.*	Sap van Bilzenkruid, *een pond.*

Samen gekookt tot dat al het vocht verteerd zy, doe 'er by

Ceræ flavæ, *uncias quatuordecim.*	Geel wasch, *veertien oncen.*

Te-

Terebinthinæ, *uncias duas.*	Terpentyn, *twee oncen.*

Alles gesmolten, en een weinig koud geworden, meng men 'er by

Herbæ Hyosciami in pulverem redactæ,	Bilzenkruid in poeder, *twee oncen.*

Meng, en maak het tot een Pleister.

Gebruik. *Verdeelt verharde gezwellen, verzacht de pyn der Ambeiën, Winterhielen, Lykdoornen, en geneest dikmaals den* RHEUMATISMUS:

Emplastrum Ischiadicum. Heupjicht-pleister.

℞ Picis Burgundicæ, *uncias quatuor.*	*Neem* Fransche Pik, *vier oncen.*
Euphorbii triti, *sesquidrachmam.*	Gestampten Euphorbium, *anderhalf vierendeel loods.*
Terebinthinæ Venetæ, *drachmas sex.*	Veneetschen Terpentyn, *anderhalf lood.*

Gesmolten, meng het tot een Pleister.

Gebruik. *Is een roodmaakend, en dikmaals bleinverwekkend Pleister, dat veelmaalen de Heupjicht en andere ledepynen geneest.*

Emplastrum de Lapide Calaminari. Kalmeisteen Pleister.

℞ Olei Olivarum, *sesquilibram.*	*Neem* Olyf Oli, *anderhalf pond.*
Lapidis Calaminaris, *libram unam.*	Kalmeisteen, *een pond.*
Lithargyrii, *semi-libram.*	Goudglit, *een half pond.*

Kook het te samen met de behoorlyke omzichtigheid.

Ge-

Gebruik. *Is een versterkend, uitdroogend, en heelend Pleister, om welke reden het gepreezen word in het cicatriceeren der wonden en zweeren.*

Emplastrum de Meliloto. — Melioot Pleister.

℞. Sebi Cervini, *uncias quinque.*	*Neem* Herte talk, *vyf oncen.*
Olei Chamomillæ Cocti, *libram unam.*	Kamille-Oli, *een pond.*
Resinæ albæ, *libras sex.*	Witten Harst, *zes ponden.*
Ceræ flavæ, *libras tres.*	Geel wasch, *drie ponden.*
Gummi Ammoniaci, Bdellii, *ana uncias quatuor.*	Ammoniac Gom, Bdellium, *van elks vier oncen.*
Pulveris Herbæ & florum Meliloti, *libras duas.*	Poeder van 't kruid en bloemen van Melilooten, *twee ponden.*
——— Absynthii, *libram unam.*	——— van Alzem, *een pond.*

Kook, en meng het naar de vereischte orde.

Gebruik. *Is wel een verdeelend Pleister, doch teffens prikkelend, wegens den Harst.*

Emplastrum Mercuriale. — Kwik-Pleister.

℞. Emplastri diachyli simplicis, *libram unam.*	*Neem* Diachylon Pleister *een pond.*
Hydrargyrii, Terebinthinæ extincti, *sesqui unciam.*	Kwik in Terpentyn ontbonden, *anderhalf once.*

Meng het samen.

Gebruik. *Dient om venerische zweeren en gezwellen en builen te heelen. Doch deszelfs langwylig gebruik verwekt kwyling.*

Emplastrum Oxycroceum. — Saffraan Pleister.

℞. Colophonii, Ceræ flavæ, *ana libram unam.* Galbani, *semi-libram.* Picis liquidæ, *uncias tres.* Croci triti, *uncias duas.*

Neem Colophonium, Geel wasch, *van elks een pond.* Galbanum, *een half pond.* Weeke Pik, *drie oncen.* Gekorven Saffraan, *twee oncen.*

Smelt, en meng het, naar de vereischte orde.

Gebruik. *Word ter heeling van beenbreuken, verrekkingen en beenspouwingen aangepreezen, doch deeze gebreken vereisschen zeldzaam Pleisters.*

Emplastrum consolidans. — Wond-Pleister.

℞. Lapidis Calaminaris, Lithargyrii, Cerussæ, *ana semi-libram.* Gummi Olibani, *semi-unciam.* —— Masticunis, *unciam unam.* Olei Olivarum, *quantum sufficit.*

Neem Kalmeisteen, Goudglit, Lood-wit, *van elks een half pond.* Gom Olibanum, *een lood.* —— Mastik, *een once.* Olyf Oli, *zoo veel genoeg is.*

Meng, en maak het tot een Pleister.

Gebruik. *Is een zeer nuttig Pleister om wonden en zweeren te heelen.*

Emplastrum Saturninum. — Lood-Pleister.

Zie Emplastrum Diapalmum.

Em-

Emplastrum de Mino. Meny Pleister.

℞. Mini, *libras duas.*	*Neem* Meny, *twee ponden.*
Olei rosacei, *uncias viginti.*	Roozen Oli, *twintig oncen.*
Ceræ Citrinæ, *uncias quatuor.*	Geel wasch, *vier oncen.*
Terebinthinæ, *uncias duas.*	Terpentyn, *twee oncen.*

Meng en maak het tot een Pleister.

Gebruik. *Dient enkel om wonden te vereënigen, te bedekken, en voor de lucht te bewaaren.*

Emplastrum Saponatum. Zeep Pleister.

℞. Olei Olivarum, *libras tres.*	*Neem* Olyf-oli, *drie ponden.*
Minii, *sesqui libram.*	Meny, *anderhalf pond.*
Succi raparum; *libram unam.*	Raapesap, *een pond.*

Kook het tot een behoorlyke dikte, en doe'er by

Saponis Veneti, *Semi-libram.*	Spaansche Zeep, *een half pond.*
Camphoræ, *sesqui-unciam.*	Campher, *anderhalf once.*

Maak het tot een Pleister.

Gebruik. *Pleegt gebruikt te worden om verharde Gezwellen op te lossen, en zweeren en wonden te bedekken. Kan in plaats van het Pleister, dat met den tytel van* Miraculosum *pronkt, en in plaats van het Neurenburger Pleister gebruikt worden.*

Emplastrum de Spermate Ceti. Walschot Pleister.

℞. Ceræ albæ, *uncias quatuor.*	*Neem* Wit wasch, *vier oncen.*
Spermatis Ceti, *uncias duas.*	Walschot, *twee oncen.*

Galbani depurati,	Gezuiverde Galbanum.
Terebinthinæ, *ana unciam unam.*	Terpentyn, *van elks een once.*

Smelt en meng het samen.

Gebruik. *Is een weekmaakend en teffens verdeelend Pleister, waarom het gepreezen werd in de verhardingen der mammen.*

Emplastrum Camphoratum. — Campher Pleister.

℞. Emplastri de Spermate Ceti, *semi libram.*	*Neem* Walschot Pleister, *een half pond.*
Camphoræ, *unc. unam.*	Campher, *een once.*

Maak het naar de kunst tot een Pleister.

Gebruik. *Om de eeltächtige randen der Pyp- en andere zweeren te verweeken en af te scheiden, als mede om heetvuurige zweeren te bedekken, is het een krachtdaadig Pleister.*

Emplastrum Stichticum. — Stich Pleister.

℞. Ceræ Citrinæ,	*Neem* Geel wasch,
Colophonii,	Colophonium.
Picis liquidæ, *ana libram unam.*	Teer, *van elks een pond.*
Sebi Hircini, *sesqui unciam.*	Bokke Talk, *anderhalf once.*

Smelt en zyg het tot een Pleister.

Gebruik. *Is een zeer taai, en aan de huid vastklevend Pleister, ter welker oorzaake het voor een Hecht-Pleister in gesneedene of gehouwe Wonden gebruikt word.*

Emplastrum Stomachicum, seu de Labdano. — Maag of Labdanum Pleister.

℞. Thuris, *unciam unam.*	*Neem* Wierook, *een once.*

Gesmolten, meng 'er by

Labdani calore emolliti, *uncias tres.*	Weekgemaakte Labdanum, *drie oncen.*
Pulveris Cinamomi,	Kaneel in Poeder,
Olei Macis expressi, *ana semi-unciam.*	Oli van Foeli, *van elks een lood.*
—— Menthæ Stillatitii, *drachmam unam.*	—— van kruis enmunt, *een vierendeel loods.*

In een warme Mortier tot een Pleister gebragt, bewaar het in een wel beslooten Vat.

Gebruik *Word in de* Tetanus Maxillæ, *die van een wond of van eenige andere uiterlyke oorzaak ontstaan is, op den hals, den nek, en hardkuil gelegd.*

Emplastrum ad Tempora seu Odontalgicum. — Hoofd Pleister.

℞. Tacamahacæ,	*Neem* Tacamahaca,
Carannæ,	Caranna,
Styracis Calamitæ,	Styrax,
Mastichis, *ana unciam unam.*	Mastik, *van elks een once.*
Opii, *scrupulos quatuor.*	Heulsap, *vier scrupels.*

Klein gestooten en op een zacht vuur gesmolten, meng'er by

Terebinthinæ venetæ, *uncias duas.*	Veneetschen Terpentyn, *twee oncen.*
Balsami Peruviani, *semi unciam.*	Peruviaansche Balsem *een lood.*
Olei Succini, *drachmam unam.*	Barnsteen-oli, *een vierendeel loods.*

Meng en maak het tot een Pleister.

Gebruik. *In den nek, of op de slaapen van 't hoofd, of achter de ooren geplaatst, dient het in zinking ziekten, in Tandpyn uit zinkingen ontstaan, en in Oogkwaalen.*

Emplastrum Opiatum. — Heulsap Pleister.

℞. Emplastri de Hyoscyamo, *uncias tres,*	*Neem* Bilzenkruid Pleister *drie oncen.*
Opii, *scrupulos duos*	Heulsap, *twee scrupels,*

Meng, en maak het tot een Pleister.

Gebruik. *Is van het zelve gebruik als het Labdanum Pleister.*

Emplastrum Vesicatorium. — Spaansche Vlieg Pleister.

℞. Ceræ citrinæ, *uncias octo.*	*Neem* Geel wasch, *acht oncen.*
Terebinthinæ, *sesqui-unciam.*	Terpentyn, *anderhalf once*
Olei Rosarum, *uncias duas & semi-unciam.*	Roozen-oli, *twee en een half oncen.*
Pulveris Cantharidum, *uncias sex.*	Spaansche Vliegen, in poeder, *zes oncen.*
Mastichis, *semi unciam.*	Mastik, *een lood.*

Smelt en meng het samen.

Gebruik. *Heelt rheumatique gebreken en blanke gewriht gezwellen. Word ook gebreezen om Lykdoorns, Wratten en het eeltächtige der Pypzweeren te scheiden. Wonden door dolle Hondsbeet veroorzaakt, kunnen zo men Spaansche Vliegenpoeder daar in strooit en door een blaartrekkend Pleister dezelven in eene langduurige verettering onderhoud veilig geheelt worden.*

Emplastrum ad Fonticulos. — Fontanel Pleister.

℞. Ceræ flavæ, *uncias sex.*	*Neem* Geel wasch, *zes oncen.*
Sebi Cervini, *uncias duas.*	Herte Talk, *twee oncen.*
Terebinthinæ,	Terpentyn,
Olei liliorum alborum, *ana sesqui unciam.*	Oli van witte leliën, *van elks anderhalf once*
Minii, *uncias quatuor.*	Meny, *vier oncen.*

Op het vuur gesmolten, word onder gestadig omroeren, linnen 'er door getrokken, het welke koud geworden, met een glaazen Pistil glad gemaakt in vier-

vierkante stukjes gesneeden, en ten gebruike bewaard word.

Gebruik. *Dient om 'er Fontanellen mede te bedekken.*

Emplastrum nigrum Bechholzii.	**Zwart Pleister van Bechholz.**
℞. Cinerum Clavellatorum, *libram unam.*	*Neem* Weed-assche, *een pond.*
Salis Ammoniaci puri, *uncias tres.*	Zuiver Ammoniac-zout, *drie oncen.*
Spiritus Terebinthinæ, *libras duas.*	Terpentyngeest, *twee ponden.*

Meng het samen, en laat het vier weeken lang staan digereeren, doe 'er vervolgens by

Florum Sulphuris, *uncias duas.*	Bloem van Zwavel, *twee oncen.*

Laat het op nieuw een maand lang digereeren, en meng'er daar naa by

Gummi Ammoniaci, ——— Galbani, ——— Bdellii, ——— Sagapeni, } In aceto squillitico depur. *ana uncias duas & semiunciam.*	Ammoniacgom, Galbanum, Bdellium, Sagapenium } In Zeeajuin Azyn gezuiverd. *van elks twee en een half once.*
Colophonii, *libr. unam.*	Colophony, *een pond.*
Myrrhæ puræ,	Zuivere Myrre,
Mumiæ,	Mumie,
Terebinthinæ, *ana uncias duas.*	Terpentyn, *van elks twee oncen.*

Kook het tot de dikte van een Pleister, en doe'er eindelyk by

Camphoræ, in spiritu vini rectificato solutæ, *sesqui unciam.*	Campher, in gerectificeerden Wyngeest ontbonden *anderhalf once.*

Gebruik. *Word van den beroemden* Schmucker *gepreezen, om den valschen Kanker der Vrouwe Borsten te heelen.*

Ce-

Cerata. Waschpliesters.

Een Waschpleister is een Week pleister, en dikker dan een Zalf.

Uit dien hoofde is de *Stoffe* gelyk aan die der andere Pleisteren; de evenredigheid der Oli alleen, moet meer dan in een Pleister zyn.

Alle Pleisters die met Oli gesmolten worden, zyn Waschpleisters.

't Gebruik *der Waschpleisteren is bykans gelyk met andere Pleisiers.*

Cera ad Labia. Lip-Waschpleister.

℞. Butyri recentis, insulsi, *uncias novem.*	*Neem* Versche ongezoute Boter, *negen oncen.*
Passularum Majorum exacinatarum, *uncias duas.*	Groote uitgezuurde Rasynen, *twee oncen*
Pomorum Bosdorffianorum, in taleolos dissectorum, *N. octo.*	Bosdorfsche Appelen in schyfjes gesneeden, *acht stuks.*

Op een maatig vuur gekookt, tot dat de vochtigheid schier verdweenen zy, voeg 'er by

Radicum Anchusæ, grossiuscule contusarum, *uncias duas.*	Ossentongwortel, grof gestooten, *twee oncen.*

Naa een ligte opwelling, smelt 'er in

Ceræ albæ, *uncias quatuor.*	Wit wasch, *vier oncen.*

Van 't vuur genomen en doorzygd, drup 'er in

Olei Ligni Rhodii.	Roozen-oli,
—— de Cedro, *ana guttas viginti.*	Cederoli, *van elks twintig druppen.*

Giet het eindelyk in een Papier met Amandel-oli bestreeken.

Gebruik. *Heelt voortreffelyk de Klooven der Lippen en tepels.*

Ce-

Cera Viridis. Groen Waschpleister.

℞. Ceræ citrinæ, *libram unam.*	*Neem* Geel wasch, *een pond.*
Resinæ pini, *uncias sex.*	Rinschen Harst, *zes oncen.*
Terebinthinæ, *uncias quatuor.*	Terpentyn, *vier oncen.*
Viridis æris triti, *semi-unciam.*	Gestampt Spaansch-groen, *een lood.*

Worden met malkanderen gesmolten, doorgezygd, en naar gewoonte uitgegooten.

Gebruik. *Pleegt met veel nut, om Lykdoorns te heelen gebruikt te worden.*

Ceratum Saturninum. Lood Wasch-Pleister.

℞. Olei Olivarum recentis, *libram unam.*	*Neem* Versche Olyf-oli, *een pond.*
Ceræ albæ, *uncias tres.*	Wit wasch, *drie oncen.*

Gesmolten, gemengd en koud geworden, roer 'er langzaam onder.

Aquæ vegeto-mineralis, *uncias octo.*	Goudglit-water, *acht oncen.*

Doe het in een Potje.

Gebruik. *Is een verkoelend, ontsteekweerend en verdeelend middel; om welke reden het in ontstookene gezwellen gepreezen word.*

Unguenta. Zalven.

Een *Zalf* is een vettig Heelmiddel, dat in dikte met den Honig overeenkomt, en dus weeker dan een Waschpleister.

De *Stoffe* der Zalf is even als die van een Waschpleister.

De *Evenredigheid* der Ingredienten is als vier deelen Oli tot een deel Wasch, of acht deelen Oli worden tot een deel Poeder genomen.

De *Wyze* van Zalven te gebruiken, is, ten 1. dat men Linnen, Pleister, Wieken, Pluksel, daar medé bestreeken, op het beschaadigde deel legt. Ten 2. dat men de zelve met de hand inwryft.

Gebruik. *De Zalven dringen meer en gemakkelyker door de huid dan Pleisters en Waschpleisters, waarom zy bekwaamer geacht worden om gezwellen te verdeelen en te verweeken, en om wonden en zweeren ter verëttetering te brengen.*

NB. Vette Zalven en Smeerzels lang bewaard, worden rans, en prikkelen uit dien hoofde meer, dan zy verweeken. De Heelkonstöeffenaars wachten zich hier voor.

Unguentum Ægyptiacum. — Egyptische Zalf.

℞. Viridis æris in Pulverem reducti, *uncias quinque.*	*Neem* Spaanschgroen, in poeder, *vyf oncen.*
Mellis optimi, *uncias quindecim.*	Besten Honig, *vyftien oncen.*
Aceti vini fortis, *uncias quinque.*	Sterken Wyn-azyn, *vyf oncen.*

Kook het onder gestadig omroeren tot de dikte van een Zalf.

Gebruik. *Is zeer zuiverend, en wederstaat het bederf, waarom zy in vuile en bedorve zweeren aangepreezen word.*

Unguentum album Simplex. — Enkele Lood-wit Zalf.

℞. Axungiæ Porcinæ, *libram unam.*	*Neem* Varkensreuzel, *een pond.*
Cerussæ, *semi-libram.*	Loodwit, *een halfpond.*

Op een maatig vuur gesmolten, roer het om, tot dat het koud geworden zy.

Gebruik. *Koelt en droogt, hierom is sy dienstig in verbranding, ontvelling en wonden.*

Unguentum album Camphoratum. Gecampherde Lood-wit Zalf.

℞. Unguenti albi refrigerati, *uncias duas.*
Camphoræ, cum paucis Olei Amygdalarum guttulis tritæ, *grana viginti quatuor.*

Neem Lood wit Zalf, koud geworden, *twee onc.*
Campher, met eenige druppen Amandel-oli gestampt, *vier en twintig greinen.*

Meng het samen.

Gebruik. *Is van het zelve vermogen als de vorige, word byzonder gepreezen in smertende zweeren door blaartrekkende Pleisters veroorzaakt. Maar wacht u wel van ze in de rooze te gebruiken.*

Unguentum de Althea. Heemst Zalf.

℞. Mucilaginis radicum Altheæ, *libram unam.*
——— Seminum Fænugræci.
——— Lini, *ana semi-libram.*
Butyri insulsi, *libras sex.*

Neem Slym van Heemst-wortel, *een pond.*
—— van Fenegriek-zaad.
—— van Lynzaad, *van elks een half pond.*
Ongezoute Boter, *zes ponden.*

Kook het samen tot dat alle vochtigheid verdweenen zy, en meng 'er by

Pulveris radicis Curcumæ, *unciam unam.*

Curcuma in poeder, *een once.*

Smelt het samen; en van 't vuur genomen en noch warm, doe 'er by

Terebinthinæ, *uncias duas*

Terpentyn, *twee oncen.*

Zyg het door, en druk het uit.

Gebruik. *Is weekmaakend en verdeelend word gepreezen in verstyfde leden en koude pis.*

Unguentum Apostolorum. — Apostel Zalf.

℞. Lithargyrii in pulverem triti, *unciam unam:*	*Neem* Zilverglit in poeder, *een once.*
Olei Olivarum, *libras duas & semi-libram.*	Olyf-oli, *twee en een half ponden.*

Kook het op een zacht vuur, en giet 'er allengskens by

Aceti vini albi, *uncias duas.*	Azyn van witten Wyn, *twee oncen.*

Doe 'er alsdan by

Ceræ flavæ, *uncias duas & semi unciam.*	Geel Wasch, *twee en een half oncen.*
Resinæ pini, *drachmas quatuordecim.*	Rinschen Harst, *drie en een half lood.*

Onder het omroeren, gesmolten, en van het vuur afgenomen, meng 'er by

Terebinthinæ, *drachmas quatuordecim.*	Terpentyn, *drie en een half lood.*

Meng 'er eindelyk in poeder by

Radicis Aristolochiæ longæ,	Lange Osterlucy,
Myrrhæ,	Myrre,
Bdellii,	Bdellium.
Thuris, *ana drachmas sex.*	Wierook, *van elks anderhalf lood.*
Viridis æris, *drachmas duas.*	Spaanschgroen, *een half lood.*

Meng, en maak het tot een Zalf.

Gebruik. *Zy heeft haaren naam van de twaalf Ingrediënten, waar uit sy bestaat. Word meerendeels gebruikt door Hoefsmits en anderen, om de zweeren der Paarden te heelen.*

Unguentum Basilicon. Koninglyke Zalf.

℞. Ceræ flavæ,	*Neem* Geel wasch,
Resinæ pini,	Rinsche Harst,
Picis navalis, *ana uncias sex.*	Teer, *van elks zes onzen.*

Op een zacht vuur gesmolten giet 'er by

Olei Olivarum, *semi-libram.*	Olyf-oli, *een half pond*
Terebinthinæ, *uncias tres.*	Terpentyn, *drie oncen.*

Noch warm en doorgezeegen, meng 'er by

Olibani, *unciam unam.*	Olibanum, *een once.*

Meng en maak het tot een Zalf,

Gebruik. *Digereert en maakt rype wonden, zweeren en ontstokene gezwellen.*

Unguentum Diapompholygos. Lood Zalf.

℞. Emplastrum Diapompholygos, *unc. duas.*	*Neem* Lood Pleister, *twee oncen.*
Olei Olivarum, *unciam unam.*	Olyf-oli, *een once*

Maak het tot een zalf.

Gebruik. *Word gepreezen om zweeren en wonden te droogen en te heelen, ook dient zy voor de oog-ontsteeking te geneezen.*

Unguentum Digestivum. Digestief-Zalf.

℞. Terebinthinæ Venetæ, *semi-libram.*	*Neem* Veneetschen Terpentyn, *een half pond.*
Vitelli Ovorum Num quatuor.	Vier Eiërdoiren.

Wel doorgekleinst, meng 'er by

Olei Hyperici, *sesqui unciam.*	St. Janskruid-oli, *anderhalf once.*
Olibani Triti,	Gestampten Olibanum
Myrrhæ Tritæ, *ana drachmas tres.*	Myrre, *van elks drie-vierendeel loods.*

Laat het waterige gedeelte by een zeer zacht vuur uitwaassemen.

Gebruik. *Is een digereerend, rypmaakend middel, en hierom het meeste dienstig om wonden tot verëttering te brengen.*

Unguentum Digestivum Acre. — Scherpe Digestief Zalf.

℞. Unguenti Digestivi, *unc.am unam.*	*Neem* Digestief-Zalf, *een once.*
Pulveris Caustici, *drachmas duas.*	Scherpbytende Poeder, *een half lood.*

Meng en maak het tot een Zalf.

Gebruik. *Digereert en doorbyt fungeuse zweeren, en verteert het vlies der opene beursgezwellen.*

Uguentum Hæmoroidale. — Ambei-Zalf.

℞. Unguenti Nutriti, *drachmas sex.*	*Neem* Opgestyfde Zalf, *anderhalf lood.*
Olei Hyosciami Cocti, *drachmas duas.*	Bingelkruics Oli, *een half lood.*
Camphoræ Tritæ, *scrupulos duos.*	Campher, *twee schrupels.*
Croci, *scrupulum unum.*	Saffraan, *een schrupel.*

Meng het tot een Zalf.

Gebruik. *Verzacht de pyn der blinde speenäderen en verdeeltze dikmaals.*

Unguentum de Linaria. — Lynkruid-Zalf.

℞. Herbæ Linariæ cum floribus, *libram unam.*	*Neem* Lynkruid met bloemen, *een pond.*
——— Semper vivi minoris, *uncias duas.*	Klein Huislook, *twee oncen.*
——— Hyosciami, *unciam unam,*	Bilzenkruid, *een once.*

Ge-

Gesneeden, laat het eenige dagen zamen weeken met

Butyri insulsi liquati, *sesqui libram.*	Gesmolte versche Boter, *anderhalf pond.*

Kook het en pers het uit.

Gebruik. *Verzacht de smerte der speenaderen, op eene aanmerkelyke wyze.*

Unguentum Nutritum. Opgestyfde Zalf.

℞. Aceti Lithargyrii,	*Neem* Goudglit-Azyn.
Olei Olivarum, *ana partes æquales.*	Olyf-oly, *van elks evenveel.*

In een tinnen of marmeren Mortier tot een Zalf te mengen.

Gebruik. *Word gepreezen in verbrandingen, ontvellingen, schurft en andere huidgebreeken.*

Unguentum de Cerussa. Lood-wit zalf.

Is het Unguentum Album.

Unguentum Majoranæ seu Butyrum Majoranæ. Majoraan-zalf of Boter.

℞. Foliorum recentium Majoranæ, *libram unam.*	*Neem* Versche Majoraan, *een pond.*

Kook het gesneeden op een zacht vuur, met

Butyri recentis insulsi, *libram unam*	Versche ongezoute Boter, *een pond.*

De vochtigheid verteerd, zyg het door en pers het uit, een wynig koud geworden, voeg 'er by

Olei Sillatitii Majoranæ, *semi-drachmam*	Majoraan Oli, *een half vierendeel loods.*

Gebruik. *Word by kinderen tegen de slymachtige verstopping der neus gebruikt, komt ook in winddryvende Clysteeren te pas.*

Un-

Unguentum Mercuriale seu Neapolitanum. — Kwik-zalf of Napelsche-zalf.

℞. Mercurii vivi purissimi, *unciam unam.* — *Neem* Zuiveren leevendigen Kwik, *een once.*
Terebinthinæ Venetæ, *semi unciam.* — Veneetschen Terpentyn, *een lood.*

Gewreeven tot dat de Kwik ganschelyk verdweenen zy, doe 'er by

Axungiæ Porcinæ, *uncias tres.* — Verkensreuzel, *drie oncen.*

Meng het samen tot een Zalf.

Gebruik. *Is om de Venussmet, door middel van inwryving, met of zonder kwyling te geneezen. Heelt Venerische gezwellen en zweeren, dolle hondsbeeten, slangensteeken, en afgang persing door uiterlyke oorzaak ontstaan.*

Unguentum consolidans. — Wond-zalf.

℞. Terebinthinæ venetæ, — *Neem* Terpentyn,
Olei Hyperici, *ana sesqui-unciam.* — St. Janskruid-oli, *van elks anderhalf once.*
Gummi Elemi, *unciam unam.* — Gom Elemi, *een once.*
Balsami Peruviani, *drachmas duas.* — Balzem van Peru, *een half lood.*
Olei Ceræ, *semi drachmam.* — Wasch-oli, *een half vierendeel loods.*
Emplastri consolidantis *unciam unam.* — Wond-pleister, *een once.*

Meng en maak het tot een Zalf.

Gebruik. *Word van den beroemden* Schmucker *aangepreezen, om wonden te heelen.*

Unguentum Mundificans. — Zuiverende Zalf.

℞. Balsami Arcæi, *uncias duas* — *Neem* Balzem van Arcæus, *twee oncen.*

Lapidis Divini, subtil. pulverisati, *sesqui-drachmam.*	Hemelschen Steen, in zeer fyn poeder, *anderhalf vierendeel lood.*

Meng en wryf het wel met malkanderen.

Gebruik. *Word gebruikt om fungeuze wonden en zweeren te heelen.*

Unguentum Nihil. Oogniet-zalf.

℞. Nihili albi,	*Neem* Oogniet;
Tutiæ præparatæ, *ana semi unciam.*	Bereide Tutia; *van elks een lood.*
Camphoræ tritæ, *scrupulum unum.*	Gestampten Campher, *een schrupel.*
Axungiæ viperinæ, vel porcinæ, *uncias sex.*	Slangenvet of Varkensreuzel, *zes oncen.*

Meng het tot een Zalf.

Gebruik. *Heelt de traanende Oogpynen.*

Unguentum Nervinum. Senuw-zalf.

℞ Herbæ Rorismarini,	*Neem* Roozemaryn,
—— Rutæ,	Wynruit,
—— Lavendulæ cum floribus.	Lavendel met bloemen,
—— Majoranæ,	Majoraan,
—— Salviæ,	Saly,
—— Menthæ,	Kruis en Munt,
Florum Meliloti,	Melilote-bloemen,
——— Chamomillæ vulg.	Kamille-bloemen,
Baccarum Juniperi, viridium.	Groene Jeneverbeziën,
——— Lauri, *ana unciam unam.*	Laurierbeziën, *van elks een once.*

Gesneden en gestooten, week het eenige dagen in

Olei Olivarum, *sesquilibram*	Olyf-oli, *anderhalf pond.*

Kook

Kook het tot dat alle vochtigheid verteerd zy, pers het uit, zyg het door, en doe 'er by

Ceræ citrinæ, *unc. sex.*	Geel wasch, *zes oncen.*
Terebinthinæ venetæ, *uncias duas & semiunciam.*	Veneetsche Terpentyn *twee en een half once.*
Olei Lauri, *uncias quatuor.*	Laurier-oli, *vier oncen.*
—— Terebinthinæ, *drachmas decem.*	Terpentyn-oli, *twee en een half lood.*
Benzoës spiritu vini rectificatissimo solutæ, *sesqui unciam.*	Benzoïn in wyngeest ontbonden, *anderhalf once.*

Meng het tot een Zalf.

Gebruik. *Word aangepreezen om koude en waterachtige gezwellen te verdeelen, en verlamde of verslapte leden te versterken.*

Unguentum de Nicotiana. — Tabaks-zalf.

℞. Foliorum Nicotianæ incisorum, *libras tres.*	*Neem* Gekorvene Tabaksbladen, *drie ponden.*
Succi Nicotianæ, *uncias novem.*	Tabakssap, *negen oncen.*
Axungiæ porcinæ, *sesqui libram.*	Varkensreuzel, *anderhalf pond.*

Geduurende een nacht geweekt, kook het op een maatig vuur, tot dat alle vochtigheid verteerd zy, uitgeperst en doorgezeegen, meng 'er by

Resinæ, *uncias tres*	Harst, *drie oncen.*
Ceræ flavæ, *sesqui-unciam.*	Geel wasch, *anderhalf once.*
Pulveris radicis Aristolochiæ rotundæ, *uncias tres.*	Ronde Osterlucy, in poeder, *drie oncen.*

Meng het tot een Zalf.

Gebruik. LAURENT JOUBERT *schryft deze Zalf eene wonderlyke kracht toe, om scrophulen te doen verdwynen. Word ook gepreezen om zweeren, den hairworm en andere huidgebreeken te heelen.*

Unguentnm Paraliticum. — Verlamming Zalf.

℞. Saponis Veneti, *semilibram.*
Olei Baccarum Juniperi destillati, *unciam unam.*
Seminis Erucæ triti, *drachmas sex.*

Neem Spaansche Zeep, *een half pond.*
Gedestilleerde Jenever-oli, *een once.*
Gestooten Rakketzaad, *anderhalf lood.*

Meng het tot een Zalf.

Gebruik. *Uit den titul blykt, dat het in steé van de Zenuw Zalf mag gebruikt worden.*

Unguentum contra Pediculos. — Luizen Zalf.

℞. Unguenti Neapolitani, *uncias octodecim.*
Pulveris Seminum Sabadilli
——— Staphidisagriæ, *ana unc. duas.*
Radicis Hellebori albi, *unciam unam.*
Olei Laurini, *uncias novem.*
—— Spicæ, *unciam unam.*

Neem Napelsche Zalf, *achttien oncen.*
Sabadillos,
Luiskruid, *van elks twee oncen.*
Witten Nieswortel, *een once.*
Laurier-oli, *negen oncen.*
Spyk-oli, *een once.*

Meng het samen.

Gebruik. *Dient tegen de Luizen, zo op het hoofd, als over 't gansche lichaam: moet met voorzichtigheid, en teffens in kleine hoeveelheid opgesmeerd worden.*

Unguentum rosatum. — Roozen Zalf.

℞. Axungiæ porcinæ in Aqua rosarum sæpius lotæ, *libram unam.*
Aquæ rosarum, *uncias tres.*

Neem Varkensreuzel, dikmaals in roozenwater afgewassen, *een pond.*
Roozenwater, *drie oncen.*

Aquæ Naphæ,	Oranjebloeisem water,
Spiritus Rosarum, *ana semi-unciam.*	Roozengeest, *van elks een lood.*
Olei Lavendulæ, *semi-drachmam.*	Lavendel-oli, *een halfvierendeel lood.*
—— Ligni Rhódi,	Roozen-oli,
—— de Cedro, *ana guttas sexdecim.*	Ceder-oli, *van elks zestien druppen.*

Meng het samen.

Gebruik. *Pleegt gepreezen te worden, om ontvellingen en huidklooven te heelen; als mede om de schoonheid der huid te bevorderen.*

Unguentum fuscum. Bruine - zalf.

℞. Axungiæ porcinæ,	*Neem* Varkens reuzel,
Butyri recentis,	Versche Boter,
Ceræ flavæ,	Geel wasch,
Sebi Arietis,	Bokke talk,
Lithargyrii, *ana uncias quatuor.*	Goud-glit, *van elks vier oncen.*
Olei Olivarum, *semi-libram.*	Olyf oli, *een half pond.*

Kook het samen tot een Zalf.

Gebruik. *De Franschen noemen deze Zalf* Onguent de la Mere; *is een goed Digestief.*

Unguentum Populeum. Populier Zalf.

℞. Gemmarum Populi arboris recentum, *libras duas.*	*Neem* Versche Populier Botten, *twee ponden.*
Axungiæ porcinæ, *libras quinque.*	Varkensreuzel, *vyf ponden.*

Meng, kneus, en bewaar het samen, tot dat men de volgende Kruiden versch bekomen kan.

Foliorum Solani,	Nachtschade,
——— Hyosciami,	Bilzenkruid,
——— Papaveris albi,	Witte Heul,

Fo-

Foliorum Sambuci,	Vlierbladen,
Herbæ Violæ, *ana uncias quatuor.*	Vioolkruid, *van elks vier oncen.*
——— Sempervivi, *uncias tres.*	Huislook, *drie oncen.*

Snyd, en meng het met het voorgaande, kook het tot dat alle vochtigheid verteerd zy; pers het uit, en zyg het door.

Gebruik. *Deeze Zalf is weekmaakend en smertverzachtend. Pleegt gebruikt te worden, om verbrandingen, pynlyke Speenaderen, en verstyfde geledingen te heelen.*

Unguentum ad Scabiem. — Schurft-zalf.

℞ Axungiæ porcinæ, *uncias decem.*	*Neem* Varkensreuzel, *tien oncen.*
Radicis Oxylapathi coctæ, ac per Setaceum trajectæ, *uncias tres.*	Wilden Patichwortel, gekookt en doorgezygd, *drie oncen.*
Radicis Enulæ, in pulverem redactæ,	Alantswortel, in poeder gebragt,
Baccarum Lauri contusarum,	Bakelaar gekneusd,
Sulphuris triti, *ana unciam unam.*	Fyne Zwavel, *van elks een once.*
Olei tartari per deliquium, *semi unciam.*	Oli van Wynsteen, *een lood.*

Meng het samen tot een Zalf.

Gebruik. *Word gepreezen om het Schurft te heelen.*

Unguentum Helleboratum. — Nieswortel-zalf.

℞. Sulphuris triti, *unciam unam.*	*Neem* Fyne Zwavel, *een once.*
Radicis Hellebori albi, vel Salis Ammoniaci, *drachmas duas.*	Witten Nieswortel, of Ammoniac-zout, *een half lood.*

Axungiæ porcinæ, *un-cias duas.* | Varkensreuzel, *twee oncen.*

Meng het samen tot een Zalf.

Gebruik. *Hier van neeme men alle avonden een vierendeel om in te wryven : dus word de Schurft meninigwerf in weinig tyds geheeld, gelyk de beroemde* Pringle *heeft aangemerkt.*

Unguentum ad Vesicatoria. — Spaansche Vliegen Zalf.

℞. Axungiæ porcinæ,
Emplastri Vesicatorii,
ana unciam unam.

Neem Varkensreuzel,
Spaansche vliegen Pleister, *van elks een once.*

Smelt het samen op een zacht vuur tot een Zalf.

Gebruik. *Kan gebruikt worden om de zweeren door een blaartrekkende Pleister veroorzaakt, geduurende eenigen tyd te doen draagen.*

Unguentum de Styrace. — Storax-zalf.

℞. Styracis liquidæ,
Olei Nucum,
Gummi Elemi,
Ceræ flave, *ana uncias tres.*
Colophonii, *semi-libram.*

Neem Vloeyende Styrax,
Nooten-oli,
Gom Elemi,
Geel wasch, *van elks drie oncen.*
Colophonium, *een half pond.*

Meng het, zonder de Styrax, smelt het op een zacht vuur, en zyg het door : meng 'er vervolgens de Styrax by, en roer het om, tot dat het koud, tot een Zalf geworden zy.

Gebruik. *In vochtig en droog heetvuur is het een overheerlyk bederfweerend middel.*

Unguentum ad Perniones. — Winterhielen-zalf.

℞. Axungiæ porcinæ,
Sevi Cervini,
Olei Laurini,

Neem Varkensreuzel,
Hertentalk,
Laurier-oli,

Ceræ Citrinæ, *ana unctas duas.* | Geel wasch, *van elks twee oncen.*
Camphoræ, *semi unc.* | Campher, *een lood.*
De Campher worde opgelost in
Spiritus vini Rectificati, *unciam unam.* | Gerectificeerden Wyngeest, *een once.*

Hier naar word het overige gesmolten, daar by gedaan.

Gebruik. *Winterhielen, en bevroozene, roode, en reeds tot verzweering overgegaane leden, worden door deeze Zalf zeer wel tot heeling gebragt.*

Linimenta. Smeersels.

Een *Smeersel* is een zo dun heelmiddel, dat het vloeyend is, en de dikte tusschen oli en zalf heeft.

De *Stoffe* is gelyk met die der zalven.

De *Evenredigheid* der Ingredienten is, dat tot het wasch of poeder meer oli dan wel tot de zalf genomen word. Dus kan alle Zalf of Pleister, door het byvoegen van oli, ten eersten een smeersel bereid worden.

De *wyze van toediening* is, dat het op het beledigde deel gesmeerd, of anders als een zalf gebruikt worde.

't Gebruik *Is met de zalven gelyk, het smeersel dringt echter spoediger door.*

Linimentum volatile. Vluchtig Smeersel.

℞. Olei Amygdalarum dulc. *unciam unam.* | *Neem* Zoete Amandel-oli, *een once.*
Spiritus salis ammoniaci, *drachmas duas.* | Sal ammoniac geest, *een half lood.*

Schud het te samen in eene Phiool met eenen wyden hals wel om, tot dat het volkomentlyk gemengd zy.

Gebruik. *Word in een keelontsteeking, uitwendig op de keel geplaatst; dus verdeelt het dikmaals de ontsteeking, met het gansche lichaam te doen zweeten. Dient ook tegen den beet der vergiftige Slangen.*

Linimentum album. | Wit Smeersel.

℞. Olei olivarum, *uncias duas.*	*Neem* Olyf-Oli, *twee oncen.*
Spermatis Ceti, *drachmas sex.*	Walschot, *anderhalf lood.*
Ceræ albæ, *drachmas duas.*	Wit wasch, *een half lood.*

Smelt het samen tot een Smeersel.

Gebruik. *Word gepreezen, om de klooven der lippen, tepelen, en andere ontvellingen te heelen.*

Linimentum alcalinum. | Loogzout Smeersel.

℞. Lixivii Salis Tartari, *uncias duas.*	*Neem* Loog van Wynsteenzout, *twee oncen.*
Olei olivarum, *uncias quatuor.*	Olyf-oli, *vier oncen.*
Vitelli ovorum, *N. duos.*	Eiërdoiren, *twee stuk*

Meng het samen tot een Smeersel.

Gebruik. *De klooven der handen, door mineraalzuuren veroorzaakt, en de daar door eeltachtig gewordene huid, zyn door dit Smeersel ter heeling gebragt*

Linimentum nigrum. | Zwart Smeersel.

℞. Emplastri nigri Bechholzii, *unciam unam.*	*Neem* Zwart Pleister van Bechholz, *een once.*
Olei Hyperici, *sesquiunciam.*	St Janskruid oli, *anderhalf once.*

Meng het samen.

Gebruik. *De beroemde* Schmucker *heeft met dit Smeersel kankerachtige zweeren der borsten geneezen; maar waare kankerzweeren geneest het niet.*

Elec-

Electuaria. Electuariën.

Een *Electuarie* is een heelmiddel, een weinig dikker dan honig.

De *Stoffen* daar toe dienstig zyn Poeders, met Honig of Syroop tot een behoorlyke dikte gemengd.

De Onderschryving is *M. F. Electuarium.*

De wyze van de Electuariën te gebruiken is verscheiden. Met *Tandzuiverende Electuariën* word het Tandvleesch besmeerd, en *Verzachtende* worden by Clysteeren gemengd.

Electuarium dentifricium. Tandzuiverend Electuarie.

℞. Pulveris dentifricii, *unciam unam.*	*Neem* Tandpoeder, *een once.*
Melis rosacei, *quantum sufficit.*	Roozenhonig, *zo veel genoeg is.*

Meng, en maak het tot een Electuarie.

Gebruik. *Pleegt tot zuivering en witmaaking der Tanden aangepreezen te worden; voornaamelyk wanneer men'er eenige druppen zoeten Salpetergeest by mengd.*

Electuarium lenitivum. Verzachtend Electuarie.

℞. Foliorum Sennæ, *uncias quatuor.*	*Neem* Senebladen, *vier oncen.*
Glycyrrhizæ, *unc. duas.*	Zoethout, *twee oncen*
Seminis Coriandri, *unciam unam.*	Corianderzaad, *een once.*

Giet hier vyf ponden kookend water op; laat het een nacht lang staan trekken, zyg het door, en meng 'er by

Pulpæ prunorum, *libram unam.*	Vleesch van pruimen, *een pond*

Pul-

Pulpæ Cassiæ,	Vleesch van Cassiæ,
—— Tamarindorum, *ana semi-libram.*	—— van Tamarinde, *van elks een half pond.*
Sacchari albi, *libras sex.*	Witte Zuiker, *zes ponden*

Kook het samen tot de dikte van een Electuarie.

Gebruik. *Word gemengd by Clysteeren, die eenen sterken afgang moeten bevorderen; gelyk in Breuken, Speenäderen, en zo wyders.*

Suppositoria. Zetpillen.

Een *Zetpil* is een vast Heelmiddel, in gedaante van een Kogel of ekel, welk tot onderscheiden gebruik in den Endeldarm gestoken word.

De *Hoodstoffe*, waar by andere Ingrediënten gevoegd worden, is gewoonlyk Zeep of Honig hard gekookt, of wel harde Pleister.

De dikte van den kleensten vinger des geenen, dien een Zetpil zal toegediend worden, bepaalt deszelfs grootte.

De onderschryving is; *M. F. Suppositorium.*

't Gebruik *is om ontlasting te maaken, of om gebreeken van den Endeldarm te geneezen, of om de Speenaders te openen.*

Zetpillen die de Moederschede worden toegediend, worden Moederpillen (Pessi of Pessaria) *genoemd. Deeze worden ook ter geneezing der moederschede gebezigt. Men pleegt echter tegenwoordig deeze deelen door steekwieken te bedienen.*

Suppositorium sollicitans. Gemeene openende Zetpil.

℞. Salis communis, *semi-drachmam.*	*Neem* Gemeen Zout, *een half vierendeel loods*

Sa-

Saponis veneti, *drachmam unam.* — Spaansche Zeep, *een vierendeel loods.*
Mellis coctu inspissati, *quantum sufficit.* — Honig, door kooken verdikt, *zo veel genoeg is.*

Meng, en maak het tot een Zetpil: alvoorens te gebruiken, besmeertze met Alzem-oli.

Gebruik. *Pleegt gebruikt te worden om den afgang te bevorderen.*

Suppositorium Hæmorrhoides excitans. — Speenäderen openende Zetpil.

℞. Aloës pulverisatæ, — *Neem* Aloë in poeder.
Salis gemmæ, *ana scrupulum unum.* — Gegraaven Zout, *van elks een schrupel.*
Pulpæ Colocynthidis, *grana quinque.* — Vleesch van Coloquintappelen, *vyf greinen.*
Mellis, *quant. sufficit.* — Honig, *zo veel genoeg is.*

Word door de kooking tot een Zetpil gebragt.
't Gebruik *blykt uit de benaaming.*

Trochisci. — Koekjes.

Een *Koekje* is een vast heelmiddel, gelyk aan een plat nedergedrukt kogeltje.

Onder deezen Naam vind men in de Artzenywinkels.

Trochisci de minio. — Meny koekjes.

℞. Minii, *semi unciam.* — *Neem* Meny, *een lood.*
Mercurii sublimati corrosivi, *unciam unam.* — Bytend Sublimaat, *een once.*

Mi-

Micæ panis exsiccatæ & tritæ, *uncias quatuor.*	Fyn uitgedroogd kruim van brood, *vier oncen.*
Aquæ rosarum, *quantum sufficit.*	Roozenwater, *zo veel genoeg is.*

Maak het tot een deeg, om 'er langwerpige koekjes van te vormen.

Gebruik. *Pleegen dikmaals gebruikt te worden, om den kern, die in schrophuleuze zweeren, de klieren bederft, en de heeling wederstaat, uit te byten.*

Trochisci albi Rhazes seu Sief album. — Witte Rhazes Koekjes.

℞. Cerussæ, *uncias tres.*	*Neem* Lood-wit, *drie oncen.*
Sarcocollæ, *unciam unam.*	Sarcocolla, *een once.*
Gummi Tragacanthi, *drachmas tres.*	Gom Tragacanth, *drie vierendeel loods.*
Camphoræ, *drachmam unam.*	Campher, *een vierendeel loods.*
Aquæ rosarum, *quantum sufficit.*	Roozenwater, *zo veel genoeg is.*

Maak het tot koekjes.

Gebruik. *Eenige greinen in Roozenwater opgelost, maakt een verzoetend en oogontsteeking-weerend Oogwater, welk in oogontsteeking, door scherpte veroorzaakt, aanbevolen word.*

Trochisci ad foetorem oris. — Stinkende Koekjes tegen den mond.

℞. Terræ Japonicæ, *uncias duas.*	*Neem* Casjoe, *twee oncen.*
Pulveris Iridis Florentinæ, *semi drachmam.*	Florentynsche Irias in poeder, *een half vierendeel lood.*
Ambræ gryseæ, *grana quinque.*	Ambre grys, *vyf greinen.*

Sacchari albi, *uncias duas.*	Witte Zuiker, *twee oncen.*
Mucilaginis Gummi Tragacanthi, *quantum sufficit.*	Slym van Gom dragant; *zo veel genoeg is.*

Meng, en maak het tot koekjes.

Gebruik. *Verbetert den stank des monds, en de scheurbuikige verslapping van 't tandvleesch.*

Lapides. Steenen.

Onder den naam van Steenen worden eenige vaste Heelmiddelen in de Artzeny-Winkelen toegediend, zo als zyn:

Lapis divinus Hemelschen Steen.

℞. Nitri puri,	*Neem* Zuiveren Salpeter,
Vitrioli cærulei,	Blaauw Koperrood,
Aluminis crudi, *ana uncias octo.*	Aluin, *van elks acht oncen.*

Gestampt en gemengd, smelt het samen in een kroes, waar by ten lesten gevoegd word.

Camphoræ tritæ, *semiunciam.*	Gestooten Campher, *een lood.*

Wel omgeroerd, laat het koud worden.

Gebruik. *Word gebruikt in oogwaters, om de ontsteeking der oogen te beteren. Komt ook in wond-waters, heelende zalven en Pleisters.*

Lapis Infernalis. Helsche Steen.

℞. Argenti, *quantum vis.*	*Neem* Zilver, *zo veel gy wilt.*
Spiritus nitri, *triplum.*	Salpetergeest, *driemaal zo veel.*

Laat het in eene, in't zandbad geplaatste Phioole, oplossen, en tot het derden deel uitwaassemen; laat daar-

daarnaa in eene ruime Smeltkroes, met een zacht vuur alle vochtigheid uitdampen. Doe vervolgens deze massa in een groote kroes, en kook ze noch verder op een zacht vuur, tot dat de eerste opwelling verby zy, en de massa als wasch vloeye: het welk verricht zynde, gietze in warmgemaakte yzere buizen, die met een wollen Lap, met oli bevochtigd, overstreeken is. Koud geworden, droog het, en bewaar het voor den toegang der lucht.

Gebruik. *Verteerd het wilde vleesch der wonden en zweeren.*

Lapis Causticus. Brand Steen.

℞. Lixivii saponariorum acerrimi cum calce parati, *quantum vis.*	*Neem* Sterke Zeeploog met kalk bereid, *zo veel gy wilt.*

Word zo lang in eene yzere Pan gekookt, dat genoegzaam alle vochtigheid verteerd is, en het zoutige overblyfsel begint te droogen, en samen te bakken. Daarna word het van 't vuur gezet, het vastwordende lichaam met een yzeren spatel uitgenomen en in een droog wel geslooten glas, by een warmen oven bewaard, op dat het door de vochtigheid der lucht niet vloeibaar worde.

Gebruik. *Word ook* Cauterium Potentiale *genoemd en dient om Ettergezwellen en venerische Builen te heelen.*

Globi. Kogels.

De Heelmiddelen welke onder deezen naam in de Winkels pleegen bewaard te worden, zyn de volgende, te weeten:

Globus ad Erysipelas. Roos Kogel.

℞. Terræ sigillatæ albæ, *uncias duas.*	*Neem* Witte zegel-aarde, *twee oncen.*
Cerussæ,	Lood-wit,
Cretæ, *ana unciam unam.*	Kryt, *van elks een once,*

Met genoegzaame hoeveelheid gecampherden Wyngeest op eenen steen tot eene massa gewreeven, word bekwaam gemaakt om de gedaante eens Kogels te vormen.

Gebruik. *Hier mede blaauw papier bestreeken, legt men het op de Rooze.*

Globuli Martiales seu Vulnerarii. Staal Kogeltjes.

℞. Limaturæ Martis subtillissime tritæ, *semi-unciam*	*Neem* fyn vylsel van Staal, *een lood.*
Tartari albi pulverisati, *libram unam.*	Witten Wynsteen, in poeder, *een pond.*

Meng het samen in een kolf, of in eên ander glas, en giet 'er by

Spiritus Vini, *uncias octo.* Wyngeest, *acht oncen.*

Zet deeze massa in de warmte der Zonne, by den Kachgel, of in een bad, ten einde zy digereere en langzaam uitdrooge; weder op nieuw gewreeven, giet 'er eene gelyke hoeveelheid Wyngeest by: digereer en droogze wederom, en herhaal deezen arbeid zo dikmaals, tot dat de massa Harst gelyk schynt te zyn, en maak hier van Koogeltjes, ter grootte van Duiveneiëren.

Gebruik. *Zodanig een Kogel word in eene stooving of Oxicraat gel gd; dus verdeelen en versterken teffens zulke baden, welke voornaamelyk aangepreezen worden in kneuzingen en geschooten wonden.*

Pastæ. Deegen.

Onder de gedaante en naam van *Deegen* worden gebruikt,

Pasta Depilatoria. Hairwegbytend Deeg.

℞. Huripimenti, *unciam unam.*	*Neem* Auripigment, *een once.*

Calcis Vivæ, *libram unam.* Ongebluschten Kalk, *een pond.*

Amyli, *uncias decem.* Styfzel, *tien oncen.*

Met malkanderen omroerende, giet 'er zo veel waters by als noodig is, om 'er een deeg van te maaken.

Gebruik. *Dient om het hair uit te roeyen, wanneer het op de behairde plaats zo lang ingewreeven word, tot dat het begint te droogen; waar naa het spoedig met warm of koud water weder word afgewasschen.*

Pasta ad Nævos. Moedervlekke Deeg.

℞. Saponis Veneti,
Calcis Vivæ, *ana quantum vis.*

Neem Spaanschen Zeep,
Ongebluschten Kalk, *van elks zo veel gy wilt.*

Meng, en maak het tot een deeg.

Gebruik. *De omliggende deelen worden met een kleevend pleister, waar in een gat, ter grootte der moedervlekke gesneeden is, bedekt: op de moedervlek zelve word deeze deeg gelegd. Hier door word de moedervlek binnen twaalf uuren in een korst veranderd, welke door eene daar op volgende verëttering, ten laatsten afvalt. Dus worden de verhevene moedervlekken ligt; doch de gelykhuidige bezwaarlyker geneezen.*

Sinapismus simplex. Mostaard deeg.

℞. Fermenti Panis,
Pulveris sinapi recentis, *ana uncias duas.*

Neem Brood-deeg,
Versch gemaalen Mostaard-zaad, *van elks twee oncen.*

Meng het samen tot een deeg.

Gebruik. *Word gebruikt in de keelontsteeking, ingeslaage rooze, en andere huidgebreeken; om de vochten huidwaards te leiden, en in gezwellen, die bezwaarlyk tot verëttering te brengen zyn.*

Sinapismus acrior. Scherper Mostaard-deeg.

℞. Sinapismi simplicis, *semi libram.* | *Neem* Enkele Mostaard-deeg, *een half pond.*

Foliorum Rutæ recentis, *semi-unciam.* | Versche Wynruit, *een lood.*

Salis Gemmæ, *unciam unam.* | Gegraaven Zout, *een once.*

Aceti Squillitici, *quantum sufficit.* | Zee-ajuin-azyn, *zo veel genoeg is.*

Meng en maak het tot een mostaard-deeg.

Gebruik. *Is Roodmaakender en prikkelender dan de voorgaande.*

Candelulæ. Kaersjes.

De Kaarsjes *of* Heelkundige Wasch-stokjes, *worden voornaamelyk gebruikt, om de gebreken van den Pisgang te geneezen; en aldus bereid:*

Candelulæ Saturninæ. Lood-kaersjes.

℞. Ceræ flavæ, *libram unam.* | *Neem* Geel wasch, *een pond.*

Smelt het, en giet'er al omroerende by

Extracti Saturni, *semi-unciam.* | Extract van Lood, *een lood.*

Te samen wel vermengd, doop daarïn behoorlyk gesneedene lapjes, welke daarnaa konstig opgerold, en tusschen twee borden of gladde steenen, tot Kaersjes van verschillende grootte gevormd worden.

Gebruik. *Deeze Kaersjes worden gebruikt*, 1. *om den Pisgang, die door verscheidene oorzaaken, wegens*

Ve-

Venerische *krankheden vernaauwd is, te verwyden.* 2. *Om een vleesch-wrat in den Pisgang (die echter zelden voorkomt) te beteugelen en te vernietigen.* 3. *Om verscheide middelen, als kwik- en wond-middelen, in den Pisgang te brengen, zo aldaar Venerische zweeren voor handen zyn. In zodanig een geval, worden zy met kwik balzem bestreeken.* 4. *Om den opgestopten Druiper weder te doen vloeyen, die door de terging der kaarsjes dikwerf wederom komt.* 5. *Maakt men ook holle Kaersjes, die by de geneezing van de Pypzweeren der Pisgang en Blaaze gebruikt worden: op dat de Pis niet elders door de pypzweer loope, en haare heeling belette.* Zie hier over de heelkundige werken van den beroemden *Goulard.*

Candelulæ Mercuriales. — Kwik-kaersjes.

℞. Ceræ, *uncias sex.*	*Neem* Wasch, *zes oncen.*
Extracti Saturni, *semiunciam.*	Extract van Lood, *een lood.*
Mercurii dulcis, *drachmas duas.*	Zoeten Kwik, *een half lood.*

Maak 'er kaarsjes van, als de vorigen.

Gebruik. *Deeze kaersjes zyn scherper dan de vorigen: waarom zy bekwaamer zyn om een opgestopten Druiper te doen hervloeyen. De overige bereidingen van Kaersjes, acht ik overtollig.*

BLAD-

BLADWYZER

DER

BEREIDE EN SAMENGESTELDE HEELMIDDELEN.

A

ACeta 20
Acetum litargyrii 22
rosarum 20
rutæ ibid.
sambuci 21
vini concentratum ibid.
destillatum ibid.
Ærugo 62
Æs viride ibid.
Æther vitrioli 31
Æthiops mineralis 65
Agaricus præparatus 56
Albumen aluminosum 109
spirituosum 110
Alcohol vini 23
Alumen ustum 59
Antimonii butyrum 67
hepar 66
Aquæ 18
Aqua aurea 89
calcis vivæ 19
cicutæ ibid.
caustica ad condylomata 90
contra cariem ibid.
Cosmetica Hombergii 142
fortis 20
fœniculi 19
fortis mercurialis 90
hyssopi 19
luciæ 28
ophthalmica alba 92
cærulea ibid.
vitriolata ibid.
Aqua phagadenica 89
rosarum 18
rutæ 19
salviæ ibid.
sambuci ibid.
styptica 89
thediana 88
vulneraria cicutæ 91
mineralis 88
mercurialis 89
vulgaris 95
vegeto mineralis 91
Axungiæ 50
Axungia porcina ibid.
viperina ibid.

B

Balsama 100
Balsamum Arcæi 101
liquefactum 135
Commendatoris 104
Locatelli 101
mercuriale 106
odontalgicum ibid.
ophthalmicum rubrum 102
Saint Yves ibid.
vulnerarium 103
saponaceum 106
saturninum 105
sulphuris simplex 103
terebinthinatum 104
vitæ externum 105
Balnea artificialia 144
Balneum contra scabiem ibid.
sulphureum 145
Bismuthi magisterium 68

Bovista præparata 68
Butyrum cacao 56
antimonii 51
majoranæ 181

C

Calx viva 60
Cacao butyrum 51
Candelulæ 199
Candelulæ saturninæ ibid.
mercuriales 200
Cataplasmata 122
Cataplasma antisepticum 126
ex bryonia 125
ex dauco 126
emolliens 123
lacteum ibid.
maturans ibid.
pomaceum 127
resolvens 124
ad scirrhos ibid
roborans 126
saponaceum 125
vesicatorium ibid.
Cera ad labia 174
viridis 175
Cerata 174
Ceratum saturninum 175
Cerussa veneta 61
Cinnabaris factitia 65
Clysmata 137
Clysma acre 140
adstringens 139
eccoproticum 138
emolliens 139
ex sale amaro 138
leniens 139
nutriens 140
opiatum ibid.
ordinarium 137
purgans 138
terebinthinatum 139
Collutoria 131
Collutorium antiscorbuticum 132
odontalgicum ibid.
Collutorium rutaceum ibid.
Corallia præparata 57
Cornu cervi ustum 60
Colcothar vitrioli ibid.
Colophonium 52
Cremor tartari 54
Crocus metallorum 67

D

Digestivum acre 180
liquefactum 135
siccum 53

E

Eau de luce 29
Electuaria 191
Electuarium dentifricium ibid.
lenitivum ibid.
Embrocationes 148
Embrocatio discutiens ibid.
Emplastra 156
Emplastrum album 158
de ammoniaco 159
anglicanum ibid.
citrinum 160
de cicuta 159
ad clavos pedum 160
consolidans 168
camphoratum 170
defensivum rubrum 161
diachylon simplex 162
compositum ibid.
diapalmæ 163
diasulphuris 164
diaphoreticum ibid.
ad fonticulos 172
de galbano crocatum 165
de hyosciamo ibid.
ischiaticum 166
de lapide calaminari ibid.
de mino 169
de meliloto 167

Emplastrum mercuriale ibid.
miraculosum 169
noricum ibid.
nigrum bechol-
zii 173
opiatum 171
oxycroceum 168
saponatum 169
saturninum 168
de spermate
ceti 169
stichticum 170
stomachicum ibid
de labdano ibid.
odontalgicum 171
ad tempora ibid
vesicatorium 172
ad verrucas 161
Essentiæ 34
Essentia aristolochiæ ro-
tundæ ibid.
balsami peruviani 35
corticis peruviani ibid
euphorbii 36
mastichina 35
myrrhæ 36
pini 35
Extracta 37
Extractum cicutæ ibid.
myrrhæ ibid.
opii 38
saturni ibid.

F

Farinæ emollientes 121
resolventes 122
Fel tauri inspissatum 38
Flores zinci 65
Fomenta humida 116
sicca 120
Fomentum adstringens 119
emolliens ibid.
ex fœcibus vini 118
ex herbis resol-
ventibus ibid.
cephalicis ibid
Fomentum ex herbis amaris 119
martiale 120
Fomentatio frigida ibid.
sicca ad erysi-
pelas 121
Fumigationes 149
Fungus agaricus præparatus 56

G

Galbanum depuratum 58
Gargarismata 127
Gargarisma adstringens 130
antisepticum ibid.
acetosum 128
emolliens ibid.
leniens 129
mercuriale 131
cum spiritu-salis
ammoniaci 129
ordinarium 127
vulnerarium 130
Globi 196
Globus ad erysipelas ibid.
Globuli martiales 197
vulnerarii ibid.
Gummi ammoniacum depu-
ratum 58

H

Hepar antimonii 66

I

Injectiones 133
Injectio Auricularis 134
balsamica 135
detergens 134
exsiccans 136
mercurialis ibid

L

Lac sulphuris 142
virginis ibid.
Lapides 195
Lapis calaminaris præpar. 57
Lapides cancrorum præpar. ibid

Lapis causticus 196
divinus 195
infernalis ibid
Laudanum liquidum 34
Lavatoria 141
Linimenta 189
Linimentum album 190
Alcalinum ibid.
nigrum Bechholzii ibid.
volatile 189
Liquamen myrrhæ 48
Lithargyrium 61
Liquores 47
Liquor anodynus mineralis 48
meningum 97
myrrhæ 48
nitri fixi 47
Lotio antiscabiosa 141
cosmetica 142
saponacea 141
salina ibid
ad tineam capitis 143

M

Magisterium Bismuthi 68
Maniluvium lixiviosum 146
Marssolubilis 62
Medulla ossium 50
Mella 46
Mel ægyptiacum 176
anthosatum 47
Cheledonii 46
despumatum 46
mercuriale 47
rosatum 46
Mercurius dulcis 64
gummosus 62
præcipitatus albus 64
ruber 93
sublimatus ibid.
Minium 61
Mucilagines 48
Mucilago camphorata 109
cydoniorum 49
gummi arabici ibid
Mucilago psyllii ibid.
rad. altheæ ibid.
ophthalmica 109

N

Naptha vitrioli 31
Nihilum album 66
gryseum ibid.
Nitrum depuratum 55
fixum 54

O

Olea 38
Oleum absynthii 41
amygdalarum amarum 39
dulcium 38
anisi 40
chammomillæ ibid.
camphoratum 108
camphoræ causticum 45
ceræ 44
cariophillorum 40
cinnamomi ibid.
corticum aurantior. ibid.
de cedro ibid.
cornu cervi 43
hyperici simplex 42
compositum 108
juglandum 39
juniperi 40
lini 39
ligni rhodii 40
laurinum 42
lumbricorum terrestrium ibid.
liliorum alborum ibid.
myrrhæ 46
nucis moschatæ 39
olivarum ibid
ovorum ibid
philosophorum 44
rosatum 42
seminum hyosciami 39
sesami ibid.
spicæ 40
scorpionum 43

succini 43
tartari fœtidum 44
per deliquium 45
terebinthinæ 40
vitrioli 41
Onguent de la mere 186
Oxymel simplex 47
Oxycratum simplex 117
spirituosum ibid.

P

Pastæ 197
Pasta depillatoria ibid.
ad nævos 198
Præparata metallica 61
per calcinationem 59
pro pulverisatione 57
Pompholyx 66
Pulveres 152
Pulvis antisepticus 155
balsamicus 154
causticus 155
dentifricius 153
fumalis 151
ad erysipelas 154
Plumketi ad cancrum 155
sternutatorius 153
stipticus 154
Pulpæ 51
Pulpa pomorum ibid.

R

Resina pini 52
Rob mororum ibid
nucum 51
ribium 52
sambuci ibid

S

Saccharum saturni 61
Salia 54
Sal cornu cervi volatile 55
sodæ 53
tartari ibid
viperarum 55
volatile salis ammoniaci
siccum ibid.
Sapones 49
Sapo starkeyanus ibid
venetus ibid
Scilla præparata 58
Seba 51
Sebum cervinum ibid.
ovillum ibid.
Semicupium emolliens 145
SinaPismus simplex 198
acrior 199
Solutiones 97
Solutio Balsami vitæ 100
lapidis divini 99
mercuri dulcis 97
gummosi 98
sublimati aquosa. ibid
mercurii sublimati
spirituosa 98
myrrhæ 99
salis tartari ibid.
vulneraria 100
Species amaræ 114
anodynæ ibid.
antiscabidsæ ibid.
aromaticæ 115
adstringentes 113
cephalicæ ibid.
emollientes 112
resolventes ibid.
roborantes 115
pro gargarismate 116
vulnerariæ 115
Spiritus 22
Spiritus antiscorbuticus 111
arthriticus 110
anthos 23
cochleariæ 24
formicarum 25
ad hernias 111
Mindereri 29
lavendulæ 24
lumbricorum 25
mastichinus 110
nitri fumans 16
dulcis 30
resolvens 111
rorismarini 23

Spiritus saponaceus 111
serpilli 24
salis ammoniaci simplex 27
cum calce paratus ibid.
succinatus 28
salis ammoniaci vinosus 29
concentratus 26
dulcis 30
vini camphoratus 23
rectificatus ibid.
rectificatissim. ibid.
terebinthinæ 40
vitrioli 25
dulcis 31
Spongiæ præparatæ 56
Succi expressi 53
Succus acetosæ ibid.
cochleariæ ibid.
nasturtii ibid.
Succinum præparatum 58
Suffitus 149
roborans 150
antiloimicus 151
Suppositoria 192
Suppositorium vulgare ibid.
hæmorrhoides excitans 193

T

Tartarus 54
Tartari cremor ibid.
Terebinthina cocta 52
Terra vitrioli dulcis 60
Tincturæ 32
Tinctura aloes ibid.
benzoes ibid.
cantharidum 34
catechu 32
gingivalis balsamica 94
laccæ ibid.
odontalgica 95
opii 34
tartari 33
serpentariæ ibid.
succini ibid.
vulneraria vulg. 115
Tinctura vulneraria stahlii 96
Trochisci 193
Trochisci ad fœtorem oris 194
albi Rhazes ibid.
de minio 193
Tutia præparata 59 - 66

V

Vapor emolliens 147
resolvens ibid.
Vinum aquatum 117
Viride æris 62
Vitriolum calcinatum 59

U

Unguentum ægypticum 176
album simplex ibid.
camphoratum 177
apostolorum 178
de althea 177
basilicon 179
de cerussa 181
consolidans 182
diapompholygos 179
digestivum ibid.
digestivum acre 180
fuscum 186
helleborarum 187
hæmorrhoidale 180
de linaria ibid.
majoranæ 181
mercuriale 182
mercuriale alb. ibid.
mundificans ibid.
neapolitanum ibid.
nihili 183
de nicotiana 184
nervinum 183
nigrum Bechhol. 186
nutritum 181
paralyticum 185
ad pediculos ibid.
ad perniones 188
populeum 186
rosatum 185
ad scabiem 187
de styrace 188
ad vesicatoria ibid.

Z

Zinci flores 65

TAFEL
DER
UITWENDIGE ZIEKTEN,

Met de algemeene Heelmiddelen daar toe dienstig; waar van men het byzonder gebruik op eiken articul kan naaslaan.

Versterkende Middelen.

Spiritus vini rectificatus
Camphoratus.
Rorismarini.
Colcothar Vitrioli.
Mars Solubilis
Species Cephalicæ.
Adstringentes.
Amaræ.
Aromaticæ.
Species Roborantes
Fomentum ex fœcibus vini.
adstringens
Martiale.
Cataplasma roborans
Gargarisma adstringens
Suffitus roborans.
Unguentum Nervinum.
paraliticum.

Bederfweerende Middelen.

Acetum rutæ.
Spiritus vini rectificatus.
Vitrioli.
Tinctura Serpentariæ.
Extractum Myrrhæ.
Oleum Terebinthinæ.
Myrrhæ.
Essentia Corticis Peruviani.
Cataplasma antisepticum.
Gargarisma antisepticum.
Pulvis antisepticus.
Unguentum Ægyptiacum.
de Styrace.

Ontsteekingweerende Middelen.

Spiritus Vitrioli.
Oxymel.
Nitrum depuratum.
Aqua Vegeto-Mineralis.
Oxycratum.
Oxycratum Spirituosum.
Vinum aquatum.
Fomentum emolliens.
Cataplasma emolliens.
Ceratum Saturninum.

Oog-ontsteeking Middelen.

Aqua rosarum.
Florum Sambuci.
Flores Zinci.
Tutia.
Crocus Metallorum.
Saccharum Saturni.
Aqua Vegeto-Mineralis.
Ophthalmica Vitriolata.
Aqua Ophthalmica Alba.
Cerulea.
Balsamum ophthalmicum rubrum
ophthalmicum St Yves.
Vulnerarium.
Mucilago Ophthalmica.
Albumen Aluminosum.
Fomentum emolliens.

Unguentum Nihili.
Trochisci albi Rhazes.
Lapis divinus.

Mond en keel-ontsteeking Heelmiddelen.

Aqua Rosarum.
florum Sambuci.
Acetum Rosarum.
Sambuci.
Spiritus Vitrioli.
Mel Rosarum.
Chelidonii.
Oxymel
Chrystalli & Cremor Tartari.
Nitrum depuratum.
Aqua Vegeto Mineralis.
Species pro Gargarismate.
Gargarisma ordinarium.
acetosum.
cum Spiritus Salis ammoniaci.
antisscepticum.
Linimentum volatile.

Slymgezwel verdeelende Middelen.

Spiritus rorismarini.
mindereri.
Oleum Philosophorum.
Sapo Venetus.
Solutio Balsami Vitæ.
Balsamum Vitæ externum.
Spiritus Saponaceus
Cataplasma Saponaceum.
Lotio Saponacea.
Unguentum Nervinum.

Melkgezwel verdeelende Middelen.

Spiritus salis ammoniaci.
vinosus.
Solutio Salis Tartari.
Cataplasma Lacteum.
resolvens ad Scirrhos.
Emplastrum de Spermate Ceti.

Beursgezwel verdeelende Middelen.

Spiritus Salis ammoniaci vinosus
Mindereri.
Oleum tartari fœtidum.
Sapo Starkeyanus.
Balsamum Vitæ externum.
Balsamum Saponaceum.
Spiritus Arthriticus.
Saponaceus.
Emplastrum de Ammoniaco.
de Galbano crocatum.

Middelen tegen Kliergezwellen.

Sapo venetus.
Sal sodæ.
Tartari.
Cornu Cervi Volatile.
Aqua Vulneraria Cicutæ.
Cataplasma ex Bryonia.
Emplastrum de cicuta.
Sulphuris.
Unguentum de Nicotiana.
Trochisci de minio.

Roos Middelen.

Fomentatio sicca ad Erysipelas.
Pulvis ad Erysipelas.
Globus ad Erysipelas.

Knoestgezwel Middelen.

Cataplasma resolvens ad Scirrhos ex Bryonia.
Emplastrum de Cicuta.
Saponaceum.

Kanker-Middelen.

Spiritus Salis dulcis.
Extractum Cicutæ.
Aqua Vulneraria Mineralis.
Cicutæ.
Cataplasma ex Dauco.
Pulvis Plumketi ad Cancrum.
Emplastrum de Cicuta.
Nigrum Bechholzii
Linimentum Nigrum.

Middelen in Kneuzingen.

Spiritus Lavendulæ.
Formicarum.
LumbricorumTerrestr.
Fomentum ex Herbis Cephalicis
Amaris.

Bloedstelpende Middelen.

Acetum vini Concentratum.
Destillatum.
Spiritus vini rectificatissimus.
Vitrioli
Oleum Terebinthinæ.
Vitrioli.
Agaricus præparatus.
Bovista præparata.
Vitriolum Calcinatum.
Cornu cervi ustum.
Aqua Thediana.
Styptica.

Wond-Middelen.

Essentia Balsami Peruviani.
Mastichina.
Oleum Myrrhæ.
Liquor anodynus Mineralis.
Colcothar Vitrioli.
Aqua Vulneraria vulgaris.
Thediana.
Tinctura Vulneraria vulgaris.
Stahlii.
Liquor Meningum.
Solutio Lapidis Divini.
Myrrhæ.
Vulneraria.
Balsamum Arcæi.
Locatelli.
Comendatoris.
Saturnina.
Species Vulnerariæ.
Gargarisma Vulnerarium.
Balsamus Arcæi liquefactus.
Injectio Balsamica.
Emplastrum Anglicanum.
Citrinum.
Diapalmæ.
de Lapide Calamin.
Consolidans.
Stichticum.
Unguentum Basilicum.
Diapompholygos.
Digestivum.
Digestivum acre.
Consolidans.
Mundificans.
Globuli Martiales.

Middelen voor Lip- en Tepel-klooven.

Oleum ovorum.
Mucilago Semin. Cydoniorum.
Butyrum Cacao.
Cera ad Labia.
Linimentum album.

Brand-Middelen.

Oleum Ovorum.
Liliorum alborum.
Ceræ.
Emplastrum album coctum.
Unguentum album simplex.
Camphoratum.
Nutritum.
Populeum.

Zweeren te Heelen.

Aqua Calcis vivæ.
Acetum Lithargyrii concentrat.
Tinctura Aloës.
Serpentariæ.
Essentia balsami Peruviani.
Extractum Myrrhæ.
Oleum Myrrhæ.
Aqua Vulneraria Vulgaris
Mineralis.
Thediana.
Phagadænica.
Tinctura Vulneraria Vulgaris.
Sthlii.
Solutio Lapidis divini.
Myrrhæ.
Balsamum Locatelli.
Arcæi.
Saturninum.
Mucilago Camphorata.
Species Vulnerariæ.
Balsamus Arcæi liquefactus.
Injectio Balsamica.
exsiccans.
Maniluvium Lixiviosum.
Emplastrum album Coctum.
Citrinum.
defensivum rubrum
Diapalmæ.
de Lapide Calaminari.
Consolidans.
de Minio.
Camphoratum.
Unguentum Ægyptiacum.
Basilicon.
album Camphorat.
Diapompholygos.
Mundificans.

Beenbederfweerende Middelen.

Aqua Fortis.
Spiritus vini rectificatus.
salis ammoniaci.
Nitri dulcis.
Tinctura succini
Essentia Aristolochiæ rotundæ.
Mastichina.
Euphorbii.
Extractum Myrrhæ.
Oleum Terebinthinæ.
Vitrioli.
Myrrhæ.
Aqua fortis Mercurialis.
contra cariem.
Spiritus Mastishinus.
Pulvis balsamicus.

Scheurbuik - Middelen.

Spiritus Cochleariæ.
Tinctura Catechu.
Essentia Pini
Rob mororum.
Tinctura Gingivalis bals.
Tinctura Laccæ.
Spiritus antiscorbuticus.
Collutorium antiscorbuticum.
Trochisci ad fœtorem oris.

Schurft - Middelen.

Balsamum sulphuris.
Species antiscabiosæ.
Lotio antiscabiosa.
Lac sulphuris.
Balneum Sulphureum.
Balneum contra scabiem.
Unguentum nutritum.
mercuriale album.
ad scabiem.
Helleboratum.

Jicht - Middelen.

Tinctura Cantharidum.
Oleum Camphoratum.
Cataplasma Vesicatorium.
Balneum sulphureum.
Emplastrum diaphoreticum,
Ischiaticum.

Middelen tegen de Engelsche Ziekte.

Spiritus Salis Ammoniaci.
Tinctura Tartari.
Oleum Tartari per deliquium.

Breuk - Middelen.

Spiritus ad Hernias.
Fomentatio frigida.

Tandpyn - Middelen.

Aqua rutæ.
Naphtha Vitrioli.
Extractum Opii.
Tinctura odontalgica.
Balsamum odontalgicum.
Oleum Camphoratum.
Collutorium Rutaceum.
Emplastrum ad Tempora.

Tandzuiverende Middelen.

Corallia alba.
Alumen ustum.
Pulvis dentifricius.
Electuarium Dentifricium.

Wratverdryvende Middelen.

Sapo viridis.
Spiritus salis concentratus.
Emplastrum ad verrucas.
Emplastrum de Hyosciamo.
Vesicatorium.

Middelen tegen Winterhielen.

Oleum Terebinthinæ.
Empl. de Hyosciamo.
Ung. ad Parniones.

Middelen tegen het Ongedierte.

Oleum Anisi.
Terebinthinæ.
Unguentum Contra Pediculos.

Venus-smet Middelen.

Mercurius Gummosus
Sublimatus Corros.
Præcipit. ruber.
albus.
Dulcis.
Æthiops Mineralis.
Cinnabaris Factitia.
Butyrum Antimonii.
Aqua Vulneraria Mercurialis.
Phagadænica.
Aqua Caustica ad Condylomata.
Solutio Mercurii dulcis.
Sublimati aquosa.
Mercurii Gummosi.
Balsamum Mercuriale.
Gargarisma Mercuriale.
Injectio mercurialis.
Emplastrum Mercuriale.
Unguentum mercuriale.
Candelulæ Mercuriales.

Blanket-middelen.

Tinctura Benzoës.
Magisterium Bismuthi.
Lac Virginis.
Lotio Cosmetica.

